

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

**MAGISTERSKÉ PREZENČNÍ STUDIUM
2013 – 2015**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Helena Bláhová

Evropská komise a její úloha v Evropské integraci

Praha 2015

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Lukáš Novotný, MA., Dr.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

MASTER FULL-TIME STUDIES
2013 – 2015

DIPLOMA THESIS

Helena Bláhová

**The European Commission and its role in European
integration**

Prague 2015

The Diploma Thesis Work Supervisor: Mgr. Lukáš Novotný, MA., Dr.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů. Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 21. února 2015

Helena Bláhová

Poděkování

Chtěla bych poděkovat především garantovi mé práce, panu Mgr. Lukášovi Novotnému, MA., Dr. za odborné vedení a podnětné rady.

Anotace

Tématem diplomové práce je Evropská komise a její úloha v Evropské integraci. Práce je rozdělena do šesti kapitol. Nejprve jsou zde uvedena teoretická východiska, kde se pozornost zaměřuje na ústřední paradigmaty v přístupu k evropské integraci. Dále zde jsou uvedeni významní aktéři v rámci rozhodovacího procesu. Třetí kapitola se zabývá organizační strukturou Komise. Následují údaje o komisariátech. Navazující kapitola se zabývá postavením Evropské komise v legislativním procesu Evropské unie. Dále jsou v práci uvedeny informace o právu Evropských společenství a ochraně před porušováním práva Evropského společenství. Práce také obsahuje případovou studii zaměřenou na zjištění úrovně důvěry občanů vůči Evropské komisi a též zjištěním toho, jak sama Evropská komise, a tedy její členové, vnímají sami sebe. Jsou zde také uvedeny základní informace o případových studiích, jsou zmíněny typy případových studií i pojednání o tom, jak je vytvářet. Cílem diplomové práce je podrobně popsat fungování Evropské komise a objasnit její úlohu v Evropské integraci. Autorka si v praktické části své práce klade za cíl odpovědět na otázky: Snižuje se důvěra občanů v Evropskou komisi v posledních letech? Jak vnímá Komise sebe sama? Autorčinou snahou je nalézt odpovědi na tyto otázky, mimo jiné i prostřednictvím autentických výroků minulých i současných nejvyšších představitelů Evropské komise - Prodiho, Barrosa, Junckera a z historického postoje k Evropské Komisi J. Monneta a J. Delorse. Snahou je též v závěrečné části práce nastínit možné příčiny negativního vnímání Evropské komise občany Evropské Unie.

Klíčové pojmy

člen, členství, důvěra, Evropská komise, integrace, komisař, komunikace, legislativa, občané, politika, proces, představitel, Evropská unie, reforma, systém

Annotation

The thesis deals with the European Commission and its role in European integration. The work is divided into six chapters. The first part describes the theoretical background, where the focus is on the central paradigms in the approach to European integration. The work continues by introducing the most notable persons who take part in the decision making process. The third chapter deals with the Commission's organizational structure, followed by additional information on the Commissariats. The following chapter deals with the position of the European Commission in the legislative process of the European Union. In addition, there is information on European Community law and on protection against the violations of European Community law. The work also contains a case study focused on finding the trust level of citizens towards the European Commission and also on determining how the European Commission and its members perceive themselves. Also included is basic information about case studies, along with the descriptions of specific types of case studies, as well as information about how to create a case study. The thesis aims to describe in detail the functioning of the European Commission and its role in European integration. The author aims to answer the following questions in the practical part of the thesis: Has the trust of citizens in the European Commission been declining in the past few years? How does the European Commission perceive itself? In an endeavour to find the answers to these questions, the author examines authentic statements of past and present officials of the European Commission - Prodi, Barroso, Juncker and also the historical perception of the European Commission by J. Monnet and J. Delors. The effort in the final part of the thesis is to outline the possible causes of the negative perception of the Commission by the citizens of the European Union.

Key words

Citizens, Commissioner, Communication, Legislation, European Commission, European Union, Integration, Member, Membership, Policy, Process, Reform of the system, Representative, Trust

OBSAH

ÚVOD	8
1. TEORETICKÁ VÝCHODISKA	10
1.1. Ústřední paradigmaty v přístupu k evropské integraci.....	10
1.2. Institucionalismus v evropské integraci	15
1.3. Princip přelévání v evropské integraci.....	19
1.4. Významní aktéři rozhodovacího procesu	20
2. HISTORIE A SOUČASNOST EVROPSKÉ KOMISE	24
2.1. Vznik Evropské komise	24
2.2. Historie Evropské komise do přijetí Maastrichtské smlouvy	27
2.3. Historie Evropské komise od přijetí Maastrichtské smlouvy do současnosti	28
3. ORGANIZAČNÍ STRUKTURA KOMISE	33
3.1. Komisaři.....	33
3.2. Komisariáty	36
4. POSTAVENÍ EVROPSKÉ KOMISE V LEGISLATIVNÍM PROCESU EU	40
4.1. Základní pravomoci Evropské komise.....	40
4.2. Právo Evropských společenství	42
4.3. Ochrana před porušováním práva Evropského společenství	46
5. PŘÍPADOVÁ STUDIE	49
5.1. Typy případových studií	51
5.2. Tvorba případových studií.....	53
6. PRŮZKUM DŮVĚRY OBČANŮ VŮČI EVROPSKÉ KOMISI	54
6.1. Volba tématu a výzkumná otázka	54
6.2. Získávání informací.....	54
6.3. Rozbor získaných informací.....	56
6.4. Vnímání Evropské komise sebe sama	60
ZÁVĚR	75
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	79
SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK	84

ÚVOD

Tématem diplomové práce je Evropská komise a její úloha v Evropské integraci. Práce se zabývá aktuální problematikou, kterou se autorka rozhodla podrobně zkoumat. Zvolené téma ji zaujalo mimo jiné i proto, že zde shledává určitý potenciál pro svou profesní orientaci a zaznamenala celkovou oblibou tematiky, týkající se Evropské unie a jejího fungování. Výstup této práce tak může použít v soukromém, ale i v profesním životě.

Evropská komise představuje jeden z hlavních orgánů Evropské unie. Reprezentuje a hájí zájmy Unie jako celku a zároveň připravuje návrhy nových evropských právních předpisů. Komise má na starosti provádění politik EU a je též kompetentní k rozhodování o finančních prostředcích Unie. Evropská komise dohlíží na řádné provádění politik EU, kdy předkládá návrhy právních předpisů Parlamentu a Radě a spravuje rozpočet Společenství, kdy koná dohled na přerozdělování finančních prostředků. Je též strážkyní nad dodržováním evropského práva (spolu s Evropským soudním dvorem) a v neposlední řadě reprezentuje Evropskou unii na mezinárodní scéně (např. při uzavírání dohod mezi EU a ostatními zeměmi). Komise má také pravomoc iniciační, díky níž může navrhnout nové právní předpisy ve shodě s ochranou zájmů EU a jejích občanů. Na základě zásady subsidiarity tak smí konat jen v případech, kdy zmíněných cílů nelze účinně dosáhnout na místní, regionální, nebo vnitrostátní úrovni. V rámci navrhování právních předpisů se Komise snaží uspokojit široké spektrum cílů. Technickou stránku navrhovaných opatření konzultuje s odborníky z různých výborů i cíleně zřízených pracovních skupin. Komise rovněž provádí diskuzi s veřejností. Vypracováním návrhů právních předpisů se zabývají dílčí útvary Komise, dle příslušné oblasti politiky. Projednávání legislativního návrhu je za určitých, v textu práce podrobně rozebraných podmínek, delegováno Radě a Evropskému parlamentu. O schválení návrhu, či o jeho případných změnách pak rozhodnou tyto zákonodárné instituce na základě jednání, které autorka v diplomové práci popisuje. Společně s Radou a Parlamentem Komise stanovuje dlouhodobé finanční priority EU, jejichž součástí je jakýsi finanční rámec, který je nutné dodržet. Komise každoročně předkládá Parlamentu a Radě ke schválení roční rozpočet a dohlíží pak na to, jak se svěřenými prostředky EU nakládají jednotlivé vnitrostátní a regionální orgány. Postup Komise při správě rozpočtu EU kontroluje Účetní dvůr. Komise zároveň řídí financování politik EU a zvláštních programů. Dohlíží na to, aby členské státy řádně uplatňovaly právní předpisy EU. Jestliže zjistí, že orgány

v určité zemi evropské právo porušují, zašle vládě daného státu oficiální žádost o zjednání nápravy. Pakliže všechny opravné prostředky selžou, Komise postoupí daný případ Soudnímu dvoru. Ten navíc může členskému státu za porušení povinností uložit pokutu. Uvedený rozsudek je závazný pro jednotlivé členské státy a orgány EU.¹ Evropská Komise je tak velmi důležitým orgánem ve struktuře Evropské unie.

„Evropská komise působila tradičně v procesu evropské integrace minimálně ve čtyřech rolích: jako „dveřník“, který navrhuje sekundární legislativu; jako „dozorce“ zajišťující kontrolu dodržování unijního práva; jako „dělník“, který provádí vybrané politiky EU; jako „diplomat“ vyjednávající mezinárodní smlouvy mezi Evropskou unií a třetími subjekty“² Diplomová práce se skládá z šesti kapitol, které usilují o přiblížení problematiky Evropské komise a pochopení její úlohy v unijní architektuře. Jednotlivé části práce vycházejí z cílů práce, jichž se autorka rozhodla dosáhnout.

Cílem diplomové práce je podrobně popsat fungování Evropské komise a její úlohy v Evropské integraci. V rámci praktické části práce je pozornost věnována zkoumání důvěry občanů vůči Evropské komisi, ale i zjištění toho, jak vnímá Komise sama sebe. Jedná se o důležitou kapitolu celé práce, neboť je v ní obsažena snaha o přiblížení reality, tedy toho, zda má pro občany Evropská komise skutečně význam a do jaké míry ji lidé důvěřují, či nikoliv. Obohacením této práce jsou v textu uvedena vyjádření, která v průběhu svého působení v Evropské komisi pronesli její představitelé a zakladatelé. Ti zmiňují hlavní problémy a mezery, které se v Evropské unii vyskytují a které je nutné řešit. Evropská komise má k tomuto cíli přispět. Zaujímá tak nezastupitelnou roli při správném fungování celé Evropské unie.

Autorčinou snahou bude v závěrečné části práce nastínit možné příčiny negativního vnímání Evropské komise občany.

V diplomové práci je použita odborná literatura zaměřená na evropskou problematiku a uvedeny doplňující informace, které jsou potřebné ke kvalitnímu vypracování jak teoretické, tak i praktické části práce. Autorčinou snahou je nejobektivnější pojetí tématu, proto v diplomové práci pracuje s hojným počtem jak českých, tak i zahraničních zdrojů. K použité literatuře patří tituly, které jsou odbornou veřejností vnímány za základní pilíře při studiu Evropské unie.

---

¹ EUROPA. *European Commission*. [online]. © 2015 [2015-01-29]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-commission/index_cs.htm

² ŠLOSARČÍK, I., et al. *Instituce Evropské unie a Lisabonská smlouva*. Grada, 2013. s. 65-91. ISBN 978-80-247-3567-2.

1. TEORETICKÁ VÝCHODISKA

1.1. Ústřední paradigmaty v přístupu k evropské integraci

Existuje řada náhledů na podobu evropského integračního procesu a jeho následnou evoluci. V období po druhé světové válce se paleta těchto názorů rozšiřovala ruku v ruce s tím, jak se jednotlivé integrační cíle měnily z vize v realitu. „*Základní pohnutka evropské integrace je ryze mocenské povahy. Jde o dosažení statutu supervelmoci pro její tvrdé jádro, německo-francouzskou hegemonii. Jde o možnost využívat jménem Evropy evropských národů proti slabším mimo Evropu, ale i uvnitř sjednocené Evropy.*“³ Nezbytnost kategorizace elementárních možností integrace přispěla k definování tzv. integračních paradigmat, které si kladou za cíl reprezentovat postavení ke stěžejním otázkám integrace a to z pohledu stavby, metodiky a úmyslu sjednocení. Paradigma reprezentuje určitou ucelenou zvyklost odborného bádání, která obsahuje aplikace, teorie, zákony a pojmosloví, nezbytné k následné badatelské činnosti, přijímané s obecnou platností, bez nutnosti je opakovaně verifikovat.⁴

Snahu shrnout sjednocovací postup prostřednictvím výčtu integračních paradigmat nelze považovat za bezmezně úspěšnou. Průběh integrace totiž postihuje množství individualit, bránících kompletní aplikaci jednotlivých modelů. Mísení paradigmat je především způsobeno samotnou povahou integračního procesu a neustálým rozvojem evropských struktur. „*The Community by the early 1970s was already a curious hybrid arrangement, neither the supranational nor the intergovernmental system in extremis predicated on either side of the theoretical debate.*“⁵ Paradigmaty lze považovat za cesty k pochopení sjednocování Evropy, cenné pro pochopení integračního procesu, ale je nutné mít na paměti, že využití těchto modelů v praxi má své limity. Stěžejním atributem pro segmentaci integračních paradigmat je povaha národních států, konkrétně respektování podoby národního státu, či přestoupení tohoto rozměru. Zjednodušeně lze tvrdit, že modely sjednocení dělíme dle míry intervence a svrchovanosti národních států na paradigma supranacionální (nadnárodní) a paradigma intergovernmentální (mezivládní). Rostoucí role nadnárodních pravomocí společných evropských orgánů a současné snížení kompetencí národních států,

---

³ PLICHTA, D. *Duch Evropské unie a její ústavy pro Evropu*. 1. vyd. Praha: Agentura Pankrác, 2006. s. 25. ISBN 80-86781-07-0.

⁴ KUHN, T. *Struktura vědeckých revolucí*. Oikoymenh, 1997. S. 175-185. ISBN 80-86005-54-2.

⁵ O'NEILL, M. *The Politics of European Integration*. Routledge, Taylor & Francis Group, 1996. s. 47. ISBN 0-203-42832-3.

je charakteristická pro paradigma supranacionální, založené na presumpci, že jen nadnárodní moc je schopna naplnit cíl stabilizace a regulace národních států, ve prospěch celého společenství. Vizí supranacionálních paradigmat je proto tvorba politického centra, které bude ústředním nositelem moci a jemuž členské státy postoupí část vlastní svrchovanosti. Centrum, jakožto hlavní nositel politického vlivu, přichází prostřednictvím nadnárodních orgánů s nařízeními, které jsou členské státy nuceny akceptovat.⁶ Typickým příkladem je Evropská unie.

„V rámci zmíněných procesů EU vymezuje podmínky, které musí asociovaná, kandidátská či členská země splňovat, aby mohla určité formy spojení s EU dosáhnout. Jednotlivé formy vyžadují různou míru přizpůsobení národního systému governance - nejvíce požadavků je pochopitelně spojeno s plným členstvím. Přizpůsobování pokračuje i po dosažení plného členství ruku v ruce s prohlubováním integračního procesu. Člen má však na rozdíl od přidruženého, či kandidátského státu určitou (byť v mnoha ohledech limitovanou) možnost směry dalšího rozvoje integrace ovlivnit v rámci přípravy legislativního procesu.“⁷ U supranacionálního přístupu lze shledat různorodost převážně v různých oblastech delegované svrchovanosti a stimulech směřujícím ke tvorbě celistvého uskupení. Jednotícím prvkem nadstátních modelů je naopak jednota v definici cíle, kterým je politická či federální unie.

Opakem supranacionálního postoje je paradigma intergovernmentální, směřující k ponechání prvků suverenity na bedrech členských států, bez existence svrchovaného útvaru, kterému by byly integrované státy podřízeny. Charakteristickým bodem mezivládního paradigmatu je prvek nedotknutelnosti, spojený se zachováním neohrožené pozice národních vlád. Nepanuje zde tedy názor, že poslání národního státu pozbývá efektivity *„Skutečnost, že nelze objektivně shora stanovit národní zájem, ale že národní zájmy se formují v rámci politicko-rozhodovacího systému na základě konkurence zájmů jednotlivých aktérů, je důležitá.“⁸*

Intergovernmentalismus je hnán snahou o minimalizaci externí intervence do sféry obranné a zahraniční politiky, bere proto v potaz individuální cíle a potřeby jednotlivých hráčů integračního procesu. S nadsázkou můžeme tvrdit, že mezivládní paradigma zastává cestu nižší míry integrity, založené na pouhé součinnosti národních států. *„Intergovernmentalism maintains that states are the central actors in European integration. States control the pace and the scope of integration. The policy interests*

⁶ FIALA, P. a M. PITROVÁ. *Evropská unie*. 1. vyd. Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 17-21. ISBN 978-80-7325-180-2.

⁷ CIHELKOVÁ, E. et. al. *Governance v kontextu globalizované ekonomiky a společnosti*. 1. vyd. Praha: Kamil Mařík - Professional publishing, 2014. s. 124. ISBN 978-80-7431-134-5.

⁸ FIALA, P. *Evropský mezičas*. Brno: Barrister Principal, 2010. s. 52. ISBN 978-80-87029-99-2.

*and preference of the most powerful states play a prominent role in shaping integration. According to intergovernmentalists, states are rational actors in that they seek to realize preferences with appropriate tactics.*⁹ Neustálý proces formování integrační stavby dává možnost vzniknout novým integračním modelům, ve kterých jsou dvě základní paradigmatata přetvářena do nových modelových celků.

Paradigmatata jsou jednak nástrojem jak snáze pochopit stávající stav evropské integrace, ale jejich neméně význačným úkolem je i nastolení určitého normativního konceptu, reprezentujícího převážně politické vize o způsobu směřování probíhajícího integračního procesu. I když připustíme, že integrační paradigmatata jsou omezena jistými limity, obecně lze tvrdit, že můžeme odlišit procesy upevňující svrchovanost národních států a postupy snižující míru suverenity členských struktur. S ohledem na tento fakt nelze paradigmatata považovat za již překonané koncepce, které by bylo možné u výkladu integračního procesu opomíjet.¹⁰

Vycházejme z předpokladu, že klíčovou kategorií současné politiky jsou zájmy, ne nezbytně ty národní. V současných společnostech se ukazuje reciproční soutěž zájmů i zcela rozdílných aktérů s takovým důrazem, že potom stěží nestranně určit národní nebo státní zájem, jehož podoba se často odvíjí od faktu, jaké společenské kategorie, politická uskupení a jiné celky jsou dostatečně vlivné, aby naplnily koncept moderní politiky.¹¹

Odezvy na integraci a globalizaci jsou pestré. Opatrnost některých integrovaných, či přistupujících států z až přílišného prohlubování principů vzájemné spolupráce je patrná. Přece jen, tato kooperace přináší kromě výhod vzájemné pomoci členských států i jistá pravidla. Existují zde instituce, které nad členskými zeměmi konají dohled a mají vůči nim určité rozhodovací pravomoci. Rozhodování orgánů EU je rozdílné v porovnání s rozhodovacími postupy členských států, je k tomu několik objektivních důvodů.¹² Evropská unie je mezinárodní organizací, nikoli jednotlivým státním celkem. Není zřejmé, co je tím kýženým ideálem, tedy cílem integračního procesu Evropské integrace. Zde nacházíme konflikt mezi požadavkem federalizace Evropy a naopak,

---

⁹ WOZNIAK, B. *Conditional Leadership: The European Commission and European Regional Policy*. The Rowman & Littlefield Publishing Group, Inc., 2006. s. 3. ISBN 978-0-7391-1480-3.

¹⁰ FIALA, P. a M. PITROVÁ. *Evropská unie*. 1. vyd. Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 17-21. ISBN 978-80-7325-180-2.

¹¹ BALÍK, S. a P. FIALA. *Perspektivy Evropské unie*. 1. vyd. Centrum pro studium demokracie a kultury, 2004. s. 149-154. ISBN 80-7325-031-4.

¹² ŠLOSARČÍK, I., et al. *Instituce Evropské unie a Lisabonská smlouva*. Grada, 2013. s. 65-91. ISBN 978-80-247-3567-2.

co nejužšího propojení státu za současného uznávání principů svrchovanosti členských subjektů. V jádru Unie je patrná absence paušálního náhledu, jakou cestou se budou kroky Unie v budoucnu orientovat. Není však zde sporu o tom, že EU z pohledu své pozice skýtá atributy charakteristické pro mezinárodní organizaci intergovernmentálního charakteru. Nejednotný cíl, který reprezentují dva zcela odlišné integrační postupy tvorby Unie, kterými jsou mezivládní a federální koncept průběhu integrace, budou pravděpodobně ještě několik let stanovovat její směřování.¹³

*„Moc je vykonávána, jak definice zdůrazňují, souborem určitých politik, jimiž je dané rozhodnutí implementováno, právě s cílem dosažení porozumění, dohody, resp. prosazení zájmů občanů a jejich skupin. Governance, navzdory skutečnosti, že je obecně většinou deklarováno oddělení subjektu a objektu řízení, je pak chápána, např. ve vymezení Evropské komise, jako služba státu občanům.“*¹⁴ Stěžejním úkolem Evropské unie, respektive jejich unijních orgánů, je rozhodovat o společném zákonodárství, které utváří podobu Evropské unie a dílčích politik. Letmý náhled na rozhodovací procesy EU může evokovat dojem, že jde o bezmála chaotickou a nadměru komplikovanou proceduru. Při hlubším proniknutí do problematiky však dojdeme k zjištění, že rozhodovací proces má své předpisy, které veškerý postup rozhodování nejen regulují, ale i osvětlují.¹⁵

Fluktuace ve směřování k federálnímu, či naopak k ryze mezivládnímu konceptu integračního procesu se zrcadlí i v rozhodování orgánů Evropské unie. Najdeme zde pasáže, které skýtají čistě federalistické body, na druhou stranu jsou zde i ty, jež mají formu charakteristickou spíše pro intergovernmentální charakter. Obecně vzato, a historie je toho důkazem, Evropskému kontinentu nikdy nedělala dobře nadřazenost jednoho státního celku, myšlenkového proudu, či ideologie. Možná i proto současný integrační proces probíhá co nejvíce v souladu se zájmy přidružených státních celků a to tak, aby bylo reálně možné docílit střední cesty - kompromisu. Každé rozhodnutí musí být učiněno za vědomí všech stran, tedy každý zapojený státní celek má právo na svůj názor. Prioritou unijního rozhodování je vzájemná dohoda účastníků jednání,

---

¹³ ŽALOUDEK, K. *Encyklopedie politiky*. 3. vyd. Praha: LIBRI, 2004. s. 280-283. ISBN 978-80-7277-371-8.

¹⁴ CIHELKOVÁ, E. et. al. *Governance v kontextu globalizované ekonomiky a společnosti*. 1. vyd. Praha: Kamil Mařík - Professional publishing, 2014. s. 124. ISBN 978-80-7431-134-5.

¹⁵ FAJMON, H. *Cesta České republiky do Evropské unie*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2004. S. 136-143. ISBN 80-7325-045-4.

tedy všech stran. Jedině kompromis bere v potaz názory dílčích celků společenství a upevňuje vztahy uvnitř Unie.¹⁶

Unijnímu rozhodování vévodí zejména Evropská komise, Evropský parlament a Rada EU. Zmíněné instituce EU jednájí a rozhodují o veškerém dění na poli společenství, ať už jde o samotné fungování institucí, nebo dílčí politiky. Možností, jak působit mají jednotlivé instituce velké množství. Nápomocny jsou jim nařízení, stanoviska, směrnice, doporučení, rozhodnutí. Jedná se o normy s rozličnou právní silou, pro účely této práce však postačí pouhé konstatování jejich různorodosti, s ohledem na to, že tento činitel není předmětem autorčiny diplomové práce. V rámci legislativního rámce je však nezbytné zmínit, odkud zmíněné normy plynou. Výsadním postavením v návrhovacím procesu oplývá Evropská komise. Jedině ta je zmocněna předkládat normy k odsouhlasení dalším orgánům, zejména Radě EU a Evropskému parlamentu.¹⁷

Prelegislativní aktivita Komise je potřebná k počáteční konkretizaci problému, pro jehož řešení je nutné nalézt legitimní způsob a učinit podnět k tvorbě konkrétního právního aktu, jehož úkolem je danou věc vyřešit. Uvedenou nesnáz ale nemusí identifikovat a konkretizovat jen Evropská komise, iniciativu k „šetření“ může projevit například členský stát, zájmová skupiny nebo jedinec. Sumarizujeme-li posledních několik vět, dojdeme k závěru, že není podstatné, kdo konkrétně na problém poukáže, ale to, že do legislativního návrhu jeho možného řešení má právo zasahovat jediná instituce - Evropská komise. Obtížnost formulování takového návrhu si žádá kooperaci Komise s odborníky na danou problematiku. Pozitivem je ponechání příležitosti institucím, odborné veřejnosti a dalším, aby k formě budoucí normy vyslovili své stanovisko.¹⁸

Prelegislativní fáze je poněkud zdlouhavá, její součástí jsou Zelené a Bílé knihy, sborníky zahrnující sledování problému. Úkolem Zelené knihy je problém určit, Bílá kniha ho má rozebrat k jádru a nabídnout možné rozřešení. Prelegislativní proces pak vypadá následovně - prvním bodem je vydání Zelené knihy, následuje veřejná konzultace, po které přichází uveřejnění Bílé knihy, kterou následuje další veřejná konzultace. Komise po dokonání těchto aktů zveřejní své sdělení a přichází čas pro v pořadí třetí veřejnou konzultaci, jejímž završením je uveřejnění konkrétního legislativního návrhu a fáze prelegislativní tak může volně přejít v samotný legislativní

---

¹⁶ ČERNOCH, P., et al. *O Evropské unii*. Ministerstvo zahraničí České republiky, 2000. s. 15-35. ISBN 80-86345-04-1.

¹⁷ ŠLOSARČÍK, I., et al. *Instituce Evropské unie a Lisabonská smlouva*. Grada, 2013. s. 74-85. ISBN 978-80-247-3567-2.

¹⁸ LACINA, L., et al. *Učebnice evropské integrace*. 3. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2011. s. 126-145.. ISBN 978-80-87474-31-0.

proces. Konečný návrh řešení musí být ještě před zahájením legislativního procesu v Komisi odhlasován. Samotné přijímání normy, tedy fáze legislativní je následována ještě částí takzvaně postlegislativní, zaměřené na úkony pro uvedení předpisu v platnost. „Norma nabývá platnosti v den, kdy je to v normě výslovně uvedeno, popřípadě dvacet dnů po jejím uveřejnění.“¹⁹ Vraťme se k vysvětlení legislativní fáze rozhodování. Lisabonská smlouva přináší. tzv. „řádný legislativní postup“ - stěžejní proces přijetí legislativních aktů. Řádný legislativní postup vešel ve známost pod názvem „spolurozhodování“.²⁰

Důsledkem Lisabonské smlouvy je i anulace hlasovacího postupu kooperační spolupráce. Specifickými nástroji legislativy jsou tzv. souhlas a konzultace. Starším ze dvou uvedených postupů je konzultace, která je zároveň nejstarším rozhodovacím postupem. Již Římská smlouva z 60. let 20. století připsala Evropskému parlamentu při legislativním procesu jen roli konzultanta. Rada nemá povinnost uposlechnout názoru parlamentu. Dalším zmíněným legislativním postupem je „souhlas“. V 90. letech 20. století vešel v platnost spolu se schválením Jednotného evropského aktu. Zde Evropský parlament přináší postoj k námětu Evropské komise. Pro přijetí návrhu Komise Radou EU je vyžadován souhlas více než poloviny evropských poslanců. Proces spolurozhodování je v současné době nejpoužívanější, ale svým pojetím komplikovaný. Spolurozhodování, neboli kodecize, je členěna to tří čtení, jsou zde patrné odlišnosti ve lhůtách a postupech zúčastněných institucí.²¹

1.2. Institucionalismus v evropské integraci

Prvotní úsilí znalců, zabývajících se integračním procesem směřované k definování teorie, která by souhrnně objasnila proces evropské integrace v období po vzniku ESUO nevedla k úspěchu. Žádná z koncepcí nebyla schopna pojmut a osvětlit všechny fáze procesu evropské integrace. V období let 70. nastala jakási stagnace v badatelské činnosti a pokusech teoreticky obsáhnout integrační proces. Zásadní příčinou byl rozpor mezi empirickými a teoretickými výklady procesu integrace a neblahý vliv měla i celosvětová hospodářská krize, která v polovině 70. let zasáhla

---

¹⁹ LACINA, L., et al. *Učebnice evropské integrace*. 3. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2011. s. 126-145.. ISBN 978-80-87474-31-0.

²⁰ FIALA, P. a M. PITROVÁ. *Evropská unie*. 1. vyd. Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 293-306. ISBN 978-80-7325-180-2.

²¹ LACINA, L., et al. *Učebnice evropské integrace*. 3. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2011. s. 126-145. ISBN 978-80-87474-31-0.

ekonomiku většiny západoevropských států. Členy Evropského společenství jsou nově Velká Británie, Irsko a Dánsko, ani jedna ze jmenovaných zemí není příznivcem rychlého procesu integrace.²²

Počátek 80. Let nezaznamenal v tématice teorií evropské integrace významnější krok kupředu. Objevil se zde sice pokus o zpřístupnění nových politik, především té sociální a dopravní, ale i ten nakonec ztroskotal. Jistou těžkost přineslo rozšíření Evropského společenství, z původních šesti států na devět členů a následně na dvanáct - Španělsko, Portugalsko a Řecko. Rozhodovací proces byl poznamenán obtížným hledáním shody mezi zeměmi, přičemž rozpor byl zřejmý zejména mezi nově přistoupěnými a historicky staršími členy Evropského společenství.²³

Výčet nezdarů způsobil obrat zájmu vědců, nově směřující k teoriím interakční závislosti. Itálie, Francie a Německo, za opory Evropské komise a jejího předsedy Delorse iniciovaly dovršení vnitřního trhu. Diplomatická jednání a mezivládní konference z roku 1985 přinesly své ovoce, ještě též rok byl završen návrh novely zřizovacích norem nazvaný „*Jednotný evropský akt*“ (European Single Act, zkratka JEA). Výsledkem tehdejších jednání měl nakonec větší hloubku, byla totiž přijata důležitá opatření k regulaci ekonomické podpory společné zemědělské politiky. Současně se probouzí diskuze o zavedení vyšší míry pravomocí Parlamentu a krok po kroku se prohlubuje kooperace jednotlivých institucí Evropského společenství. Prosazení JEA, jehož úkolem byla likvidace bariér při volném pohybu osob, zboží a služeb do roku 1992, znovuotevřelo debatu mezi politiky a vědci o budoucí tváři evropské integrace. Bylo jen otázkou času, kdy se na přetřes dostane tematika společné měny. Důkazem toho byla schůze Evropské rady v roce 1991, konající se v Maastrichtu, která dala vzniknout dohodě o tvorbě Hospodářské a monetární unie a sepsání nové unijní smlouvy s názvem „*Smlouva o Evropské unii*“.²⁴

Smlouva o EU vešla v platnost 1. 1. 1993 a průběh integrace se jevil být typickou ukázkou nefunkcionalistického pojetí integrace, obzvlášť jeho stěžejního mechanismu „přelévání“. 90. léta přinesla řadu vysvětlení procesu integrace, jejichž stavebním kamenem byly většinou staré koncepty teorií, přetvořené v ty staronové. Je stále vedena debata mezi příznivci nadnárodního a mezivládního konceptu Evropské

---

²² KRATOCHVÍL, P. *Teorie evropské integrace*. 1. vyd. Portál, 2008. s. 131 - 140. ISBN 978-80-7367-467-0.

²³ BARŠA, P. a O. CÍSAŘ. *Anarchie a řád ve světové politice*. Portál, 2008. s.187-217. ISBN 978-80-7367-094-8.

²⁴ FIALA, P. a M. PITROVÁ. *Evropská unie*. 1. vyd. Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 128-137.. ISBN 978-80-7325-180-2.

integrace. Zastánci supranacionální koncepce se obracejí zpět k teorii funkcionalismu, která je nově pro svá specifika zvána termínem neofunkcionalismus. Protipólem této teorie je intergovernmentalismus, zastávající, jak už z názvu vyplývá, mezivládní pojetí. Za kompromisy, či střední cesty mezi těmito „extrémy“ lze označit tzv. nový institucionalismus a teorii víceúrovňového vládnutí.²⁵

Charakteristickými rysy institucionalismu jsou zaměření se na normativnost, strukturální pojetí - struktury jsou hybatelem politického chování, je kladen důraz na historii a legitimní roli ve vládnutí. Institucionalismus zprvu stavěl na mezinárodním právu a organizacích. To mělo pomoci ke stabilitě mezi státy, pozvednout míru kooperace a zachovat mírovou strukturu. Předpokladem bylo, že zásadní hráči integrace budou evropské instituce. Vize tohoto ražení byly však až nadmíru idealistické. Realisté argumentují tím, že instituce přece neplní funkci činitele, skrze něhož by státy uskutečňovaly své zájmy.²⁶

Odezvou na realistickou kritiku je tzv. neoinstitucionalismus, který z hlediska institucí staví již na širším základu. Nyní mezinárodní řád neplyne ze skladby moci, ale je suplován jistým stupněm mezistátní institucionalizace, směřující k stupňovitosti mezinárodní struktury. Instituce jsou zde považovány za pomocníky vyrovnanosti mezinárodního systému a prostředky procesu integrace. Zmíněný pohled na evropskou integraci byl podrobněji rozebrán a představen koncem 70. let 20. století v americkém Kongresu. Pochopení důležitosti institucí, obzvláště státu je v procesu přijímání rozhodnutí zásadní. Neoinstitucionalismus je větší měrou zaměřen na neformální obyčej politického života, bez jeho pozornosti nezůstává ani forma a struktura vedení politiky. V poli zájmu je nyní i vztah jednotlivců a institucí.²⁷

Nový institucionalismus klade otázky, jakým způsobem institucionalismus ztvárňuje spojení mezi chováním a institucí a zabývá se i problematikou procesu zrodu a obměny institucí. Tyto dvě základní teze diferencují nový a historicky starší institucionalismus. Odpověď na dvě základní otázky nám dává možnost určit několik elementárních odlišností mezi starým a novým institucionalismem. Kolize zájmů není pro nový institucionalismus zásadní. Je cílen spíše na uspořádání již zaběhlé struktury, jednotlivé dokumenty a schémata, používaná dle kompetencí instituce. Starší forma

---

²⁵ KRATOCHVÍL, P. *Teorie evropské integrace*. 1. vyd. Portál, 2008. s. 131 - 140. ISBN 978-80-7367-467-0.

²⁶ BARŠA, P. a O. CÍSAŘ. *Anarchie a řád ve světové politice*. Portál, 2008. s. 367-374. ISBN 978-80-7367-094-8.

²⁷ KRATOCHVÍL, P. *Teorie evropské integrace*. 1. vyd. Portál, 2008. s. 131 - 140. ISBN 978-80-7367-467-0.

institucionalismu přikládá akcent hodnotám, normám a postojům, které jsou s institucemi propojeny. Institucionalismus jde ruku v ruce s praxí a zvyky.²⁸

Neoinstitucionalismus se zdá být jednotným teoretickým náhledem, praxe je ale jiná, protože v sobě obsahuje tři elementární, a nutno podotknout, že značně rozdílné náhledy na princip reality a vztahu mezi strukturní stavbou a jednotlivými aktéry. Tři náhledy na pojetí institucí dávají možnost rozlišit: *Racionalistický institucionalismus* - kdy racionálně smýšlející státy maximalizují své zájmy. Státy jsou tvůrci institucí a obohacují se ziskem cenných informací o sobě navzájem. Funkce institucí zjednodušeně řečeno odpovídá zájmu státu. *Historický institucionalismus* - Zde je zřejmý větší vliv institucí, než u koncepce racionalistické. Instituce si sebou nesou podmínky svého vlastního vzniku a nejsou nucené se přizpůsobovat zájmům států. *Sociologický institucionalismus* - Státy jsou působením institucí přetvářeny. Instituce má roli kognitivní a normativní.²⁹

Funkcionalisté (funkcionalisté i neofunkcionalisté) se zabývají otázkou stabilního a dlouhodobého míru v rámci evropského kontinentu, který tkví v supranacionálním přístupu k evropské integraci. Funkcionalismus je pokládán za normativní způsob, kdy se vychází analýzy podkladů pro politickou praxi. Stěžejní roli tedy hraje metoda dedukce, kdy se z všeobecného dostáváme ke konkrétnímu. Zjevný je zájem o historické okolnosti, nikoliv o kauzální příčiny. Funkcionalismus lze též charakterizovat snahou zamezit opakování válečného konfliktu.³⁰

Teoretickou podstatou funkcionalismu je liberální uvažování. Teze o konfrontaci mezivládních vztahů je obecně přijímána, avšak na poli mezistátních vztahů hospodářských panuje soulad zájmů. Zakládajícím teoretikem tohoto směru je David Mitrany, který svým dílem „A Working Peace System“ (Londýn 1944) navrhuje úsilí o tvorbu evropské federace pouze na základě mezistátního paktu nebo evropské ústavy. Je zastáncem integrace, spočívající v aktivním organickém vývoji. Prosperující sektorová spolupráce může vzkvétat i při komplikovaných politických vztazích. Úspěch přechází do dalších sektorů.³¹

Výsledkem sektorové spolupráce a sblížování států je *plíživá integrace*. S prohlubováním ekonomické spolupráce samovolně přijdou i podmínky vhodné pro politickou dohodu. Funkcionalismus reprezentuje tu míru integraci mezi státy,

---

²⁸ BARŠA, P. a O. CÍSAŘ. *Anarchie a řád ve světové politice*. Portál, 2008. s. 367-374. ISBN 978-80-7367-094-8.

²⁹ KRATOCHVÍL, P. *Teorie evropské integrace*. 1. vyd. Portál, 2008. s. 131 - 140. ISBN 978-80-7367-467-0.

³⁰ Tamtéž, s. 75 - 92.

³¹ DRULÁK, P. *Teorie mezinárodních vztahů*. Portál, 2010. s. 73 - 80. ISBN 978-80-7367-721-3.

kteřá spočívá na praktické spolupřáci v určených sfěrah a to při účasti co nejmenšihó aparátu institucí. Oproti federalismu v sobě funkcionalismus neskýtá koncept vývoje struktury institucí. Hnacím motorem jsou pro něj pohnutky ekonomické, technické a sociální, více, než ty politické.³²

Víra funkcionalistů směřuje k tomu, že spolupřace v jedné oblasti je předpokladem k úspěšné spolupřáci v oblastech dalších. Tento jev je obecně znám pod pojmem „*spill-over effect*“ (efekt přelévání). Rostoucí šíře mezistátní kooperace v odlišných odvětvích má přinést existenci nástrojů demokratického dozoru, vedeného pod taktovkou nadnárodních institucí. Nový funkcionalismus, neboli neofunkcionalismus, je označením pro užívání funkcionalistických nástrojů k zabezpečení federalistických cílů. Koncepte vychází z premisy, že propojenost vztahů ekonomických vyústí v rozřešení jak problému prvního, tak dalšího, který by následoval v dalších oblastech. Nadnárodní instituce budou uplatňovat větší vliv na více oblastí a to následně povede k omezení svrchovanosti národních států. „*Kdo chce tuhle demokracii? Ten zvětšující se rozkmit národních emocí, za které pak musí platit právě ti, jejichž národní hněv byl rozdmýcháván?*“³³ Poslední z uvedeného, tedy podcenění významu vnitřních vazeb a ubrání pravomocí národním států z pohledu jejich suverenity, je považováno za možný bod sváru při úvahách nad nefunkcionalistickou koncepcí.³⁴

1.3 Princip přelévání v evropské integraci

Termín spill-over, neboli „princip přelévání“, je neodmyslitelně spjat s neofunkcionalismem. Zde je proto nezbytné zmínit zástupce tohoto teoretického směru Ernsta Haase a jeho dílo „The Uniting of Europe“ z roku 1985. Jeho dílo prvně obsahuje termín „přelévání“ ve smyslu přelévání kompetencí, moci. Spill-over střídá tzv. „větvení“, typické pro funkcionalisty. Spill-over předpokládá existenci politických elit, které po ujištění se o benefitech kooperace v jedné oblasti, učiní opatření, potřebná pro „přelití“ spolupřace do oblastí další. Haas proto považuje zrod Evropského společenství jako očekávatelný efekt sektorové integrace. Jiný z teoretiků, Leon Lindberg, pojímá přelévání tak, že ho spojuje se stavem, kdy určitá akce,

---

³² DRULÁK, P. *Teorie mezinárodních vztahů*. Portál, 2010. s. 73 - 80. ISBN 978-80-7367-721-3.

³³ MENASSE, R. *Občanský hněv a evropský mír*. Novela Bohemica, 2014. s. 90. ISBN 978-80-87683-29-3.

³⁴ KRATOCHVÍL, P. *Teorie evropské integrace*. 1. vyd. Portál, 2008. s. 75 - 92. ISBN 978-80-7367-467-0.

propojená s konkrétní vizí, utváří prostor pro situaci, kdy prvotní záměr může být naplněn jen za využití nástrojů, které umožňují vznik dalších podmínek pro následné další akce.³⁵

Přelévání je tedy „činitelem“, díky kterému dochází k prohlubování integrace pomocí sektorů. Spill-over je dále dělen na jednotlivé typy. Rozlišujeme tzv. funkcionální přelévání, kdy máme na mysli způsob již zmiňovaného převádění spolupráce z jednoho odvětví na druhé. Dále existuje tzv. řízené přelévání, které je efektem uměle vytvořených pout mezi skupinami, vzniklých při výkonu politických funkcí - vyjednáváním, porad atd. Drulák zde konstatuje, že v každém národu jsou skupiny, které mají si myslí, že jejich zájmy již národní úroveň nemůže uspokojit, proto projevují snahu o řízení a rozhodování na úrovni supranacionální.³⁶

Stagnace Evropské integrace v 70. letech minulého století byla důvodem úpadku vážnosti neofunkcionalistické koncepce. „Krise prázdné židle,³⁷ kterou následoval v roce 1966 Lucemburský kompromis tento stav jen potvrdila. Odezvou měla být aplikace metody „odlévání“ („spill-back“), která si kladla za cíl realističtěji pojmout integrační proces. Neofunkcionalismus tím však zachráněn nebyl, došlo k celkovému oslabení jeho vlivu. Odkaz neofunkcionalismu tkví hlavně v jakémsi varování, že hybatelem mezinárodní politiky nejsou jen suverénní státní celky, ale je nutné zohledňovat i zájmy dalších hráčů integrace.³⁸

1.4 Významní aktéři rozhodovacího procesu

Současnými nejvýznamnějšími hráči při procesu rozhodování na poli EU jsou Evropský parlament, Evropská komise a Rada Evropské unie. Autorka se, vzhledem k zaměření své diplomové práce na funkci a význam Evropské komise při procesu Evropské integrace, bude věnovat především působením této instituce, avšak neopomene představit a rozebrat úlohu dalších jmenovaných – Evropského parlamentu a Rady Evropské unie.

---

³⁵ FIALA, P. a M. PITROVÁ. *Evropská unie*. Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. S. 539, 548. ISBN 978-80-7325-223-6.

³⁶ DRULÁK, P. *Teorie mezinárodních vztahů*. Portál, 2010. s. 73 - 80. ISBN 978-80-7367-721-3.

³⁷ červen 1965, francouzský ministr zahraničních věcí zvolil jako odpor proti vzrůstajícím nadnárodním iniciativám taktiku opuštění zasedání Rady ministrů, čímž jí znemožnil rozhodování. Stěžejní pohnutkou k odchodu z jednání byly návrhy předsedy Komise Hallsteina, týkající se převážně posílení nadnárodního charakteru Evropského společenství.

³⁸ KRATOCHVÍL, P. *Teorie evropské integrace*. 1. vyd. Portál, 2008. s. 75 - 92. ISBN 978-80-7367-467-0.

Evropskou komisi charakterizuje nadstátní charakter a její klíčovost lze sledovat především v tom, že při absenci jejího legislativního návrhu by Rada Evropské unie, ani Evropský parlament, nebyly kompetentní o věcech EU rozhodovat. Evropská komise disponuje jedinečnou pravomocí předkládat návrhy norem v rámci Evropského společenství na poli prvního, ekonomického pilíře Evropské unie. Jiná situace je naopak v rámci pilíře druhého a třetího, zde již Evropská komise není výhradním navrhovatelem norem, jelikož tuto pravomoc zde mají i vlády integrovaných států.³⁹

Postupem času dostává Komise právo k navrhování a předkládání zákonů v záležitostech vízové politiky a udělování azylu. Tato problematika byla dříve součástí třetího pilíře, ale o pár let později byla umístěna do pilíře prvního. Hlavní pravomoci Komise jsou tedy monopolní právo v navrhování a předkládání aktů práva Radě a zabezpečování funkce jednotného vnitřního trhu. V rámci aktu předkládání právních norem je Komise nucena dodržovat tři základní principy. Rada a Evropský parlament musejí být ujištěny, že navrhovaný akt práva předkládaný Komisí je v zájmu procesu postupující evropské integrace. Podmínkou je tedy zdokonalení pozice občanů Unie, segmentální zájmy budou eliminovány ve prospěch celého společenství. Evropská komise je dále nucena dosvědčit, že navrhovaná norma byla diskutována s jednotlivými aktéry, jichž se daná věc týká. Zde se jedná nejen o členské státy Evropské unie, ale i o uskupení typu zaměstnaneckých, zemědělských, průmyslových svazů apod.⁴⁰

Třetí podmínkou je nutnost prokázat, že návrh právního aktu nenarušuje zásadu subsidiarity, tedy že je podložen v rámci působnosti smluv, a současně neporušuje pravomoci jednotlivých států a samospráv.⁴¹

Činnost Evropského společenství je dále vázána podmínkou, že jeho kompetence nepřestoupí sféru nevyhnutelných aktů pro naplnění poslání a cílů uvedených ve Smlouvě o založení Evropského společenství (proporcionalita). Zjednodušeně pojato, záležitosti, které lze zabezpečit na úrovni nižší, ať jsou zabezpečovány

---

³⁹ ŠLOSARČÍK, I., et al. *Institute Evropské unie a Lisabonská smlouva*. Grada, 2013. s. 65-91. ISBN 978-80-247-3567-2.

⁴⁰ ČERNOCH, P., et. al. *O Evropské unii*. Ministerstvo zahraničí České republiky, 2000. s. 35-64. ISBN 80-86345-04-1.

⁴¹ čl. 5 SES ex-čl. 3b. – „Evropské společenství se zavazuje jednat jen v mezích pravomocí svěřených mu Smlouvou o založení ES a jen prodražení cílů touto Smlouvou stanovených. V oblastech, které nespádají do výlučné, Smlouvou vymezené působnosti Společenství, se budou instituce Společenství na jakýchkoli činnostech podílet jen tehdy a jen potud, pokud cíle těchto činností nedokáží zainteresované členské státy zajistit samy bez účasti Společenství, nebo jestliže by z důvodu rozsahu nebo účinku mohly být dosaženy Společenstvím.“

na úrovni nižší. Co je konáno v kolektivním zájmu, nechť se zredukuje na to skutečně naléhavé k naplnění vytčeného cíle.⁴²

Výsadní role Komise při procesu navrhování právních aktů EU v rámci prvního pilíře je plodem Smlouvy o založení Evropského společenství. Zde je totiž stanoveno, že Komise má plnit roli garanta, vykonávajícího nepřetržitý dohled nad integrovanými zeměmi ohledně toho, zda neporušují legislativu Evropského společenství.⁴³ „*Toto kolegium tvoří 28 komisařů a jim podřízený komplex správního aparátu s hlavním sídlem v Bruselu.*“⁴⁴ Komise, ač nemá výsostné postavení v návrzích právních norem druhého a třetího pilíře, je účastna činností jejich přípravy. Společná bezpečnostní a zahraniční politika, spolu s oblastní spolupráce na poli policie a justice, není proto Komisi cizí.⁴⁵

Rada Evropské unie, neboli Rada ministrů, je základnou integrovaných zemí Unie. Jde o skutečný orgán moci, který projednává a schvaluje smlouvy se třetími zeměmi a vydává nařízení, směrnice a rozhodnutí. Charakteristikou Rady je dělba pravomoci výkonné, společně s Evropskou komisí a pravomoci zákonodárné s Parlamentem. V porovnání s Evropskou komisí a Evropským Parlamentem nelze Radu považovat za nadnárodní orgán. Důvodem je to, že Komise v sobě snoubí znaky nadnárodní i mezivládní. Některé její výnosy jsou přijaty jednomyslně, k jiným je zapotřebí kvalifikovaná, či prostá většina, u níž již lze shledat v chování Rady nadnárodní charakter. Vedení Rady má v rukou konkrétní stát Unie, který v daném šestiměsíčním funkčním období Radě předsedá. Povinnosti spojené s předsednictvím jsou svolávat a vést všechna zasedání Rady ministrů, nalézat řešení k diskutovaným tématům, připravovat možné cesty dohod a dozírat na soudržnost v jejím rozhodování. Rada je oprávněna rozhodovat v rámci všech tří pilířů, přičemž tak koná jednomyslně, nebo kvalifikovanou většinou. Podněty Komise Rada přijme, pozmění, nebo využije své právo se jimi nezabývat. Vždy však musí jednat ve shodě se Smlouvou o založení Evropských společenství, ze které plyne i nutnost brát zřetel na postoj Evropského parlamentu.⁴⁶

---

⁴² ČERNOCH, P., et. al. *O Evropské unii*. Ministerstvo zahraničí České republiky, 2000. s. 35-64. ISBN 80-86345-04-1.

⁴³ NOVOTNY, L. Evropská unie. In: Romancov M. a kol. (eds): *Mezinárodní organizace*. Plzeň: Nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. S. 53-56. ISBN 978-80-7380-310-0.

⁴⁴ SMOLÍK, J. *Úvod do studia mezinárodních vztahů*. Grada, 2014. s. 195. ISBN 978-80-247-5131-3.

⁴⁵ ŠLOSARČÍK, I., et al. *Institute Evropské unie a Lisabonská smlouva*. Grada, 2013. s. 65-91. ISBN 978-80-247-3567-2.

⁴⁶ ŠLOSARČÍK, I., et al. *Institute Evropské unie a Lisabonská smlouva*. Grada, 2013. s. 65-91. ISBN 978-80-247-3567-2.

Evropský parlament je jedinou přímo volenou institucí v rámci Evropské unie. Jeho úkolem je konat demokratickou kontrolu legislativního procesu na poli EU. Zasedá v něm až 700 poslanců a je obdařen vlastními i spolurozhodovacími pravomocemi. Poslanci jsou voleni na pětileté funkční období občany Evropské unie. Výlučnou pravomoc v rozhodování využívá Parlament při schvalování rozpočtu a při vyslovení nedůvěry Evropské komisi.⁴⁷

Právo spolurozhodovat má Evropský Parlament o tom, jestli návrh Komise bude schválen, či nikoliv. Schvalovací proces probíhá ve třech etapách, které odpovídají jednotlivým čtením v Parlamentu. Při souhlasu Rady i Parlamentu je navržené řešení přijato. Pokud má Parlament k návrhu výhrady, pak po předložení pozměňovacích návrhů vrátí věc do rukou Radě a Komisi. Komise vydá k pozměňovacím návrhům stanovisko. Když je verdikt kladný, Rada může návrh přijmout kvalifikovanou většinou. Pokud je stanovisko Komise zamítavé, Rada je nucena rozhodovat o návrhu jednomyslně. I po této proceduře se může stát, že názor Rady a Parlamentu bude v rozporu. V této situaci Prezident Evropského parlamentu povolá tzv. Dohodovací výbor, sestávající ze zástupců Parlamentu a Rady a ti společně s Komisí hledají kompromis.⁴⁸

---

⁴⁷ ZAHRADNÍK, P. *Vstup do Evropské unie. Přínosy a náklady konvergence*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. s. 37. ISBN 80-7179-472-4.

⁴⁸ ŠLOSARČÍK, I., et al. *Instituce Evropské unie a Lisabonská smlouva*. Grada, 2013. s. 93-101. ISBN 978-80-247-3567-2.

2. HISTORIE A SOUČASNOST EVROPSKÉ KOMISE

2.1 Vznik Evropské komise

Evropská komise byla vytvořena sjednocením Komisí Evropského společenství pro atomovou energii, Komisí Evropského hospodářského společenství a Vysokého úřadu Evropského společenství pro atomovou energii. Stavba nynější komise je ovlivněna konstrukcí institucionální stavby ESUO. Její pojetí vzešlo z vize budovatelů Společenství, kteří shledali nezbytným ustavit supranacionální orgán, zastupující zájmy ESUO. Potřeby jednotlivých států přitom byly upozaděny. Cílem Evropského hospodářského společenství (ESUO) bylo utvoření společného trhu bez ariér tak, aby supranacionální moc měla možnost regulovat spády členských zemí bránit si svá „pole“.⁴⁹

Jean Monnet, jeden z předních tvůrců tohoto konceptu, z toho důvodu pojal zmíněný supranacionální orgán nejen jako nezávislý, ale také neodvolatelný rukou členských zemí. Vysoký úřad tak mohl být svržen jen Shromážděním a u příležitosti probíhajícího schvalovacího procesu výroční zprávy hospodaření ESUO. Vysoký úřad spatřil světlo světa díky Smlouvě o založení ESUO z roku 1951, která jej charakterizovala jako vrcholný orgán celého Společenství. Tvůrcem koncepce byl tehdejší předseda nejvyššího orgánu Jean Monnet, který při procesu jeho formování dbal mimo jiné na to, aby vrcholný orgán nebyl zatížen přílišnou administrativní platformou.⁵⁰

Vysoký komisariát se skládal z devíti členů, jejichž funkční období bylo šestileté. Osm členů úřadu bylo do funkce delegováno vládami integrovaných zemí, po jejich vzájemné shodě. Zvolených osm zástupců následně volilo člena devátého, který ke svému zvolení musel obdržet nejméně pět voličských hlasů. Snaha o nezávislost komisariátu byla posílena přítomností prostředků z vlastních zdrojů, tedy příjmů, které úřad povětšinou obdržel z cel a dávek. Pozice Vysokého úřadu z pohledu správy sféry uhlí a oceli byla silná, ale ne absolutní. „*Jedině nezbytnost nějak vyřešit vážnou*

---

⁴⁹ HORČIČKA, V. a M. KOVÁŘ. *Dějiny evropské integrace I*. Praha: TRITON, 2005. s. 87-92. ISBN 80-7254-731-3.

⁵⁰ FIALA, P. a M. PITROVÁ. *Evropská unie*. 1. vyd. Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 259-269. ISBN 978-80-7325-180-2.

situaci činem mě inspirovala. Mohl jsem si navíc představit, že jednou podobné nové situace si budou vyžadovat podobná řešení, která půjdou od začátku dál než jen ke spolupráci. Nebyl jsem však povolán zabývat se nadále státními záležitostmi a normální běh mé kariéry mě nepřipravoval zabývat se mezinárodními problémy pod zorným úhlem národní suverenity.⁵¹ Monnetův původní předpoklad, kdy měly být selektivní zájmy států přetvořeny v zájem nadnárodní, se nepotvrdil. Historie ukázala, že v případě krize integrované státy zpravidla hájí zájmy národní, před těmi supranacionálními.⁵²

V roce 1958 vznikla Komise EUROATOM, supranacionální orgán tehdejšího Společenství pro atomovou energii. Instituce byla obsazena pěti členy, ustavenými dle všeobecné způsobilosti, s důrazem na jejich nepředpojatost. Vliv Evropského společenství uhlí a oceli postupem doby slábnul a středem dění se stávala Komise EHS.⁵³

Devítičlenná Komise EHS, jejíž členové byli voleni na základě svých schopností a nezávislosti, byla Smlouvou o EHS charakterizována jako orgán ustavený dohodou mezi vládami členských států, disponující značným potenciálem, směřujícím ke stabilitě v rámci institucionální stavby EHS. Komise EHS začala působit v zimě roku 1958 a v polovině 70. let pracovalo v jejích institucích na 2 000 zaměstnanců. Skladba Rady ministrů zaznamenávala tehdy častou obměnu ve spojitosti s výsledky voleb v integrovaných státech. Evropský parlament, tehdy zvaný Shromážděním, neoplýval v prvních letech působení EHS velkým vlivem při tvorbě právních aktů. Naplňování stanovených cílů zaštiťovala proto zejména Komise, řízená svým předsedou a dvěma místopředsedy.⁵⁴

Předsednictví bylo spojeno s nutností kompromisu vlád integrovaných států, vzhledem k tomu, že funkce opravňovala nejen k vedení Komise, ale přímo k určování jejího poslání, jednalo se o důležité politické rozhodnutí mezinárodního významu. Prvním, ve funkci osm let působícím předsedou Komise, byl zvolen Walter Hallstein, německý univerzitní profesor a bývalý státní tajemník ministerstva zahraničních věcí. Jeho působení ve funkci je obecně pokládáno za velmi pevné a je předkládáno jako ukázka tzv. silného předsednictví Komise. Při nástupu Hallsteina nebyla ještě zformována

---

⁵¹ MONNET, J. *Paměti*. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. s. 34. ISBN 978-80-7380-372-8.

⁵² PLECHANOVÁ, B. *Institucionální vývoj Evropské unie od Maastrichtské smlouvy k východnímu rozšíření*. Praha: Karolinum, 2004. s. 21-57. ISBN 80-246-0800-6.

⁵³ FIALA, P. a M. PITROVÁ. *Evropská unie*. 1. vyd. Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 255-258. ISBN 978-80-7325-180-2.

⁵⁴ Tamtéž, s. 255-258.

potřebná administrativní platforma. Hallstein se rozhodl tento aparát sestavit z úředníků a odborníků z politicko-administrativního zázemí integrovaných států. Komise se tehdy zaměřovala na budování společného trhu, zemědělské politiky a vedla diskuzi se státy Evropského společenství volného obchodu (EFTA),⁵⁵ o jejich případném zapojení se do Evropského společenství.

Zájem o přistoupení v roce 1961 projevovalo Irsko, Norsko, Dánské a také Velká Británie. Přístupová jednání Komise, která byla vedena s uvedenými státy nebyla v souladu s postojem Francie, která rozšíření společenství bránila. Svůj negativní postoj navíc zpečetila vetem, aniž by tento krok předem diskutovala s předsedou Komise. Veto komise, vyřčené z úst tehdejšího prezidenta Francie de Gaulla snížilo tehdejší politický vliv Evropské komise jako celku. Další ranou byl pro Komisi souběh událostí završený Lucemburským kompromisem. „*Ten ukázal, že nikoliv nadnárodní instituce, ale národní státy zůstávají primárním politickým aktérem.*“⁵⁶ V červnu 1965 francouzský ministr zahraničních věcí zvolil jako odpor proti vzrůstajícím nadnárodním iniciativám taktiku opuštění zasedání Rady ministrů, čímž jí znemožnil rozhodování.⁵⁷

Stěžejní pohnutkou k odchodu z červnového jednání byly návrhy předsedy Komise Hallsteina, týkajících se převážně posílení nadnárodního charakteru Evropského společenství. V lednu 1966 dospělo jednání ministrů zahraničí členských zemí k dohodě známé jako Lucemburský kompromis. Státy se dohodly na čtyřech stěžejních bodech. V záležitostech, kde je patrná existence důležitých zájmů, se na návrh Komise bude hlasovat většinově, přičemž Rada ministrů bude usilovat o řešení v rozumném čase. Francie si vyhrazuje právo na to, že v záležitostech, kde jsou projednávány zájmy států, jednání musí pokračovat až do jednomyslné dohody všech zúčastněných. Dalším bodem je to, že celkem šest delegací zaznamenává názorovou odlišnost ohledně toho, co se má konat při eventualitě, kdy dohody nebude dosaženo. Těchto šest delegací došlo k dohodě, že názorová různorodost není překážkou v obnově činnosti Společenství.⁵⁸

---

⁵⁵ Společenství, jehož součástí jsou země, které v roce 1958 nejevily zájem o členství ve společném trhu, ale upřednostnily nižší stupeň integrace, konkrétně zónu volného obchodu.

⁵⁶ CIHELKOVÁ, E. et. al. *Nový regionalismus*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. s. 85. ISBN 978-80-7179-808-8.

⁵⁷ FIALA, P. a M. PITROVÁ. *Evropská unie*. 1. vyd. Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 259-269. ISBN 978-80-7325-180-2.

⁵⁸ HORČIČKA, V. a M. KOVÁŘ. *Dějiny evropské integrace I*. Praha: TRITON, 2005. s. ISBN 80-7254-731-3.

2.2 Historie Evropské komise do přijetí Maastrichtské smlouvy

Walter Hallstein odstoupil v polovině roku 1967 z čela Komise. V 70. letech se na jeho židli vystřídalo několik předsedů, jejichž působení bylo ale povětšinou ve stínu Hallsteinova odkazu. Změnu přinesl až rok 1985 a jmenování Jacquese Delorse, bývalého francouzského ministra zahraničních věcí, do vedení Evropské komise. Jeho význam lze sledovat v podpoře konceptu postupně tvořené nadnárodní unie. Středobodem je záměr dokončení společného trhu a případné ustavení hospodářské a měnové unie, jakožto základů směřujícím k dalšímu prohlubování integrace, unii politické.⁵⁹

Delorova Komise působila od ledna 1985 do ledna 1995, tedy dvě funkční přičemž krátce po začátku své činnosti předložila tzv. Bílou knihu o vnitřním trhu, jejímž autorem byl britský komisař lord Cockfield. Jednalo se o podrobně rozebraný koncept závěrečné fáze společného trhu. Delors poukazyval na význam finanční stability a s ním spojené kontroly financování Společenství. Ve spojení s touto vizí byl předložen tzv. Delorsův balík, jehož úkolem bylo zprůhlednit a upřesnit zvyklosti financování a navýšit příjmy Společenství z vlastních zdrojů. Delors mínil, že pouze silná Komise spolupracující jednotlivými integrovanými státy je způsobilá zaznamenat značný krok kupředu, směřující od zřízení společného trhu k integračnímu vrcholu, který byl tehdy spatřován v konceptu politické unie.⁶⁰

Přijetí JEA znamenalo pro Komisi užší kooperaci s nevládními strukturami a zájmovými uskupeními. Spolupráce s nevládními organizacemi si kladla za cíl zvýšení informovanosti komisařů, a tím pomoci legislativnímu procesu. Delors vedl komisi celkem třikrát, protože na dvě řádná funkční období navázala ještě další úsek, který roku 1995 přerušila ratifikace Smlouvy o Evropské unii roku. Delorovo druhé řádné funkční období mezi léty 1989 a 1993 řešilo problematiku sjednocení Německa a materiální pomoci postkomunistickým zemím.⁶¹

Na přetřes se ve druhém období Delorovy vlády dostala i problematika volného pohybu osob, ve smyslu pracovních sil a s ní spojená sociální tematika. Za úspěch Komise na tomto poli lze považovat signaturu Charty základních sociálních práv, podepsanou v roce 1989. Opomíjenou se nestala ani koncepce měnové unie, kterou

---

⁵⁹ FIALA, P. a M. PITROVÁ. *Evropská unie*. 1. vyd. Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 259-269. ISBN 978-80-7325-180-2.

⁶⁰ Tamtéž, s. 259-269.

⁶¹ ZBÍRAL, R. *Institucionální rámec Evropské unie*. Praha: Linde, 2007. s. 93-121. ISBN 978-80-7201-682-2.

Delors předložil pod názvem Delorova zpráva. Roku 1992 byla podepsána Smlouva o EU, kterou však nelze charakterizovat jako plod Delorových snah, hlavně proto, že Delors požadoval federální koncept Unie, ne oddělení náplně mezivládní a supranacionální. Delors se snažil zpřehlednit strukturu evropských orgánů tak, aby vyvolal veřejný zájem lidí diskutovat o evropských záležitostech. Tento fakt pokládá za více důležitý, než tvorbu smlouvy, jež by některé z evropských institucí dávala do rukou více kompetencí. Ruku v ruce s tímto konstatováním jde i fakt, že období Delorova předsednictví v komisi je spjato s výzkumem veřejného mínění. Funkční období Komise pod vedením Delorse završila snahou o uskutečnění cílů daných podpisem Smlouvy o EU, především prohlubováním spolupráce v oblasti zahraniční a bezpečnostní politiky a policejní a justiční spolupráce.^{62 63}

2.3 Historie Evropské komise od přijetí Maastrichtské smlouvy do současnosti

Dne 10. prosince 1991 se na zasedání Evropské rady v Maastrichtu ustavila Evropská unie. Situace dospěla do stavu, kdy nebyl jednoznačně vymezen vztah mezi Evropským společenstvím a Evropskou unií, co do výčtu jejich kompetencí a celkové role jednotlivých institucí. I když Maastrichtská smlouva pořád dovoluje měnit kvantitu členů Komise jednomyslným rozhodnutím Rady, minimální počet členů komise se nově musí shodovat s počtem jednotlivých členských států.⁶⁴

Maximální personální naplnění Komise naopak nesmí překračovat dvojnásobek počtu integrovaných zemí. Tento krok měl zvýšit akceschopnost Komise a zvýšit její efektivitu tím, že bránil rozdrobení agend resortů a špatné koordinaci při vedení Komise. Proti zmíněnému konstatování stál fakt, že Komise má mít výsadní roli iniciátora s exekutivními pravomocemi, kdy každá ze zapojených zemí chce být reprezentována bez braní zřetele na to, že příslušník Evropské komise má být na členské vládě nezávislým činitelem. Počala i diskuze týkající se kompetencí Komise, kdy na jedné straně zněl hlas menších členských států, přiklánějící se k ponechání její hlavní role z hlediska institucionální struktury Unie, nebo dokonce rozvinutí jejich současných

---

⁶² FIALA, P. a M. PITROVÁ. *Evropská unie*. 1. vyd. Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 259-269. ISBN 978-80-7325-180-2.

⁶³ ZBÍRAL, R. *Institucionální rámec Evropské unie*. Praha: Linde, 2007. s. 93-121. ISBN 978-80-7201-682-2.

⁶⁴ PLECHANOVÁ, B. *Institucionální vývoj Evropské unie od Maastrichtské smlouvy k východnímu rozšíření*. Praha: Karolinum, 2004. s. 102-131. ISBN 80-246-0800-6.

pravomocí. Protipólem byl postoj kvitující zesílení dozoru Evropského parlamentu nad činností Komise.⁶⁵

Snahy o nalezení předsedy Evropské komise po konci Delorsova mandátu komplikovaly obavy z možného návratu k defenzivní úloze Komise. Očekávalo se, že nová hlava Komise bude pocházet z některého z malých států integrace. Postu se měl ujmout belgický předseda vlády Dehaene, ale tuto volbu zmařila Velká Británie. Lucemburský ministerský předseda Jacques Santer byl ale jako druhý možný kandidát přijat všemi členskými zeměmi a stal se tak novým předsedou Komise. Nutno podotknout, že ani jeho zvolení nebylo snadné. Podpora tohoto kandidáta ze strany Evropského kandidáta nebyla nikterak silná a bylo proto nutné uchýlit se k jednání mezi Komisí a Parlamentem, které nakonec skončilo ve Santerův prospěch. Santer stál po svém nástupu do funkce před řadou otázek, ke kterým bylo nutné nalézt řešení.⁶⁶

Vstup Švédska, Rakouska a Finska do Evropské unie zvýšil tlak na rozvržení resortů a jejich kompetencí. Více členů Evropského společenství totiž znamenalo i vyšší počet evropských komisařů. Jednotlivým komisařům Santer svěřil úřad, aniž by bral zřetel na jejich národnostní identitu a čas strávený na úřednických postech. Komise navázala na proces reformy společné zemědělské politiky a tvorby Hospodářské a měnové unie. Počátek funkčního období se vázal i k otázkám hospodářského rozkvětu, problematice nezaměstnanosti. Pozornost byla směřována k plánované konferenci, jež měla za cíl přezkum stávajících Evropských aktů v souvislosti se Společenstvím. Snahou Santerova týmu bylo ukázat evropské instituce veřejnosti. Zásadním výstupem Komise bylo dokument nazvaný Agenda 2 000, zabývající se pozicemi zájemců o přistoupení k projektu integrace.⁶⁷

Ač byla Santerova Komise přes uvedený výčet některých sporných činností považována za úspěšné seskupení, po obvinění z korupce, zneužití moci a zpronevěry a následném podání demise je spíš ukázkou toho, jak předsednictví Komise vypadat nemá. K demisi Evropské komise došlo na základě tzv. Buitenovy zprávy, která vydala alarmující hodnocení Komise. Zpráva poukazovala na podivuhodné jednání části komisařů. Do nebe volajícím případem byla tehdejší komisařka pro vědu a výzkum Edith Cressonová, která dle výsledků zprávy najala svého partnera a osobního zubního lékaře do role konzultanta Komise, zodpovědného za evropský výzkumný projekt

---

⁶⁵ PLECHANOVÁ, B. *Institucionální vývoj Evropské unie od Maastrichtské smlouvy k východnímu rozšíření*. Praha: Karolinum, 2004. s. 102-131. ISBN 80-246-0800-6.

⁶⁶ FIALA, P. a M. PITROVÁ. *Evropská unie*. 1. vyd. Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 269-272.. ISBN 978-80-7325-180-2.

⁶⁷ Tamtéž, s. 269-270.

zaměřený na boj proti AIDS. Zpráva říká, že dotyčný „konzultant“ si zajistil kontrakt v hodnotě 5,5 milionu belgických franků, aniž by jeho činnost pro Evropskou komisi byla jakýmkoliv benefitem.^{68 69}

Nedokončením řádného volebního mandátu Santerovy Komise podnítilo debatu o tom, jestli potenciální nová Komise má být ustavena na řádné funkční období, tedy na pět let, nebo bude pojata jako Komise prozatímní, tedy ta, která pouze dokončí řádné funkční Santerova předčasně odstoupeného týmu. Evropský parlament prosazoval pouze krátkodobý mandát nové Komise s tím, že po jeho konci se přikročí k volbě Komise nové. Na summit Evropské rady, konaného v Berlíně 24. března 1999 bylo rozhodnuto, že Evropská Rada se pokusí na post předsedy Evropské komise dostat bývalého italského ministerského předsedu Romana Prodiho. Prodi se proti postoji Parlamentu ohradil a přiklonil se k možnosti dostat větší množství času na tvorbu týmu Komise, který měl být dle jeho přání činný v prodlouženém mandátu. 15. září 1999 došlo se souhlasem Parlamentu ke zvolení Romana Prodiho novou hlavou Evropské komise.⁷⁰

Dle slov Prodiho, vyřčených v Evropském Parlamentu u příležitosti uvedení programu a cílů Komise v zimě roku 2000 „...musíme přesvědčit veřejné mínění v členských státech, že rozšíření není jen nepřijemnou nezbytností, ale jedinečnou historickou příležitostí, která je v našem společném politickém a ekonomickém zájmu.“⁷¹ Prodi opakovaně zdůrazňuje, že by považoval za úspěch, kdyby za vlády jeho Komise byli přijati noví členové ze střední a východní Evropy. 1. Května 1999 vstoupila v platnost Amsterdamská smlouva, která dávala novému předsedovi Komise širší pravomoc v řízení úřadu. Santerovu kauzu bylo třeba i z hlediska pošramocené pověsti Komise nějak formálně „uzavřít“. Prodi pro tento účel zvolil cestu „gentlemanské dohody“, která měla být pojistkou, že daný příslušník v případě nutnosti složí svůj mandát. Prodi si též politickým kompromisem se členy Komise vymínil možnost zasahovat do personální náplně úřadu, kterou směl nově měnit i během jejího funkčního období. Prodi v porovnání se Santerem rozděloval pravomoci příslušníkům

---

⁶⁸ EVROPSKÁ KOMISE. *Korupce v zorném úhlu Evropské komise* [online] © 21. 7. 2000 [2014-11-24] Dostupné z: <http://www.europeum.org/cz/integrace/25-integrace--3/568-korupce-v-zornem-uhlu-evropske-komise>

⁶⁹ ZBÍRAL, R. *Institucionální rámeček Evropské unie*. Praha: Linde, 2007. s. 93-95. ISBN 978-80-7201-682-2.

⁷⁰ FIALA, P. a M. PITROVÁ. *Evropská unie*. 1. vyd. Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 272-27.. ISBN 978-80-7325-180-2.

⁷¹ INSTITUT PRO EVROPSKOU POLITIKU. *Program Prodiho Komise a transformace Evropské unie*. [online] © 26. 03. 2000 [2014-11-25] Dostupné z: <http://www.europeum.org/cz/integrace/24-integrace-2/536-program-prodiho-komise-a-transformace-evropske-unie>

Komise se zřetelem na jejich pracovní zkušenosti a národnostní identitu. Prodiho Komise podporovala funkci konkrétně zaměřených pracovních skupin. Byly tak zřízeny týmy k problematice zaměstnaností, růstu, vnějších vztahů a mnoho dalších.⁷²

Prodi proslul snahou o očištění jména Evropské komise, které bylo před jeho nástupem díky Santerově kauze synonymem pro korupci a neefektivnost. Prodi reformoval generální ředitelství s ohledem na spolu související problémy, utvořil jednacích řád uvnitř Komise a směrnici pro regulaci chování týmu komisařů. Na jeho popud byla vytvořena tzv. Bílá kniha, schválená 1. března roku 2000, která byla tematicky rozdělena na pět částí. Dokument se zabýval například problematikou etiky zaměstnanců, efektivitou a rozložením finančních prostředků, plánováním integračních strategií, kontrolou vynaložených prostředků na konkrétní projekty atd. Historickou roli sehrála Prodiho Komise v otázce vstupu zemí střední a východní Evropy do Evropské unie.⁷³

Romana Prodiho po vypršení mandátu vystřídal v úřadu bývalý portugalský ministerský předseda José Manuel Barroso. Jeho zvolení předcházela neúspěšná snaha ze strany německých a francouzských zástupců dosadit na tento post ministerského předsedu Belgie Verhohstadta. Kompromisem byl do čela Komise nakonec zvolen zmíněný Portugalec a jeho tým začal na podzim 2004 plnit svou misi, která nakonec trvala dvě funkční období. Již samotné sestavení této Komise přineslo novinku, protože zde byl prvně aplikován princip, kdy jednu členskou zemi zastupuje jeden komisař. Barroso hned od začátku uplatňuje politiku rovného postavení všech komisařů. Komise je jedněmi kritizována, druhými chválena za rozčlenění jednotlivých portfolií, které vedlo k oslabení moci některých evropských zemí, zejména Francie. K zásadním zásluhám Komise patří zvládnutí nelehké situace, ve které se EU ocitla po reformách primárního práva. Komise se stala též platným vyjednavatelem po francouzském a nizozemském vetu Smlouvy o ústavě pro Evropu a účastnila se fázi příprav Lisabonské smlouvy. Barrosův tým musel čelit i měnícímu se složení priorit mezinárodní politiky, kdy se popředí zájmu dostala energetika a s ní spojené hledisko bezpečnosti a ochrany životního prostředí. Desetileté Barrosovo působení v úřadu hodnotí odborná veřejnost nejednoznačně. Zaznívá chvála, ale i kritika, kdy je Barroso označován za nekonfliktního úředníka, který by neriskoval střet s Radou a jehož projevy jsou označovány za studnici prázdných pojmů. Kritizována je také neschopnost

---

⁷² Asociace pro mezinárodní otázky. *Kam směřuje Prodiho Komise? Program a vnitřní reforma nové Evropské komise v kontextu vnitřního rozšíření EU*. [online]. © 17. 2. 2000 [2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.amo.cz/publikace/evropska-unie/kam-smeruje-prodiho-komise.html>

⁷³ FIALA, P. a M. PITROVÁ. *Evropská unie*. 1. vyd. Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 272-275. ISBN 978-80-7325-180-2.

prostým způsobem objasnit občanům Evropské unie výhody dosažené během integračního procesu a jeho časté sklony měnit názor.^{74 75}

---

⁷⁴ EUROSOP. *Jak hodnotí analytici Barrosa a co mu doporučují?* [online] © 27.06.2014 [2014-11-25] Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8801/24313/clanek/jak-hodnoti-analytici-barrosa-a-co-mu-doporucuji/>

⁷⁵ FIALA, P. a M. PITROVÁ. *Evropská unie*. 1. vyd. Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 275-277. ISBN 978-80-7325-180-2.

3. ORGANIZAČNÍ STRUKTURA KOMISE

3.1 Komisaři

S ohledem na historický vývoj Evropské komise a na úpravy v dokumentech, díky kterým tato instituce spatřilo světlo světa, jak samotná pozice Komise, tak i její vnitřní stavba prošla proměnou. Vhodným bodem, od kterého je zapotřebí diskutovat vývoj podoby Komise je Vysoký úřad, jehož následovníkem je právě EK. Zprvu byl Vysoký úřad drobný orgán, bez hmotné a ve většině ohledů i kompetenční závislosti na integrovaných státech. Omezovacím kritériem bylo tehdy pouze pole jeho působnosti. Vysoký úřad byl zřízen pouze pro agendu uhlí a oceli, kdežto pro EHS byl již agendou společný trh. Komisi EHS z roku 1958 lze v porovnání s Vysokým úřadem charakterizovat nižší mírou moci, jakožto supranacionálního orgánu. Důvodem tohoto rozdílu byla pravděpodobně ne zcela konkrétní struktura EHS na níž navazoval menší vliv Komise zmiňovaného Společenství. Původní Monnetův komplexně fungující a kompaktní aparát byl v průběhu času nahrazován aparátem strukturovaným. Jednalo se kolegium komisařů, pod každým z nich působil tzv. kabinet, v roli administrativní podpory. Pod ním se dle hierarchického členění nacházela struktura generálních ředitelství, ředitelství, jednotlivých sekcí a nejmenších - jednotek.⁷⁶

Vývoj struktury Společenství je úzce spjat s evolucí práva, jejíž průběh nelze označit za proces nikterak poklidný. Výdobytky spojené se zaváděním legality často byly vedlejšími následky bojů mezi společenskými třídami, koloniálních hrůz světových válek a zločinů proti lidskosti. Tento rozměr ústavní proměny sebou však přinesl zajímavé inovace. *„Dvě z nich ukazují, jak je možná transnacionalizace suverenity lidu v podobě demokratického svazu národních států. Na jedné straně se národní státy podřizují nadnárodně ustanovenému právu, na druhé straně sdílí občané unie jako celek ústavodárnou moc s omezeným počtem ústavodárných států, které od svých národů dostávají mandát ke spolurozhodování při zakládání nadnárodního společenství.“*⁷⁷ Chceme-li hodnotit evoluční proces Evropské unie z těchto dvou pohledů, nebude Unii v cestě ke stabilní a silné Evropě, která má současně

---

⁷⁶ FIALA, P. a M. PITROVÁ. *Evropská unie*. 1. vyd. Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 277-291. ISBN 978-80-7325-180-2.

⁷⁷ HABERMAS, J. *K ustavení Evropy*. Filosofie, 2013. s. 50-51. ISBN 978-80-7007-391-9.

demokratickou legitimitu, nic bránit. Akceptováním Lisabonské smlouvy ukazujeme, že velký kus cesty k evropskému sjednocení máme již za sebou.⁷⁸

Hlavou Evropské komise je její předseda, volený na základě shody z představitelů členských zemí, přičemž k výběru kandidátů je od ratifikace Amsterdamské smlouvy třeba souhlasu Parlamentu. Zvolení lídra Komise nyní probíhá kvalifikovanou většinou, před přijetím Smlouvy z Nice bylo hlasování jednomyslné. Smlouvou o EHS bylo zakotveno, že prvním voleným ve struktuře je Komise a z jejích řad je vyselektován budoucí předseda. Dnes je princip opačný, protože právě Předseda komise je osobou, která po svém zvolení kolem sebe kumuluje tým lidí, pozdější Komisi. Čelní představitel komise je činný ve svém úřadu pět let. Z řad Komise vzejdou zpravidla dva místopředsedové, kteří jsou do funkce ustaveni dle hlasování jednotlivých členů orgánu. V textu je zmíněno slovo „zpravidla“ proto, že do doby, než vešla v platnost Smlouva z Nice, směli být místopředsedové Komise dva, dnes je ale situace jiná, protože volbu místopředsedů má v kompetenci Předseda, který má při obsazování postů místopředsedů volnou ruku.⁷⁹

Dokument, jenž byl v Nice podepsán obecně vzato posiluje pravomoci Předsedy Komise, kdy je ze své funkce Předseda oprávněn k jejímu politickému vedení, přidělování agendy konkrétním komisařům, zasahování do personálního složení Komise, a to dokonce i během jejího mandátu. K tomu je navíc kompetentní odvolat z úřadu příslušníky Komise, pokud i ostatní příslušníci Komise s tímto jeho krokem souhlasí. Je nezbytné zdůraznit, že předsednický post je jeden z nejvýznamnějších v rámci Společenství, jelikož se pojí s reprezentováním směrem k veřejnosti i k médiím. Hlava Komise současně plní roli zástupce ve vztahu k ostatním orgánům Společenství. Z titulu své funkce je i plnohodnotným členem Evropské Rady (čl. 4 pododstavec druhý SEU).⁸⁰

Obsazování postů komisařů se v minulosti odvíjelo od Slučovací smlouvy z roku 1965, kdy velké členské země oplývaly nárokem mít v Komisi dva své zástupce a malým státům bylo garantováno místo jednoho delegáta. Kandidáti větších státních celků byli zpravidla vybíráni způsobem – jeden kandidát ze struktury politické strany, která byla toho času u vlády, druhý pak ze strany opoziční. Nad správou procesu výběru dohlížel a dohlíží Předseda, kterého k těmto úkonům z titulu jeho funkce opravňuje

---

⁷⁸ LACINA, L., et al. *Učebnice evropské integrace*. 3. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2011. s. 166-177. ISBN 978-80-87474-31-0.

⁷⁹ FIALA, P. a M. PITROVÁ. *Evropská unie*. 1. vyd. Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 277-291. ISBN 978-80-7325-180-2.

⁸⁰ FIALA, P. a M. PITROVÁ. *Evropská unie*. 1. vyd. Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 277-291. ISBN 978-80-7325-180-2.

Amsterodamská smlouva. Mandát příslušníků Komise byl zpočátku ustaven jako čtyřletý, v současné době jsou komisaři voleni na pět let. Dnes je v Komisi stejný počet komisařů jako je počet členských zemí Unie. Před přijetím Smlouvy z Nice tomu tak ale nebývalo, až ta totiž určila tento postup a také to, že ve chvíli, kdy počet integrovaných zemí dosáhne čísla 27, bude suma delegátů nižší, než počet členských států Unie. K tomu se má dospět tzv. „principem rotace“, který je vázán dvěma podmínkami, kdy první z nich je zabezpečení rovného postavení integrovaných států z hlediska pořadí a doby strávené konkrétního člena Komise v úřadu. Druhou z podmínek je požadavek na demografické rozložení napříč členskými zeměmi Unie. K postu člena Komise je od ratifikace Smlouvy z Nice zapotřebí kvalifikované většiny v Radě EU.⁸¹

Komisi, již jako kompaktní orgán schvaluje Evropský Parlament a následně po souhlasném stanovisku kvalifikované většiny v Radě je uvedena do funkce. Proces je to komplikovaný a shrnutím do bodů vypadá následovně: Kolegium Hlav států a ministerských předsedů, čili Rada, zvolí kandidáta na hlavu Evropské komise, s jehož návrhem musí souhlasit Parlament. Potenciální Předseda EK a Rada kvalifikovanou většinou určí listinu kandidátů předjednaných na úrovni členským zemí. Před zahájením svého úřadu musí být Komise jako celek odsouhlasena Parlamentem. Prodloužení mandátu Komise Maastrichtskou smlouvu ze čtyř na pět let má své opodstatnění - souběh mandátů Komise a Parlamentu. Z pozice postavení Parlamentu při jmenování Komise by mělo dojít ke kopírování výsledku parlamentních voleb. Parlament je silou, která může odvolat Komisi jako celek. U jednotlivých komisařů může dojít ke ztrátě úřadu smrtí, vlastní rezignací, též na popud Rady nebo Komise, či samotného předsedy Komise, který musí mít k tomuto kroku současnou podporu pléna komisařů. Komisaři jsou reprezentanty integrovaných států, ale jejich hlavní úlohou je zasazovat se o unijní blaho.⁸²

„Co se týče otázky národní identity, evropská integrace vždy účinkovala v etnický a politicky různorodých oblastech Evropy, jako neutralizační síla, a její pozitivní vliv by neměl být podceňován.“⁸³ Nezávislost, ve vztahu komisař a stát, jehož je reprezentantem, je důležitou podmínkou již při samotném procesu výběru personální náplně Komise. Příslušník Komise musí zastávat jen úkony spojené s činností Komise,

---

⁸¹ ZBÍRAL, R. *Institucionální rámec Evropské unie*. Praha: Linde, 2007. s. 93-121. ISBN 978-80-7201-682-2.

⁸² FIALA, P. a M. PITROVÁ. *Evropská unie*. 1. vyd. Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 277-291. ISBN 978-80-7325-180-2.

⁸³ MACDONAGH-PAJEROVÁ, M. a CH. LEQUESNE. *Demokracie v Evropě*. Prostor, 2006. s. 214. ISBN 80-7260-162-8.

nesmí proto být činný v souběhu s výkonem svého úřadu v jiné, ať už placené, či neplacené pozici. Požadavek nezávislosti ve vztahu kandidát do Komise a členský stát je až paradoxní, pokud uvážíme fakt, že potenciální člen Komise musí splňovat podmínku, kdy bude podpořen jak stěžejními politickými uskupeními ve „své“ zemi, tak i národním administrativním aparátem. Dobré vztahy kandidáta a členské struktury, kterou reprezentuje, je bez potřeby diskuze výhodnou variantou pro obě zúčastněné strany. Odpověď na otázku, zda je tento fakt výhodný i pro celé Společenství je diskutabilní. Jak z předchozího textu vyplývá, v Komisi za její historii našla i část Komisařů, jejíž činnost nereflektovala zájem „jejich země“. Autorka má touto skupinou na mysli zejména Komisaře, které do funkce delegovala opozice (případ velkých členů Společenství).⁸⁴

Komisaři zastávají svůj úřad na základě přidělených resortů a kompetencí, kdy je v jejich zájmu obsadit resort s co nejvyšší mírou významu, jako je například ten rozpočtový, či zahraniční. Pravomoc personálně naplnit konkrétní resort konkrétním komisařem uplatňuje nikoliv prostý komisař, ale pouze Předseda Komise.

3.2 Komisariáty

Druhou personální jednotkou v rámci Komise jsou tzv. Kabinety, vzniklé již v době činnosti Vysokého úřadu. Pracovní náplní těchto celků je nalézat řešení jednaných problému v rovině politické. Kabinety plní roli administrativního sboru integrované země, podporující činnost komisařů. To, kdo se stane členem Kabinetu může ovlivnit jak komisař, tak i členská země, jejíž zájmy má Kabinet svou činností podporovat. Početnost kabinetního aparátu není pevně stanovena, zato předmět jeho činnosti ano. Jeho úkolem je plnit roli servisního týmu komisaře, napomáhat naplňování jeho politiky a zajišťovat kontakt s integrovanými zeměmi. Jednotlivé kabinety mají své vůdce, kteří jsou při svých jednáních „předskokany“ v projednávání agendy kolegia Komise.⁸⁵

Třetím okruhem aparátu Komise jsou tzv. Generální ředitelství, která zaštiťují technickou a administrativní úroveň resortů. S nárůstem počtu propojených sektorů přirozeně vzniká potřeba většího množství odborníků v řadách Evropské komise. Strukturu ředitelství lze připodobnit k vládním úřadům, které se následně dělí na tři nebo čtyři další, konkrétně zaměřené celky. Počet zaměstnanců Generálních ředitelství

---

⁸⁴ FIALA, P. a M. PITROVÁ. *Evropská unie*. 1. vyd. Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 279-291. ISBN 978-80-7325-180-2.

⁸⁵ FIALA, P. a M. PITROVÁ. *Evropská unie*. 1. vyd. Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 279-291. ISBN 978-80-7325-180-2.

není pevně stanoven, ale zpravidla se pohybuje kolem čísla 400. V rámci Komise existují i subjekty prostupující Generální ředitelství v rovině horizontální. Za všechny autorka uvádí příklad Tlumočnického a překladatelského servisu a Generálního sekretariátu Komise. Druhá ze jmenovaných služeb je nápomocna kolegiu komisařů, ale i při zprostředkování diskuze s ostatními unijními institucemi. Generální sekretariát zastřešuje schůze komisařů a kabinetů. Jeho důležitost tkví v napomáhání informovanosti ve věcech Komise. Tento orgán také provádí dozor nad správností konzultačních a schvalovacích procedur. Oproti tomu Tlumočnický servis, jak už název napovídá, napomáhá cizojazyčné publikaci právních aktů, bez které se Unie, vzhledem k vysokému počtu oficiálně používaných cizích jazyků, neobejde. Služba je stěžejním faktorem, přinášejícím svou činností zmenšení časových prodlev při schvalování aktů práva v rámci Unie. Nesnadným úkolem tlumočnicků v rámci multilingvistické Unie je bezesporu nalézání vhodných ekvivalentů právní mluvy při překladu dokumentů Společenství.^{86 87}

Personál Komise byl dříve dělen do zaměstnaneckých kategorií A, B, C, D a LA. Skupina zaměstnanců byla určena pro služebně nejstarší členy aparátu, dále členěné na podskupiny A1-A8. Označení B, které mělo dále úroveň v intervalu B1-B5, bylo charakteristické pro zaměstnance řízení sekretariátů a archivních celků. Písmeno C, dělené na stupně C1-C5 zahrnovalo úředníky. Pod D byl kategorizován pomocný personál technického zaměření. Poslední skupinu označenou LA, tvořili tlumočníci. Od roku 2004 platí v členění zaměstnanců Komise nová pravidla.⁸⁸

„Vzrůst velikosti Komise vedl k několika změnám v jejím vnitřním fungování. Nová Komise byla označována jako víceředitelská, což odráželo nárůst vlivu a koordinační role jejího předsedy uvnitř kolegia komisařů.“⁸⁹ Personál Komise je v současné době dělen pouze do dvou skupin AD a AST, z nichž první je pro odborné a vedoucí pozice a druhá je určena pozicím asistentským. Při dodržení standardních postupů výběrového je personál obsazován do pracovních pozic

---

⁸⁶ LACINA, L., et al. *Učebnice evropské integrace*. 3. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2011. s. 63-85. ISBN 978-80-87474-31-0.

⁸⁷ ZBÍRAL, R. *Institucionální rámec Evropské unie*. Praha: Linde, 2007. s. 93-121. ISBN 978-80-7201-682-2.

⁸⁸ FIALA, P. a M. PITROVÁ. *Evropská unie*. 1. vyd. Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 279-291. ISBN 978-80-7325-180-2.

⁸⁹ ŠLOSARČÍK, I., et al. *Instituce Evropské unie a Lisabonská smlouva*. Grada, 2013. s. 73. ISBN 978-80-247-3567-2.

dle konkurzu, děleného na část ústní a písemnou. Podmínkou účasti ve výběrovém řízení je vysokoškolské vzdělání a znalost dvou cizích jazyků slovem i písmem.⁹⁰

Stín, který je na Komisi vržen má dvě základní příčiny. První je údajná přebujelá velikost administrativního aparátu Unie, kdy se aparát čítající kolem 20 000 zaměstnanců zdá být z pohledu veřejnosti nadbytečně početný. Druhým důvodem kritiky je Byrokratické členění a jednací aktivity Komise. Protiargumentů tohoto postoje nalezneme několik. Tím, jak dochází k rozšiřování Unie je zapotřebí stále větší administrativní základny, který se pak logicky soustředí kolem Komise. Rostoucí počet členů Unie sebou přináší i vzrůstající počet personálního aparátu Komise. Dalším opodstatněním velkého personálního zázemí Komise je též vzrůstající pracovní náplň tohoto orgánu. Na Komisi je postupně nabalováno vyšší a vyšší procento úkolů a povinností. Nelze přece porovnávat situaci, kdy Komise zaštiťovala tehdejší, svým rozsahem drobnější agendu Evropského hospodářského společenství a agendu dnešní Evropské komise, která řídí fungování velkého množství společných politik a s ní spojených činností a specializovaných programů. Podstatným argumentem obhajujícím rozložitou evropskou administrativu je též nárůst cizích jazyků, spojený s procesem prohlubování Unie. Smlouva o EU Komisi postavila do role správce aktivit prvního pilíře, což by za normálních okolností budilo dojem, že Komise bude následně oplývat menší odpovědností. Opak je ale pravdou, realita je taková, že po uskutečnění revize této smlouvy Smlouvou Amsterodamskou je Komise v pozici hlavního koordinátora na poli institucí EU.⁹¹

Z výše uvedeného průběhu evolučního integračního procesu plyne, že za poslední dobu zažil integrační proces značnou proměnu. Nyní je jeho aktuální stav odlišný od vývoje v období počínající integrace států. Evropské společenství se postupem času proměnilo v Evropskou Unii, oplývající značnou měrou politické a ekonomické integrace. Tyto procesy vedly k oslabování svrchovanosti členských zemí a k posílení pravomocí orgánů Unie, Evropskou komisi nevyjímaje.⁹²

„Jedna škola říká, že kolektivní politická identita v demokracii nevyžaduje etnicko-kulturní homogenitu, ale vychází ze vzájemného uznání univerzálních politických norem, a že je možný společný ústavní patriotismus a společné evropské politické vědomí i v multikulturním prostředí. Druhý přístup zdůrazňuje nutnost úzké

---

⁹⁰ FIALA, P. a M. PITROVÁ. *Evropská unie*. 1. vyd. Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 279-291. ISBN 978-80-7325-180-2.

⁹¹ PELTRÁM, A. *Evropská integrace a Česká republika*. Praha: Grada, 2009. S. 52 – 67. ISBN 978-80-247-2849-0.

⁹² CABADA, L. *Aktuální výzvy evropského integračního procesu*. Plzeň: Nakladatelství a vydavatelství Aleš Čeněk, 2010. s. 23-27. ISBN 978-80-7380-289-9.

vazy mezi *demos* a *ethnos* (národem) s poukazem na to, že v EU chybí komunikační společenství se sdílenými vzpomínkami a sdílenou zkušeností – a také společným jazykem, které je základní podmínkou pro princip solidarity při přerozdělování v rámci moderního státu.⁹³ Současný postup evropské integrace je typický spíše pro druhý náhled. Jednotný trh, přímé volby do EP, dokonce ani jednotná měna nesměřují k ustavení evropského národa, jeho identity. Je zřejmé, že identifikace občana je spojena s národním státem.

„Stav Unie není ideální, je to jasně nehotový projekt a stále se zdá, jakoby západ nadnárodních institucí s politickými elitami jednotlivých národních států byl nekonečný a bez vítěze.“⁹⁴ Za všechny evropské neduhy může Brusel a případné triumfy jsou výsledkem činnosti národních politických elit. Tak vypadá myšlenka, která je veřejnosti podsouvána a již máme věřit. Největší potíž přitom tkví v neschopnosti zabezpečit prostou ochranu občanů proti vlivům teroristických skupin, chudoby a jaderným hrozbám. Možným důvodem zmíněné neschopnosti je absence samotného mechanismu Unie, který by se stal pojítkem vnitřní a vnější bezpečnosti.⁹⁵

---

⁹³ BALÍK, S. a P. FIALA. *Perspektivy Evropské unie*. 1. vyd. Centrum pro studium demokracie a kultury, 2004. s. 190-191. ISBN 80-7325-031-4.

⁹⁴ VEBER, V. In *Evropské perspektivy I*. Hradec Králové: Regionální evropské informační středisko, 2006. s. 14. ISBN 80-86771-14-8.

⁹⁵ Tamtéž, s. 14-15.

4. POSTAVENÍ EVROPSKÉ KOMISE V LEGISLATIVNÍM PROCESU EU

4.1 Základní pravomoci Evropské komise

Evropská komise zaštiťuje dodržování zásad primárního práva, dle Římské smlouvy, Smlouvy o EU a dalších a dále pak právních aktů, platných na základě jmenovaných smluv, mezi které řadíme nařízení, směrnice a rozhodnutí. Komise působí zvláště na oblast vnějších vztahů, kde je iniciátorem a jednatelem smluv s ostatními státy, a současně tyto právní akty v některých případech i sama uzavírá. Exekutivní pravomoc je realizována skrze individuální rozhodnutí, týkající se většinou hospodářské soutěže a obchodní problematiky. Rozhodnutí na půdě Komise ve většině případů podléhá souhlasu Rady EU, případně ratifikací Evropským parlamentem. Komise je díky zvláštnímu zmocnění kompetentní k vydávání delegovaných a prováděcích aktů, které se pojí k již ratifikovaným aktům legislativy. Jmenované právní akty jsou častokrát vydávány v kooperaci s cíleně zřízenými výbory, v nichž zasedají zástupci členských zemí a lidé z řad odborné veřejnosti.⁹⁶

Legislativní pravomoc Komise souvisí s jejím zásadním úkolem - iniciovat návrhy právních aktů Evropské unie. Nově vzniklé legislativní normy následně přijímá Rada EU a Evropský parlament, oba orgány jsou však kompetentní návrhy Komise pozměnit svými návrhy a podobu právní normy tak modifikovat. Samostatnou pravomocí v rozhodování oplývá Komise v některých ze společných politik a ve věcech týkajících se mezinárodního obchodu. Důležitou roli plní EK při proceduře navrhování a správě rozpočtu Společenství. Evropská komise je též oprávněna k vydávání norem administrativního charakteru.⁹⁷

Zajímavostí je kompetence k vyhlášení obranných opatření pro ochranu vnitřního trhu před hrozbou dumpingových dovozů z ostatních států. Komise je jakýmsi zástupcem Unie navenek, kdy reprezentuje zájmy Společenství při jednáních o podobách unijních smluv a obchodní a hospodářské spolupráci s třetími státy. Evropská komise disponuje kontrolní pravomocí, jež je určena k ochraně proti porušování unijního práva. Komise

---

⁹⁶ FIALA, P. a M. PITROVÁ. *Evropská unie*. 1. vyd. Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 293-295. ISBN 978-80-7325-180-2.

⁹⁷ ČERNOCH, P., et. al. *O Evropské unii*. Ministerstvo zahraničí České republiky, 2000. s. 38-46. ISBN 80-86345-04-1.

je oprávněna pro zajištění právního pořádku podat žalobu na integrovanou zemi pro nedodržování práva EU.⁹⁸

Veškerá pracovní náplň ES je členěna do resortů spravovaných komisaři. Jejich ústředním úkolem je připravovat legislativní návrhy. První modelový návrh právního aktu je prací tzv. zpravodajů, jejichž důležitost je sledována v tom, že se nacházejí v „první linii“ při jednání Evropské komise s představiteli zájmových uskupení. Zvykem je, že úřad zpravodajů zastávají zároveň dva pracovníci. Ten s více pracovními zkušenostmi nese odpovědnost za korektnost politických hledisek legislativního návrhu, druhému je svěřena forma návrhu po stránce technické. Pracovní náplní zpravodajů je též „spis“, ve kterém dochází k upřesnění procedurálních aspektů námětu právního aktu. Pokud se jedná o problematiku dotýkající většího množství Generálních ředitelství, je určen koordinátor, který má zaručit jejich kooperování. Námět, jehož forma je konkrétním Generálním ředitelstvím přijata, je následně delegován do jednotlivých kabinetů, kde dochází k jeho předjednání před tím, než je předložen v kolegiu komisařů, kde je proměňován až do chvíle, než projde Radou a Parlamentem. Proces schvalování legislativních návrhů častokrát trvá i několik měsíců. Obranným postupem proti zdlouhavosti projednávání řešených záležitostí je jejich rozčlenění, většinou dle míry politického významu. Návrh s vysokou mírou významu je diskutován v plénu.⁹⁹

Legislativní návrhy, které nepotřebují být diskutovány v plénu, jsou řešeny tzv. psanou procedurou. Tento typ hlasování nenavyšuje a nezasycuje komisaře běžnou agendou, protože jej připravuje pověřenec generálního sekretariátu, který přípravný proces návrhu jednak urychluje a jednak „šetří“ práci plénu Komise, kterému dostane do rukou prakticky docizelovanou podobu návrhu. Zvláště závažné případy, které nesnesou odklad, jde projednat i tzv. *zrychlenou psanou procedurou*. Rozhodnutí je pak učiněno v řádech několika málo dnů a týká se většinou problematiky *Společné zahraniční a bezpečnostní politiky*. Zvláštním druhem rozhodování Evropské komise je tzv. *zplnomocněním*. Komise zkrátka pověří komisaře ve specifické oblasti a ten následně stvrzuje svým podpisem rozhodnutí za orán Evropské komise, čímž jí umožňuje zabývat se agendou v vyšším stupněm naléhavosti. Komise též využívá mechanismus „zúžení“, postavený na principu, že zvýšenou agendu jde řešit cíleně definovaným

---

⁹⁸ ČERNOCH, P., et. al. *O Evropské unii*. Ministerstvo zahraničí České republiky, 2000. s. 38-46. ISBN 80-86345-04-1.

⁹⁹ FIALA, P. a M. PITROVÁ. *Evropská unie*. 1. vyd. Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. s. 293-295. ISBN 978-80-7325-180-2.

mandátem Komise, při vytvoření její užší formy. Jde o zplnomocnění skupiny komisařů k práci na vybrané agendě.¹⁰⁰

4.2 Právo Evropských společenství

Evropská unie bývá často označována jako „Společenství práv“. Možným odůvodněním tohoto pojmenování je fakt, že evropské orgány za dobu své činnosti přišly s tisíci návrhy právních aktů, tvořících v současné době Evropský právní systém. Evropské právo je závazné pro všechny členské země EU a stojí nad úrovní jejich jednotlivým právním systémům, které jsou proto vůči němu v podřízené pozici. Logickým závěrem je tedy konstatování, že žádný akt práva na úrovni národního státu nesmí porušovat právní normu Společenství. Evropské právo smí být interpretováno výhradně na půdě Evropského soudního dvora, který je kompetentní posuzovat legitimitu daného aktu práva.¹⁰¹

Moc v navrhování a schvalování závazných aktů práva vykazují orgány EU čistě v poli působnosti I. pilíře, a to hlavně ve věcech čtyř základních svobod jednotného trhu Společenství. Z toho důvodu, že zmíněnou kompetencí neoplývají v problematice společné zahraniční a bezpečnostní politiky, ani na poli policie a justice, je nepřesné užívat termínu „Právo Evropské unie“. Fakticky jde totiž o právo Evropských společenství. Dokladem jsou dokumenty upravující legislativní kompetence. Ty totiž vyplývají ze smluv o založení Evropského společenství, ne ze smluv o EU. Jedině termín Právo Evropských společenství přesně charakterizuje rozložení moci mezi orgány Unie a integrované země.¹⁰²

S tímto tématem je zapotřebí objasnit termín *acquis communautaire* a jeho vazbu na legislativu Společenství. Ve srovnání s termínem Právo Evropských společenství je *acquis communautaire* mnohem širším vyjádřením, pojmem. Je v něm totiž obsažena úroveň ekonomické, politické a měnové unie, symbolizující širokou integrační množinu, zahrnující jednu z podřazených skupin - Právo Evropských společenství. *Acquis communautaire* oproti Právu Evropských společenství zahrnuje sdílené politiky různých oblastí prvního a druhého pilíře. Právo Evropských společenství, ač je podmnožinou *acquis communautaire*, nejedná se o zanedbatelnou jednotku. Vždyť potenciální

---

¹⁰⁰ ČERNOCH, P., et. al. *O Evropské unii*. Ministerstvo zahraničí České republiky, 2000. s. 38-46. ISBN 80-86345-04-1.

¹⁰¹ GRINC, J. *Právo pro politology*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. s. 119-130. ISBN 978-80-247-2921-3.

¹⁰² ČERNOCH, P., et. al. *O Evropské unii*. Ministerstvo zahraničí České republiky, 2000. s. 85-94. ISBN 80-86345-04-1.

absence právního rámce by šla ruku v ruce s absencí prohlubování jednotného vnitřního trhu a s ním i celého integračního procesu.¹⁰³ „*The Treaty foresees that the distribution of competence between the Community and the Union is governed by the principle that the *acquis communautaire* should be preserved.*“¹⁰⁴

Velká část právních norem Evropského společenství má přímý vliv na subjekty k nimž je vázána. Princip svrchovaného postavení práva Evropského společenství nad legislativní úpravou států Unie vychází z požadavku, aby v členských zemích bylo právo ES uplatňováno stejným způsobem. Při charakteristice práva Evropského společenství lze spatřovat jeho analogii s federálním právem, jehož nadřazená pozice vůči jednotlivým státům federace je podobná, jako postavení Práva Evropského společenství vůči právu integrovaných států Unie. Kde je tedy pravda? Smluvní dokumenty Evropské Unie nadřazenost práva Evropského společenství výslovně nepopisují pravděpodobně proto, že za celý průběh integrace nebyla nalezena shoda o samotné formě integrace. Tedy zda bude mít intergovernmentální či federalistickou podobu.¹⁰⁵

Dodržování práva Společenství je velkou měrou zásluhou Evropského soudního dvora, který zužitkoval svou kompetenci a judikoval, že právo Evropského společenství je v dominantním postavení vůči systémům práv národních. Rozrůstající se působnost práva Evropského společenství podnítila diskuzi o tom, zda by evropská integrace neměla mít v otázce působnosti práva určité hranice. Integrované země argumentovaly tím, že legislativa Společenství přece nemá soutěžit s ústavními právními akty jednotlivých členů Unie. Malým vítězstvím integrovaných států byl proto kompromis, jenž garantuje, že právní rámec Evropského společenství nesmí působit na ty ústavní právní normy, které platí pro vnitřní organizování státu, jeho pravomocí a zejména kompetencí orgánů ústavy. Z výše uvedeného textu vyplývá, na kterou oblast ústavních aktů právo ES v rámci svých pravomocí naopak působit může. Ovlivňovat ústavní právní normy v rovině národních struktur může jen u ústavních práv a povinností právnických a fyzických osob.¹⁰⁶

V prvotní fázi Evropské integrace, krátce po zřízení Evropského společenství nebylo zřejmé, zda vůbec, eventuálně do jaké míry, mají být akty práva ES účinné a jakými

---

¹⁰³ ŠLOSARČÍK, I., et al. *Instituce Evropské unie a Lisabonská smlouva*. Grada, 2013. s. 66-85. ISBN 978-80-247-3567-2.

¹⁰⁴ CREMONA, M. *Developments in EU External Relations Law*. Oxford University Press, 2008. s. 27. ISBN 978-0-19-955289-4.

¹⁰⁵ ZBÍRAL, R. *Institucionální rámec Evropské unie*. Praha: Linde, 2007. s. 111-122. ISBN 978-80-7201-682-2.

¹⁰⁶ ZBÍRAL, R. *Institucionální rámec Evropské unie*. Praha: Linde, 2007. s. 111-122. ISBN 978-80-7201-682-2.

prostředky budou v případě nutnosti vymahatelné. Ve srovnání s *principem nadřazenosti*, který, jak bylo o několik řádků výše uvedeno, nemá oporu ve Smlouvě o založení Evropského společenství, formuluje stejný dokument *rozhodnutí a nařízení* Rady Evropské unie jako akty s bezprostřední účinností. Rozhodnutím Evropského soudního dvora je dáno, že všechny prameny práva mohou mít za určitých podmínek bezprostřední účinnost. Prvořadým hlediskem při posuzování určité právní normy a její případné bezprostřední aplikace je to, zda akt práva zahrnuje, či nezahrnuje faktickou konkretizaci práv nebo povinností s přímým vztahem k individuálním právnickým, nebo fyzických subjektům.¹⁰⁷

Rozhodnutím Soudního dvora z roku 1962 je dána možnost bezprostřední účinnosti smluv. Soud tak rozhodl, že akty práva delegují na fyzické a právní osoby závazky v podobě povinností, ale současně jim přidělují i práva. Jsou-li tato překročena, přichází ke slovu možnost soudního sporu. U třetího z uvedených sekundárních pramenů práva, směrnic, byla otázka bezprostřední vymahatelnosti komplikovanější. K úvahám o jejich zmíněné složitosti přispěla tvrzení, že směrnice musí být jednotlivým státem zanesena do právního rámce na úrovni národní a až poté nabývá bezprostřední účinnosti. Změnu z roku 1974, jenž je zásluhou rozhodnutí Evropského soudního dvora, zapříčinila, že *směrnice* je bezprostředně účinná tehdy, jsou-li jednotlivá práva a povinnosti v ní obsažené definovány jasně a přesně, bez nutnosti plnění dalších podmínek.¹⁰⁸

Prameny práva¹⁰⁹ tvoří soustavu právních norem, jejíž jednotlivé části nesmí být v rozporu a měly by na sebe logicky navazovat. V právní teorii využíváme dělení na *primární prameny práva* a *sekundární prameny práva*. Primární prameny tvoří podstatu jakéhokoliv systému práva, jde zpravidla o ústavní zákony a zákony, jejichž podobu musí přijmout parlament. Odvozeninami pramenů primárních jsou prameny sekundární, kdy z tuzemského prostředí známe příklady v podobě nařízení vlády, vyhlášek ministerstev, vyhlášek úřadů státní správy, norem krajů a místních samospráv. Primární prameny jsou sekundárním nadřazené, proto mezi nimi nesmí nastat rozpor. EU taktéž využívá dělení pramenů na primární a sekundární, kdy za primární prameny práva jsou považovány Smlouva o EU, Smlouva o založení

---

¹⁰⁷ ČERNOCH, P., et. al. *O Evropské unii*. Ministerstvo zahraničí České republiky, 2000. s. 85-94. ISBN 80-86345-04-1.

¹⁰⁸ ZBÍRAL, R. *Institucionální rámec Evropské unie*. Praha: Linde, 2007. s. 111-122. ISBN 978-80-7201-682-2

¹⁰⁹ Normy závazného charakteru řazené dle právní síly

ES, Smlouva o založení ESUO, Smlouva o založení Euroatomu a Jednotný evropský akt.¹¹⁰

Do tohoto rámce jsou zahrnuty i novely jednotlivých smluv. V dokumentech primárního práva lze spatřovat určitý ústavní rámec EU, kdy výhradním činitelem, zmocněním k jeho proměnám, je *mezivládní konference členských států*. Jedině ta oplývá legitimitou diskutovat obměny primárních pramenů práva. Sekundární prameny práva jsou na návrh Komise spolupřijaty Radou a Parlamentem. Orgány k těmto úkonům zmocňují články zmíněných smluv primárního práva. Orgány Evropské unie směřjí navrhovat tyto sekundární právní akty:¹¹¹

Nařízení, pro které je charakteristické splnění podmínky obecné aplikace, jsou normativním aktem práva, jehož úkolem je usměrňování obyčejů chování. Z uvedeného vyplývá, že je nelze považovat za individuální akt práva. Pro své zařazení do národního systému práva nejsou vyžadovány žádné navazující legislativní úkony. *Směrnice* je zjednodušeně vyjádřeno právně závazná pro každou zemi, pro kterou je s ohledem na svůj obsah určená. Způsob její právní vymahatelnosti je dán vnitrostátními činiteli legislativy. Rozdíl mezi nařízením a směrnicí lze nalézt v očekávání, že v případě směrnice existuje předpoklad, že integrované země vyvinou maximální úsilí o její začlenění do svého právního rámce. *Rozhodnutí* jsou závazná ve svém plném znění, avšak jen těm, pro které je určeno. Příjemcem rozhodnutí smí být integrovaná země Společenství, ale i jednotlivec v podobě právnické či fyzické osoby. Rozhodnutí není zatíženo nutností *transpozic*¹¹². Je právně vymahatelné v té podobě, v jaké bylo schváleno.¹¹³

K sekundárním pramenům práva s vysokou měrou důležitosti řadíme rozhodnutí *Evropského soudního dvora*¹¹⁴ a *Evropského soudního dvora pro lidská práva*.¹¹⁵

---

¹¹⁰ GRINC, J. *Právo pro politology*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. s. 119-130. ISBN 978-80-247-2921-3.

¹¹¹ TOMÁŠEK, M. a V. TÝČ. *Právo Evropské unie*. 1. vyd. Leges, 2013. s. 64 - 67. ISBN 978-80-87576-53-3.

¹¹² Zavádění legislativy Evropské unie do legislativy členských států s cílem sblížení (aproximace) jejich právních řádů.

¹¹³ TOMÁŠEK, M. a V. TÝČ. *Právo Evropské unie*. 1. vyd. Leges, 2013. s. 70 - 75. ISBN 978-80-87576-53-3.

¹¹⁴ Sídlo Lucemburk, hlavní funkcí je dohled nad jednotností výkladu a aplikace práva Evropského společenství, kontrola legitimacy rozhodování Rady a Evropské komise

¹¹⁵ Sídlo Štrasburk, původně zřízen pro projednávání porušení Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (1950).

4.3 Ochrana před porušením práva Evropského společenství

Právo Evropského společenství upravuje legislativu týkající se zejména čtyř svobod a stále se utvářejícímu jednotnému vnitřnímu trhu. S prohlubováním integrace očekávatelně přicházejí na přetřes i otázky spojené s interpretováním právních aktů ve vztahu členská země versus fyzická, či právnická osoba. Možná proto Smlouva o založení Evropského společenství zahrnuje i účinné mechanismy vynucování práva. Právo ES lze vynutit vůči členským státům, institucím společenství a individuálním fyzickým, nebo právnickým osobám. Právo ES je vynutitelné při subjektivní¹¹⁶ porušené pravomoci jemu svěřené, nebo při nesplnění povinností z práva ES vyplývajících. Novely Smlouvy o založení ES přinesly poměrně rozsáhlé možnosti pro případ žalob k vymáhání práva v rámci Společenství. Jde-li o případy vymáhání práv na integrovaných státech, nebo jednotlivých institucích Evropského společenství, žaloby mají přímou formu a jsou předkládány Evropskému soudnímu dvoru.¹¹⁷

Přímé žaloby vedené proti členským státům Společenství jsou několikerého typu: Jde o *žaloby vedené proti členské zemi*, týkající se nesplněných povinností uložených Smlouvou o založení ES¹¹⁸, *žaloby členských států Unie proti jiným členským státům* EU ve věci nesplnění povinnosti uložené Smlouvou o založení ES¹¹⁹, žaloby Evropské komise proti členské zemi za nesplnění povinnosti informovat tuto instituci za využití zrychleného postupu pro podání žaloby k Evropskému soudnímu dvoru ve věci poskytnutí podpory¹²⁰ a o rozhodnutí země nechat si z důvodu ochrany specifických zájmů¹²¹ výjimku v oblasti omezení volného pohybu zboží¹²², *žaloby Komise s využitím zrychleného postupu pro podání žaloby k Evropskému soudnímu dvoru na postup členské země ve věci vlastní bezpečnosti*, jež ohrožuje podmínky volné soutěže v rámci EU.¹²³

Taktéž přímé žaloby vedené proti institucím Společenství mají různou podobu: Týkají se přezkumu legislativních aktů Rady nebo Komise. V těchto případech jde o žalobu na neplatnost rozhodnutí, které dle své kompetence, smí Evropský soudní dvůr

---

¹¹⁶ Subjekty jsou členské státy, instituce společenství, individuálním fyzickým, nebo právnické osoby

¹¹⁷ ČERNOCH, P., et. al. *O Evropské unii*. Ministerstvo zahraničí České republiky, 2000. s. 85-94. ISBN 80-86345-04-1.

¹¹⁸ Smlouva o založení ES čl.226 SES (ex-čl. 169).

¹¹⁹ Smlouva o založení ES čl. 227 SES (ex-čl. 170).

¹²⁰ Tamtéž, odst. 2 čl. 88 SES (ex-čl.93).

¹²¹ Tamtéž, čl. 30 SES (ex-čl. 36).

¹²² Tamtéž, odst. 4 čl. 95 SES (ex-čl. 100a).

¹²³ Smlouva o založení ES čl. 227 SES (ex-čl.225).

opětovně prověřovat¹²⁴. Může také jít o žalobu na protiprávnost aktu Rady nebo Komise¹²⁵. Do této skupiny spadá i žaloba na nečinnost členské země nebo instituce Společenství¹²⁶, nahrazení vzniklých škod¹²⁷ a spory zaměstnanců institucí ES Společenstvím jako celkem.¹²⁸ S ohledem na revizi Smlouvy o ES, provedenou Maastrichtskou smlouvou, projednává dnes žaloby s problematikou hospodářské soutěže a sporů zaměstnaneckých sporů Evropský soud prvního stupně. Stejná rozhodčí instituce je od roku 1993 zmocněna projednávání žalob proti institucím Společenství na náhradu škody právníckým a fyzickým subjektům.¹²⁹

Vzhledem k okolnosti, že prohřešky vůči právu Evropského společenství řeší i soudy národní úrovně - tedy soudy jednotlivých členů Společenství, dochází i k jednání v rámci nepřímého soudního řízení, konaného před ESD.¹³⁰ Národní rozhodčí orgány jsou totiž oprávněny využít možnost požádat o interpretování legislativního aktu Společenství právě ESD.¹³¹ Též jsou oprávněni zažádat o výklad platnosti aktů Společenství. Zmíněné rozhodování o předběžné otázce je nazýváno *prejudiciálním řízením*. Smlouva o založení ES vůbec nehovoří o možnosti podávání přímých žalob k ESD proti jednotlivým fyzickým a právníckým osobám. Režim nepřímých žalob má velkou hodnotu při prosazování práva Evropského společenství. Prejudiciální řízení skýtá pozitiva využití zejména pro fyzické a právnícké osoby, které jej smí uplatnit jako alternativní způsob apologie vůči verdiktu orgánů ES, nebo jako mechanismus pro vynucení práva ES na půdě země, v němž má působnost. Kompetence k podání žaloby ve věci přezkumu právních aktů orgánů EU mají své limity. Národní rozhodčí orgány jsou výhradním orgánem, u kterého je možné žalovat právníckou nebo fyzickou osobu za prohřešek proti právu ES. Rozhodnutí Evropského soudního dvora zavedlo, že jde přezkoumávat problematiku dodržování práv plynoucích z výkladu práva ES u příležitosti veškerých žalob, ale za podmínky, že tyto budou plodem procedurálních zvyklostí národních systémů práva. V rámci první instance jsou obě strany řízení oprávněny upozornit soudce, že během procesu bude interpretovat normu práva Evropského společenství. Soudce má pak při rozhodování dvě možnosti, buď využije dostupné judikatury ESD, nebo smí interpretaci práva přenechat Evropskému

---

¹²⁴ Smlouva o založení ES čl. 230 SES (ex-čl. 173).

¹²⁵ Smlouva o založení ES čl. 230 SES (ex-čl. 174).

¹²⁶ Tamtéž čl. 232 SES (ex-čl. 175).

¹²⁷ Tamtéž čl. 235 SES (ex-čl. 178) a 288 SES (ex-čl. 215).

¹²⁸ Tamtéž čl. 236 SES (ex-čl. 179).

¹²⁹ TOMÁŠEK, M. a V. TÝČ. *Právo Evropské unie*. 1. vyd. Leges, 2013. s. 64 - 67. ISBN 978-80-87576-53-3.

¹³⁰ Evropský soudní dvůr

¹³¹ Smlouva o založení ES čl. 234 SES (ex-čl. 177).

soudnímu dvoru, jenž je k tomu zmocněn. Evropský soudní dvůr předloží předběžné stanovisko k výkladu aktu práva ES a deleguje jej danému soudu, aby provedl konečné rozhodnutí.¹³²

---

¹³² TOMÁŠEK, M. a V. TÝČ. *Právo Evropské unie*. 1. vyd. Leges, 2013. s. 64 - 67. ISBN 978-80-87576-53-3.

5. PŘÍPADOVÁ STUDIE

5.1 Případová studie a její náležitosti

Prvním krokem při uvažování nad tvorbou případové studie je posouzení výzkumných dotazů a z nich vyplývajících východisek, že případová studie je tím nejsprávnějším výzkumným postupem. Rovněž je nutné se rozhodnout, co všechno výzkumná jednotka obsahuje a co už je naopak mimo rámec jejího působení. Stěžejním krokem je rozhodnutí o formě vzorku a povaze sbíraných informací. V případové studii jde pokaždé o účelný výběr, jenom tak lze zabezpečit, aby pozorované fenomény měly přímo ty souhrny znaků, jež jsou k výzkumu nezbytné. K dobrému obeznámení se s problematikou je potřebné pečlivé prostudování příslušné literatury, poskytující nejen hojné, ale především pravdivé informace. Pro případovou studii kompetentní přehled literatury by měl obsahovat:

- informace shrnující, co o daném tématu již výzkumník zná a co se o problematice dá kriticky říci,
- poznatek o tom, zda výzkum s tématem spojený již existuje,
- důvod výzkumu,
- jak zapadá práce do souvislosti dnešního vědění.¹³³

Literatura musí navazovat na formulaci problému, nezbytností je seznámení vědeckého pracovníka se zkoumaným jevem. Při shromažďování přehledu literatury je třeba se řídit pravidlem, že v průběhu psaní je podstatné přikládat důraz na svědomitost a důslednost, neboť jak píše Hendl¹³⁴, čím je souhrn literatury podrobnější, tím má práce lepší výchozí pozici pro realizaci výzkumu a diskuzi výsledků. Vědeckému pracovníkovi, který je teprve v počátcích svého bádání, může připadat značně složité aplikovat do své studie velké množství literatury a zároveň se při její tvorbě nenechat zahltnit. Kvalita práce bezesporu značně závisí na pracovníkově praxi. Jsou dvě možnosti, kterými se při vstupu do objevování nového

---

¹³³ SILVERMAN, D. *Ako robíť kvalitatívny výskum*. 1. vyd. Bratislava: Pegas, 2005. ISBN 80-55-10-904-4.

¹³⁴ HENDL, J. *Kvalitatívni výskum*. 1. vyd. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.

tématu badatelé mohou řídit.¹³⁵ První níže uvedenou možnost zpravidla volí pracovníci, kteří mají doposud málo vědeckých zkušeností, druhé dávají přednost zkušenější výzkumníci:

- Při první variantě se shromáždí, prostudují a využijí všechny důležité údaje, které se pojí k tématu, tzn., že vstupní úsek práce bude věnován shrnutí vědomostí. Může se však stát, že dojde ke ztrátě kontroly nad postupem vědecké práce, nejen kvůli zahlcení, ale také například z důvodu, že předešlé postupy bádání jsou z určitých příčin pro výzkumníka zavádějící.
- Při druhé možnosti je učiněna kritická analýza předcházejících zkoumání a následuje selekce informací a zaměření se na nové bádání

Vhodným postupem při tvorbě případové studie je uskutečnění rozsáhlé obsahové analýzy se současným přihlédnutím k literatuře z pohledu potenciálních zkreslení v měření a vytyčování závěrů. Jen takto je výzkumný pracovník stále otevřený novým poznatkům a stává se lépe zasvěcený danou problematikou objektivně posoudit. Je kritický, jeho vědomosti nemají vliv na způsobilost nestranně problematiku vyhodnotit. Třebaže kritická analýza se projevuje jako úkol značně komplikovanější oproti shrnutí současných znalostí, pro případovou studii je prospěšnější. V případě, že není prováděná během celé výzkumné práce a dokončena až po vyhodnocení všech dat, znamená vleklou a často bezcílnou snahu. Vědecký pracovník je ne vždy schopen odhadnout, co bude při sběru informací důležité a co smí, nebo by dokonce měl opomenout. Během celé analýzy je potřeba připisovat odlišnou pozornost tomu, co se čte, ale také tomu, co je podstatné vzhledem k tématu.¹³⁶ K rozhodnutí o tom, jaký způsob práce při sběru údajů bude použit, napomáhá zkoumání literatury, která má být v práci využita. Vzhledem k cílům je možné aplikovat libovolnou techniku střádání informací, která dovoluje použít kvalitativní výzkum. Před samotným vkročením do terénu, je zapotřebí se náležitě na shromažďování dat přichystat.¹³⁷ Výzkumník se musí vycvičit v tom, jak klást otázky a dále je třeba, aby se stal skvělým posluchačem a pozorovatelem, jen to je totiž cesta, jak obdržet kýžené poznatky. Práce na dobře provedeném výzkumu může trvat značně dlouhou dobu a být komplikovaná. Nedá se předem odhadnout, jaké množství údajů bude k šetření

---

¹³⁵ MORSE, J. M., FIELD, P. A. *Qualitative Research Methods for Health Professionals*. 2nd ed. London: Sage Publications, 1995. ISBN 978-08-0397-327-5.

¹³⁶ SILVERMAN, D. *Ako robiť kvalitatívny výskum*. 1. vyd. Bratislava: Pegas, 2005. ISBN 80-55-10-904-4.

¹³⁷ YIN, R. K. *Case Study Research. Design and Methods*. 4th ed. London: Sage Publications, 2009. ISBN 978-14-1296-099-1.

nezbytné nastřádat, ani jak často bude nutné navracení se k předešlým poznatkům. Cílem je, aby byl vzorek pro výzkum uspokojivý a relevantní.. Analýza dat má mnoho společného se sběrem údajů, neboť kdykoliv v průběhu analýzy je možno v terénu vyhledat data další, která ke správnému dokončení práce prozatím chybí. Rovněž je dovoleno kupit na sebe rozdílné poznatky. Stejně tak je možné vrstvit na sebe odlišné způsoby sběru dat (obsahovou analýzu, rozhovor a pozorování). Nejdůležitější je, aby se získaly údaje, které případ objektivně charakterizují jako celek, a to se všemi jeho spojitostmi. Případ se dá vykládat buď jako celek, anebo se interpretují jen dílčí úseky, a to z pohledu předem zvolené teoretické sféry, která je na případ použita. Cílem je zejména rozeznat vyskytující se intervenující proměnné a souvislosti mezi nimi navzájem.¹³⁸

5.2 Typy případových studií

V praxi se setkáváme s výzkumnými a výukovými případovými studii. Výzkumné případové studie mohou představovat a ověřovat výzkumné modely ve specifických organizacích, především pak v případech, které jsou výrazně odlišné nebo unikátní.¹³⁹ Výzkumné případové studie se zaměřují na zachycení komplexnosti společenských jevů, namísto jejich redukce pomocí zdůrazňování měřitelných proměnných a sledování omezené sady parametrů.¹⁴⁰

Obecně řečeno se lze setkat se dvěma velmi podobnými typy případových studií, které uvádějí Lijphardt (1971) a Eckstein (1975). Jednodušší je právě Lijphardtova typologie, která člení případové studie na:

1. „ateoretické
2. *interpretativní*
3. *hypotézy generující teorie potvrzující či vyvracející*
4. *deviantní.*¹⁴¹

---

¹³⁸ ŽIAKOVÁ, K. a kol. *Ošetrovatel'stvo. Teória a vedecký výskum*. 2. vyd. Martin: Osveta, 2009. ISBN 80-8063-131-X.

¹³⁹ EISENHARDT, K. M. *Building theories from case study research*. *Academy of Management Review* 14(4), 532–550, 1989.

¹⁴⁰ DYER, W.G., WILKINS, A. R. *Better stories, not better constructs, to generate better theory: A rejoinder to Eisenhardt*. *Academy of Management Review* 16(3), 613–619, 1991.

¹⁴¹ ŽANETKA, J., KOFROŇ, J. *Metodologie výzkumu v sociální geografii – případová studie*. Ostrava, 2012. s. 59. ISBN 978-80-7464-148-0.

Pro první jmenovaný typ případové studie je charakteristickým cíl - totiž popsat zvolený jev, událost, region nebo období. Cílem zde není testovat a vytvořit teorii, ale naopak přesně zachytit a syntetizovat dílčí a významné aspekty uvedeného jevu. Druhý typ prací pak používá teorii, která ovšem představuje myšlenkový rámec pro vysvětlení nějakého případu. Cílem je vysvětlit empirický případ pomocí určité teorie. Třetí typ se přímo snaží vyvinout teorii, nebo předběžné hypotézy, které by mohly poté posloužit k vytvoření ucelené teorie. Čtvrtý typ prací usiluje o potvrzení nebo vyvrácení nějaké teorie, čímž vystavuje testu, tedy ověření. Pátý typ následně spojuje dva předchozí typy. Deviantní případ se nedá vysvětlit existujícími teoriemi, proto je nutné zjistit, zda nedošlo k chybě v měření. Tento typ studie se snadno může změnit na hypotézy vytvářející. Zmíněné druhy badatelských prací je možné zjednodušeně uspořádat celkově do tří kategorií:

1. „ateoretické deskriptivní studie
2. *interpretativní – teorie aplikující studie*
3. *studie orientované na teorii.*¹⁴²

První kategorie je orientována na historii, etnologii nebo sociální geografii. Výhodou je, že umožňuje poskytovat poměrně objektivní empirický materiál pro navazující teoretické výzkumy. Na druhou stranu zde vyvstává problém, že sama o sobě pouze minimálně přispívá ke kumulaci poznání. Jako příklad této práce může být studie, která se snaží o komplexní popis německých ozbrojených sil po roce 2001, nebo o popis nového průmyslového klastru blízko Moskvy. Podobné studie jsou cenné především v případě, že popisují nové, a zatím neprobádané, potenciálně významné případy. Druhá kategorie pak znázorňuje fakticky aplikovanou vědu. Jsou dvě hodnoty těchto studií - mohou velmi dobře posloužit pro dokumentaci fungování teorie, což je přínosné především v pedagogické praxi a snaze o zpopularizování určité teorie. Tyto studie mohou představovat předstupeň pro návrh praktických řešení. Určitá teorie vysvětluje vývoj nějakého případu od bodu A k bodu B, kdy v bodě B je možno změnit trajektorii, jestliže se změní hodnoty nezávislé proměnné, se kterou teorie pracuje. Tyto práce nejsou testem dané teorie. V některých případech mohou poukázat na rozpor mezi teorií a empirií, avšak jde více o náhodu, než o úmysl. Problémem však je, že v případě potvrzení nebo zpochybnění teorie není úplně jisté, jaký má toto zjištění význam ve vztahu k ostatním studiím nebo pro obecnou platnost teorie. Podobně je rovněž nutné pamatovat, že empirie ve zmíněných pracích byla selektována, často

---

¹⁴² ŽANETKA, J., KOFROŇ, J. *Metodologie výzkumu v sociální geografii – případová studie*. Ostrava, 2012. s. 59. ISBN 978-80-7464-148-0.

zcela nevědomě především díky dané teorii. Třetí kategorie zahrnuje případové i komparativní studie, které jsou určeny k vytváření či testování teorií. Cílem je poskytnout odpověď na otázku, jaká je příčina určitého jevu, či zda se určitá příčina opravdu projevuje. Uvedené práce účelově selektují data určitým způsobem tak, aby mohly testovat nebo je tak činěno s cílem vytvořit nějakou novou teorii. Jsou empiricky provázané s konkrétním případem, bývají výrazně bohatší než práce statistické, avšak zpravidla nedosahují empirické hutnosti a komplexity popisných prací. Uvedené přístupy umí poměrně snadno odpovědět na kauzální otázku, tedy např. jestli je sdílená demokracie skutečně dostatečným faktorem pro zamezení válek mezi jednotlivými demokratickými státy. Na druhou stranu ale nemohou být vnímány jako vyčerpávající popis jednotlivých aspektů, jež umožňují či zamezují vypuknutí války mezi dvěma demokratickými státy. Zmíněný typ studií se orientuje na proměnné. Jednotlivé kategorie mají své opodstatnění a nelze tedy a není možné tvrdit, že některé by neměly být provozovány. Z uvedeného vyplývá, že uvedené kategorie mají svá omezení.¹⁴³ „Sběr dat bez snahy o teoretické završení nelze považovat za konečný cíl vědy. A provozování (v Lijphardově pojetí) interpretativních studií na základě nedostatečně otestovaných teorií, propůjčuje těmto teoriím nezasloužený status“¹⁴⁴

5.2 Tvorba případových studií

Tvorba případových studií se realizuje na základě tohoto postupu:

1. vybrat konkrétní příklad;
2. stanovit si hlavní otázku, na kterou se člověk bude snažit ve studii odpovědět;
3. výběr způsobu, jak se budou potřebné informace získávat;
4. informace je nutné následně shromáždit;
5. psaní studie - problém je vnímán s odstupem, snaha postihnout hlavní problém, kontext i souvislosti. Na problematiku je nutné pohlížet z více úhlů problému;
6. závěr – shrnutí se poznatky vzhledem k základní otázce;
7. navržení dalšího postupu.

---

¹⁴³ ŽANETKA, J., KOFROŇ, J. *Metodologie výzkumu v sociální geografii – případová studie*. Ostrava, 2012. s. 60. ISBN 978-80-7464-148-0.

¹⁴⁴ KOFROŇ, J. *Kvalitativní metody jako nástroj nomotetického poznání, aneb má se česká geografie co učit?* [online]. © 2009 [cit. 2013-1-27]. Dostupné z: <http://geography.cz/sbornik/clanky-z-geografie-20123-ke-stazeni-251/>

6. PRŮZKUM DŮVĚRY OBČANŮ VŮČI EVROPSKÉ KOMISI

6.1 Volba tématu a výzkumná otázka

Tato část textu se zabývá průzkumem důvěry občanů k Evropské komisi. Pro účely diplomové práce autorka vychází z již realizovaného průzkumu, který byl uskutečněn v dubnu 2014, s názvem: Důvěra v evropské a mezinárodní instituce – duben 2014.¹⁴⁵ Realizátorem šetření bylo Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i. Jednalo se o projekt s názvem: Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i. Šetření bylo realizováno ve dnech 7. – 14. 4. 2014.

Nezbytnou součástí každé případové studie je výzkumná otázka. V autorčině práci jsou uvedeny hned dvě. První je zaměřená na zjištění důvěry občanů v Evropskou komisi. Otázka zní: Snižuje se důvěra občanů v Evropskou komisi v posledních letech? Druhá výzkumná otázka zní: Jak vnímá Komise sebe sama? Zde bude snaha najít odpovědi na tuto otázku z výroků Prodiho, Barrosa, Junckera a z historického postoje k Evropské komisi J. Monneta a J. Delorse.

6.2 Získávání informací

Informace budou primárně čerpány z výzkumů – Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM SOÚ AV ČR). Bude se jednat o zdroj informací týkající se důvěry občanů v Evropskou komisi. Informace, zabývající se zjištěním, jak vnímá Evropská komise sebe sama, budou čerpány z odborných článků umístěných na internetu, případně monografií, a to zejména zahraničních titulů. Autorka při své činnosti přihlédně a následně zapojí do textu i informace z historických titulů. Součástí šetření jsou výsledky převzaté Eurobarometru, tedy ze série průzkumů veřejného mínění. Pro lepší přehlednost je nutné oba typy výzkumů představit blíže.

---

¹⁴⁵ Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i. *Důvěra v evropské a mezinárodní instituce – duben 2014*. [online]. © 2014 [2015-01-29]. Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7226/f3/pm140507.pdf

1. Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM)

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) představuje výzkumné oddělení Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i. Centrum je činné od roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Centrum, jak ho známe nyní, vzniklo v roce 2001, na základě převedení svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu Akademie věd ČR, v.v.i. Včlenění do vědecké instituce tak umožňuje kvalitní odborné zázemí a vysoký kredit pracoviště. V rámci akademického prostředí musí CVVM splňovat rovněž všechny nároky a dosahovat nejvyšší odbornou úroveň.

Mezi jeho hlavní činnost patří výzkumný projekt *Naše společnost*, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se tak o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace, který zahrnuje občany od 15 let, kterého se vždy účastní minimálně 1000 respondentů. Pomocí dotazníku lze pokrýt velkou šíři námětů, přičemž do šetření jsou pravidelně řazena politická, ekonomická, ale i další společenská témata.¹⁴⁶

2. Eurobarometr

Eurobarometr je šetření, které se zabývá celou řadou sociálních, ekonomických a politických témat. Zakládá na osobních rozhovorech jednotlivých členských států EU a čítá okolo 1000 respondentů. Od roku 1973 probíhají ve vybraných evropských zemích, na základě zadání Evropské komise, pravidelná reprezentativní dotazovací šetření veřejného mínění, která jsou realizována projektem Eurobarometer. Výzkumy umožňují přínosné mezinárodní a také časové srovnání. Výzkumy základní části projektu, s názvem Standard Eurobarometer, jsou organizovány celkem dvakrát za rok, tedy na jaře a na podzim, ve všech členských zemích Evropské unie. Předmětem tohoto šetření je pravidelný monitoring sociálních a také politických postojů obyvatel členských zemí. Důraz je kladen především na sledování aktuálních trendů, ovšem celá řada otázek se ve stanovených časových periodách pravidelně opakuje.

---

¹⁴⁶ Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i. *Kdo jsme*. [online]. © 2015 [2015-01-29]. Dostupné z: <http://cvvm.soc.cas.cz/o-nas/kdo-jsme>

Mezi témata Eurobarometru patří postoje k institucím a politice EU, postoje k integraci EU, obecné socio-kulturní nebo také socio-politické orientace obyvatel i demografie. Od roku 1990 jsou v uvedeném šetření nepravidelně respondentům předkládány také různé moduly otázek na tzv. speciální témata, jako je zemědělství, energie, biotechnologie, věda a technika, životní prostředí, imigrace, role, zdraví, chudoba, regionální identita, pracovní podmínky, městská doprava a další. Koncem 90. let 20. století byl projekt rozšířen rovněž o šetření Flash Barometer. Tato šetření jsou organizována znovu v členských zemích EU, přičemž mají menší rozsah a jsou jednodušší. Zaměřují se na aktuální události. Součástí zmíněného projektu byly také pravidelné měsíční výzkumy, které zahrnují trendové otázky na volební chování, spokojenost s demokracií nebo na postoje k členství v EU. Vybrané výzkumy byly zaměřeny na specifické cílové skupiny, např. na manažery.¹⁴⁷

Během let 1990 - 1997 probíhal výzkum Central and Eastern Eurobarometer (CEEB), jenž se zaměřil na sledování postojů ke změnám v politické a ekonomické oblasti a rovněž postojů k EU v zemích střední a východní Evropy. Reprezentativní šetření tak bylo organizováno jen jednou za rok, a to až v celkovém počtu 20 zemí regionu. Československo, a poté Česká republika, se účastnila všech těchto šetření. Hlavní témata se týkala postoje k reformám v oblasti demokracie a ekonomiky, důvěry v instituce, postoje k NATO, médiím, vnímání Evropy a Evropské unie a znalosti cizích jazyků.

Následně od roku 2001 se organizuje nový výzkumný projekt s názvem Candidate Countries Eurobarometer (CCEB), jenž do jisté míry navazuje na CEEB. Jednotlivá šetření probíhala celkem ve 13 zemích, dříve kandidujících na vstup do EU, tedy v Bulharsku, České republice, na Maltě, v Maďarsku, dále také v Estonsku, Litvě, Lotyšsku, na Kypru, v Polsku, Rumunsku, na Slovensku, ve Slovinsku a v Turecku.¹⁴⁸

6.3 Rozbor získaných informací

Autorka zprvu zaměřila svou pozornost na zjištění informací, týkajících se důvěry občanů v Evropskou komisi. Jak již bylo uvedeno, zdroje pocházejí z výzkumů Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR (CVVM SOÚ AV ČR) a dále z Eurobarometr. Pro přehlednost a zejména aktuálnost, budou zkoumány

---

¹⁴⁷ KREJČÍ, J. Mezinárodní šetření Eurobarometr. *Socioweb*. [online]. © 2015 [2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.socioweb.cz/index.php?disp=teorie&shw=274&lst=106>

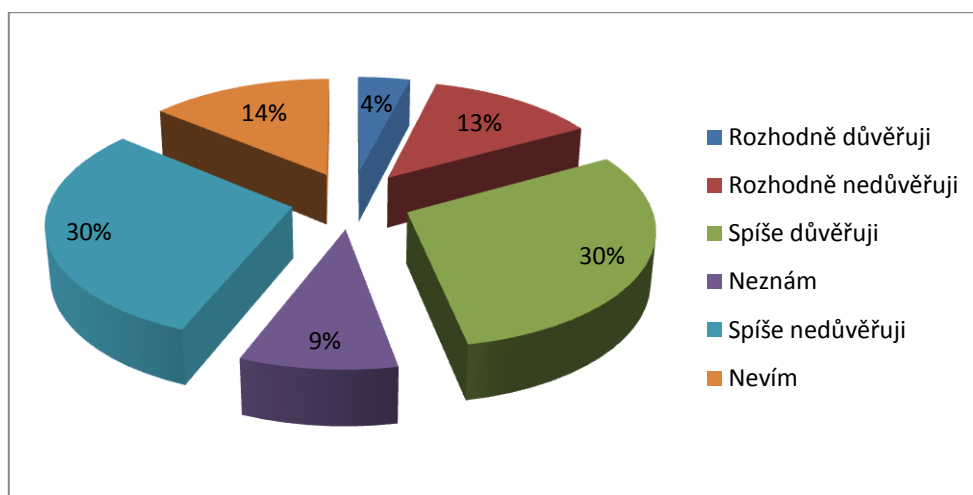
¹⁴⁸ Tamtéž.

především „čerstvé“ výsledky šetření z let 2012 – 2014. Výzkumného šetření se celkem tehdy účastnilo 1027 respondentů starších 15 let. Jako forma šetření byl použit osobní rozhovor.

Důvěra Evropské ke za rok 2014 je zachycena v níže uvedeném grafickém zobrazení.

Graf 1: Důvěra občanů v Evropskou komisi - 2014

Zdroj: Vlastní zpracování podle: CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ, SOCIOLOGICKÝ ÚSTAV AV ČR, v.v.i. *Důvěra v evropské a mezinárodní instituce – duben 2014*. [online]. © 2014 [2015-01-29]. Dostupné z:

http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7226/f3/pm140507.pdf

Ve snaze o objektivní uchopení problematiky a utvoření nezkreslené představy o vývoji Důvěry občanů v Evropskou komisi, je přínosné nahlédnout do níže uvedené tabulky, kterou autorka sestavila a v níž je zahrnut výsledek veřejného výsledky veřejného mínění, které se týkaly časového období 2003 – 2014. Záměrem autorky je postihnout proměnu s postupem času, viz. níže uvedená tabulka.

Tabulka 1: Důvěra občanů v Evropskou komisi – časové srovnání

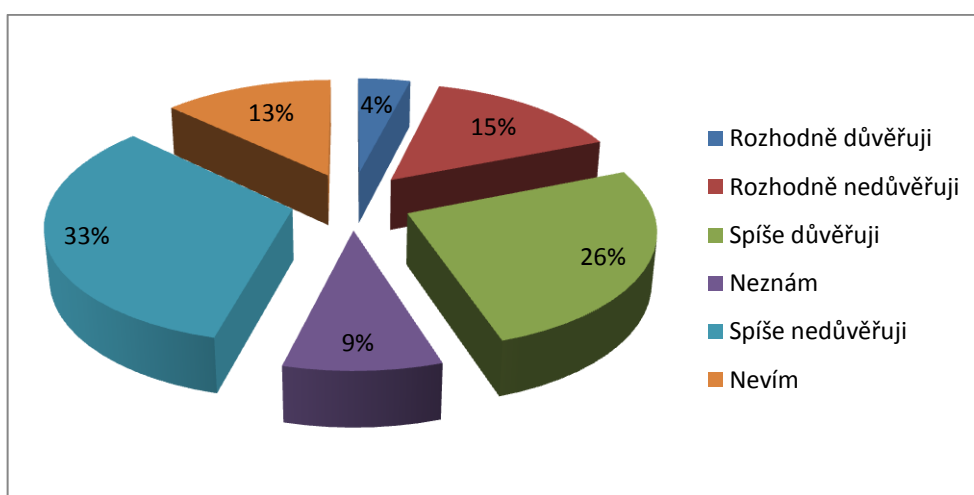
Rok/měsíc	2003 XI	2004 III	2004 V	2004 XI	2005 II	2006 IX	2007 II	2008 II	2009 II	2010 IV	2011 IV	2012 IV	2013 IV	2014 IV
Evropská komise	39%	-	46%	41%	-	-	-	-	40%	38%	34%	28%	30%	34%

Zdroj: Vlastní zpracování podle: CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ, SOCIOLOGICKÝ ÚSTAV AV ČR, v.v.i. *Důvěra v evropské a mezinárodní instituce – duben 2014*. [online]. © 2014 [2015-01-29]. Dostupné z:

http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7226/f3/pm140507.pdf

Jak je z výše uvedené tabulky patrné, důvěra občanů v Evropskou Komisi se v průběhu sledovaných dat proměňuje. Nejvyšší byla na začátku vstupu ČR do EU ve výši 46%, avšak již listopadu 2004 poklesla důvěra občanů v Evropskou Komisi o 5%. Data za roky 2005 - 2008 nejsou dostupná, proto zde nejsou uvedena. V následujících letech a měsících se důvěra občanů v Evropskou Komisi dále snižovala, kdy nejnižšího bodu dosáhla v dubnu 2012, kdy činila pouze 28%. Avšak ani další roky na důvěře vůči Evropské Komisi příliš nepřidaly. Důvěra v Evropskou Komisi sice pomalu rostla a v roce 2014 se zastavila na 34%, což však ve srovnání s rokem 2004 (listopad 2004) byl o 12% horší výsledek.

Graf 2: Důvěra občanů v Evropskou komisi - 2013

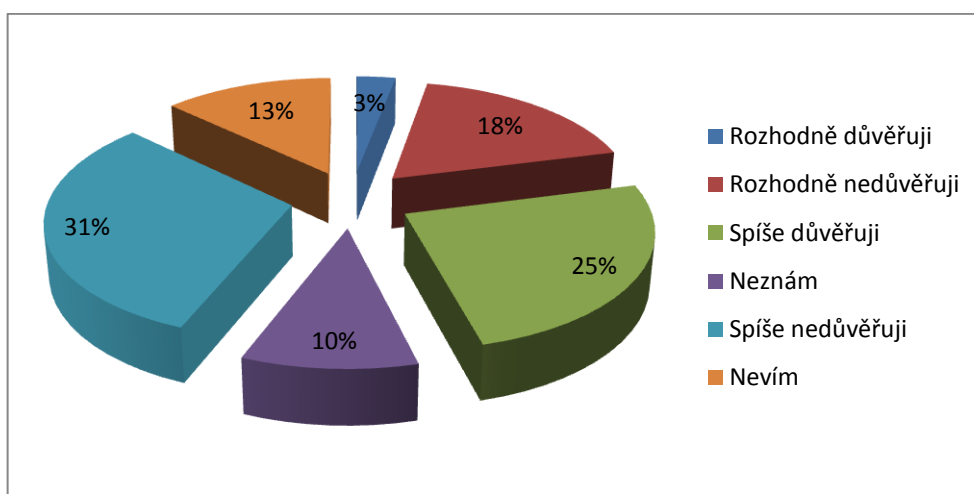
Zdroj: Vlastní zpracování podle: CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ, SOCIOLOGICKÝ ÚSTAV AV ČR, v.v.i. *Důvěra v evropské a mezinárodní instituce – duben 2014*. [online]. © 2014 [2015-01-29]. Dostupné z:

http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7226/f3/pm140507.pdf

Z výše uvedeného grafu je možné sledovat, že vůči roku 2014 byl národ spíše skeptičtější k činnosti Evropské komise. Kategorie „rozhodně důvěřuji“ zůstala hodnotově stejná, avšak výsledek kategorie „spíše důvěřuji“ byl o 4% nižší, než je tomu v roce 2014.

V níže uvedeném grafickém zobrazení jsou zachyceny údaje za rok 2012.

Graf 3: Důvěra občanů v Evropskou komisi - 2012

Zdroj: Vlastní zpracování podle: Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i. *Důvěra v evropské a mezinárodní instituce – duben 2014*. [online]. © 2014 [2015-01-29]. Dostupné z:

http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7226/f3/pm140507.pdf

Z výše uvedeného grafického zobrazení plyne, že důvěra v Evropskou komisi je v tomto roce nižší, než tomu bylo v dalších letech, tedy v letech 2013 a zejména 2014.

Důvody proměnlivého charakteru důvěry a nedůvěry v Evropskou komisi je možné pozorovat v celospolečenských souvislostech. Lidé zaznamenali problémy spojené s celosvětovou hospodářskou krizí, neustálými změnami, které zavádí EU, proto jejich důvěra v průběhu celého období kolísá. Každá negativní změna, která se člověka dotkne a ovlivní jej, si s sebou přinese také jeho názor na dané seskupení, instituci. V současné době mohou být na negativním vnímáním Komise neustálé válečné konflikty, které se zatím, převážně naštěstí nepřímo, dotýkají i České republiky. Důvěra

občanů je tak velmi snadno ovlivnitelná a lidé již v poslední době supranacionálním orgánům tolik nevěří, jelikož sami mají častokrát špatné zkušenosti s národní vládou, která dle jejich názoru, pro blaho obyvatel za poslední roky příliš mnoho neudělala.

6.4 Vnímání Evropské komise sebe sama

V níže uvedeném textu je zachycen přehled toho, jak vnímá Evropská komise sebe sama, a to prostřednictvím slavných osobností, které na její půdě působily nebo působí. Nejprve je však potřebné uvést stručné informace, týkající se představitelů, které Evropskou komisi značně ovlivnili. Jedná se především o tyto osobnosti: J. Monnet, J. Delors, J. Juncker, J. Barroso, R. Prodi. Základní informace o těchto osobnostech jsou uvedeny níže, přičemž následně je již autorčina pozornost zaměřena na jednotlivé výroky, které zazněly na unijní půdě a které tyto vrcholné představitelé Komise do jisté míry charakterizují v jejich názoru na fungování Evropské komise a vnímání unijní problematiky.

1. Jean Monnet

Jedná se o francouzského politika, diplomata a ekonoma, žijícího v letech 1888 – 1979, jenž zasvětil svůj profesní život snaze o evropskou integraci. Jean Monnet se inspiroval vyhlášením Schumanovy deklarace z roku 1950, jež vedla k vytvoření Evropského společenství uhlí a oceli. Tato deklarace je významná, neboť je považována za důležitý krok ke zrodu Evropské unie. Monnetovým nejslavnějším výrokiem je: „*Nesjednocujeme státy, nýbrž lidi*“. Současné programy Evropské unie v rámci vzdělávání uvedenou tradici následují dále.¹⁴⁹

Jean Monnet pocházel z francouzského regionu Cognac. Po ukončení studia v 16 letech začal cestovat po celém světě jako obchodník s koňakem a později jako bankéř. V obou světových válkách zastával vysoké funkce v oblasti koordinace průmyslové výroby ve Francii a rovněž ve Velké Británii.¹⁵⁰ Fotografie J. Monneta je uvedena níže.

---

¹⁴⁹ Národní agentura pro evropské vzdělávací programy. *Jean Monnet*. [online]. © 2015 [2015-01-29]. Dostupné z: http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=83&view_type_code=program&#record_3191

¹⁵⁰ Evropa EU. *Evropská unie: Zakladatelé EU*. [online]. © 2015 [2015-01-29]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/eu-history/founding-fathers/index_cs.htm#box_8

Fotografie 1: J. Monnet při poskytování rozhovoru

Zdroj: THE BROOKINGS ESSAY. *Monnet's Brandy & Europe's Fate*. [online]. © 2015 [2015-01-29]. Dostupné z:

<http://www.brookings.edu/research/essays/2014/monnets-brandy-and-europes-fate>

Jean Monnet je i v současnosti považován za budovatele integrace. Při „výstavbě evropské integrace“ vycházel z toho, že by Evropa měla být sjednocená byrokracií, přičemž tímto byl ovlivněn i samotný integrační proces. Ten byl již od začátku zaměřen ve smyslu elitismu. Také z toho důvodu bylo patrné omezené zapojení občanů do dění EU. I slabá legitimita Evropské komise pramení z tohoto pojetí.¹⁵¹

2. Jacques Delors

Jacques Delors se narodil v roce 1925. Jedná se o francouzského ekonoma a levicového politika a rovněž bývalého předsedu Evropské komise v letech 1985-1995. J. Delors pochází z tradiční katolické rodiny a to samozřejmě ovlivnilo i jeho politické názory v budoucnu. J. Delors se řadil k nové generaci francouzských levicových politiků, jenž v sedmdesátých letech převzali vedení v rámci Socialistické strany. Zkušenosti sbíral jako odborový aktivista a následně se stal členem plánovací komise, která dále představovala instituci „zděděnou“ po J. Monnetovi. Zkušenosti, které získal, jeho názory záhy velmi ovlivnily a mohl je uplatit jako předseda Evropské

¹⁵¹ FEATHERSTONE, K. Jean Monnet and the „Democratic Deficit“ in the European Union. *Journal of Common Market Studies*, Vol. 32, No.2. [online]. 1994 [cit. 2015-02-12]. 22 s.

Dostupné z:

https://www.academia.edu/843618/Jean_Monnet_and_the_democratic_Deficit_In_the_European_Union

komise. Typickými postoji J. Delorse bylo odmítání keynesiánství, propagace volného trhu s regulačními mechanismy státu a v neposlední řadě také sociální dialog, vedoucí k tzv. dynamickým kompromisům sociálních aktérů.

J. Delors byl znám rovněž díky užívání metody neformálních domluv a dohod. Byl považován za výborného vyjednavče a diplomata, jehož cílem bylo posílit Evropskou unii. Mezi významné události, pojící se k České republice, patřila ta, že Univerzita Karlova v Praze na návrh Právnické fakulty ke dni 20. září 1990 udělila J. Delorovi vědeckou hodnost doktor honoris causa právních věd „za mimořádné zásluhy při rozvíjení principů kulturních a humanistických tradic společné Evropy a za úsilí o přechod z ekonomického na politické sjednocení v duchu jednotného Evropského aktu“¹⁵² Fotografie J. Delorse je uvedena níže.

Fotografie 2: J. Delors

Zdroj: EUROPEAN COLLEGE. *Scientific Committee* [online]. © 2015 [2015-01-29]. Dostupné z: http://www.europeancollege.it/en-US/the-college/Scientific-Committee_m9.aspx

J. Delors uvedl, že nezbytnost širšího pojetí ideje evropské integrace a problém návratu k jejím pramenům podle něj tkví v nutnosti dát tomuto procesu hlubší myšlenkovou náplň, tedy něco jako společnou evropskou duši.¹⁵³

Bývalý nizozemský ministr financí Gerrit Zalm, jenž hlasoval pro uplatnění sankcí vůči Francii a Německu, chtěl stát během řízení u Evropského soudního dvora na straně Komise. Během hlasování ministrů financí bylo proti úniku Francie a Německa z disciplinárního řízení dále Rakousko, Finsko a Španělsko. Vlády v Rakousku

¹⁵² CSVS. *Velký Evropan Jacques Delors*. AULA, roč. 12/04. [online]. © 2004 [2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.csvs.cz/aula/clanky/16-2004-4-jacques-delors.pdf>

¹⁵³ GENEZE A SOUČASNOST EVROPSKÉ INTEGRACE. *Vědecký sborník Vysoké školy ekonomické v Praze*. Odborný redaktor Zdeněk Veselý. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2000, 312 stran, Acta Oeconomica Pragensia, ročník 8. ISSN 0572-3043.

a Finsku žalobu Evropské komise odmítly.¹⁵⁴ *"Žaloba Evropské komise je velmi špatné rozhodnutí. Komise zcela ztratila politickou soudnost a zavlékla Unii do agónie,"*¹⁵⁵ kritizoval celý případ bývalý předseda Komise Jacques Delors v britském deníku The Times.

Delors v rozhovoru prohlásil, že spory uvnitř Unie o Pakt stability nebo text ústavy dokazují nedostatek evropanství politické elity.¹⁵⁶ Z jeho výroku je patrná nedůvěra v celý systém, kdy v roce 2004 uvedl: *"Chápu, proč Velká Británie váhá se vstupem do eurozóny. Pakt stability a růstu je neživotaschopný a není vůle ho změnit. Britský měnový model je flexibilnější a odráží lépe ekonomické potřeby země,"*¹⁵⁷ Z tohoto Delorsova výroku je patrné, že měl toho času o Evropské komisi spíše negativní mínění a shledával v jejích krocích značné chyby.

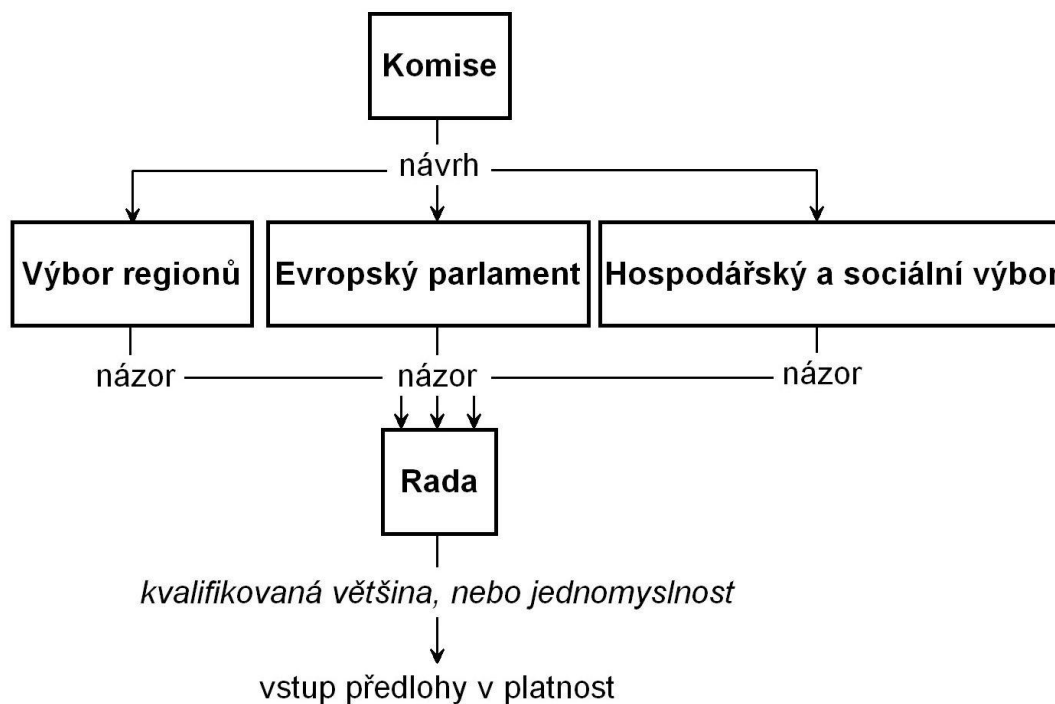
¹⁵⁴ FRIDRICH, M. Delors: Spor poškozuje unii. *Hospodářské noviny*. [online]. © 21. 1. 2004. [2015-01-29]. Dostupné z: <http://archiv.ihned.cz/c1-13875270-delors-spor-poskozuje-unii>

¹⁵⁵ Tamtéž.

¹⁵⁶ Tamtéž.

¹⁵⁷ Tamtéž.

Obrázek 1: Rozhodovací procedura

Poznámky:

1. Komise může svůj návrh z projednávání kdykoli stáhnout.
2. Standardní lhůta pro jednotlivé kroky není stanovena.
3. Uvedené schéma je jen orientační.

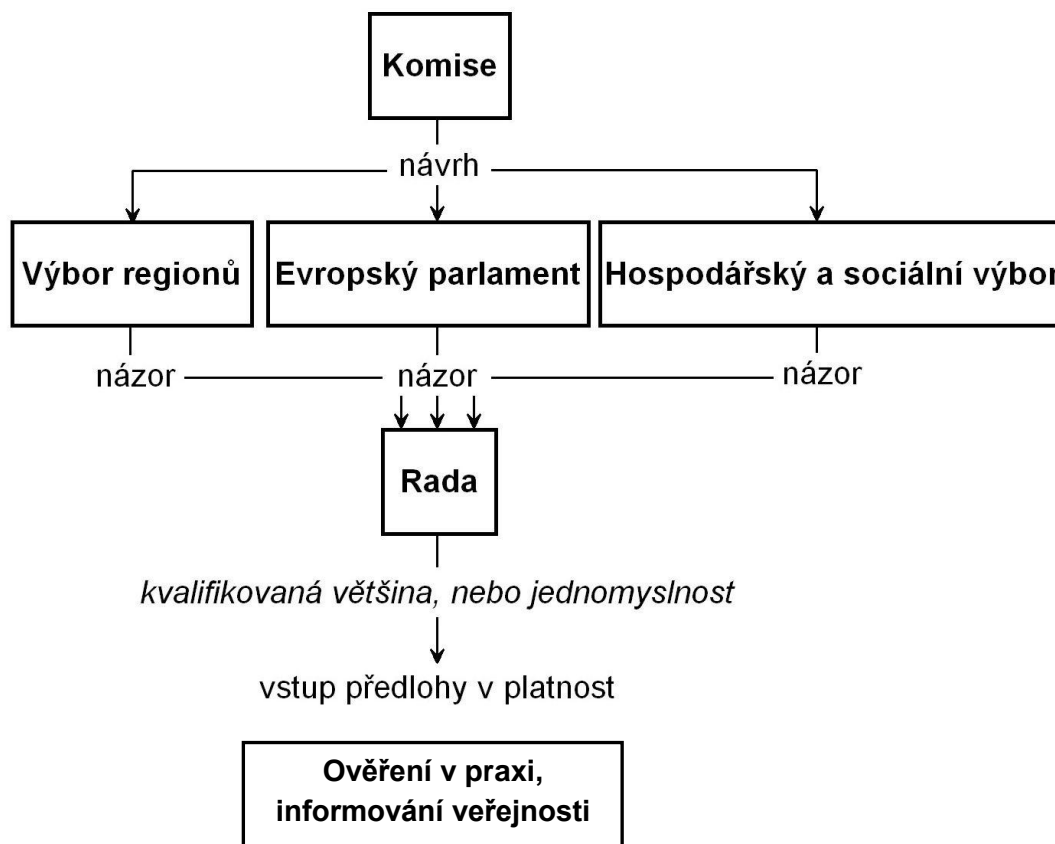
Zdroj: EUROSOP. *Schématá rozhodovacích procedur*. [online]. © 07. 12. 2014 [2015-01-29].

Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/13/2305/clanek/memo-schemata-rozhodovacich-procedur/>

Upravená verze je k dispozici níže.

Obrázek 2: Rozhodovací procedura – vlastní úprava

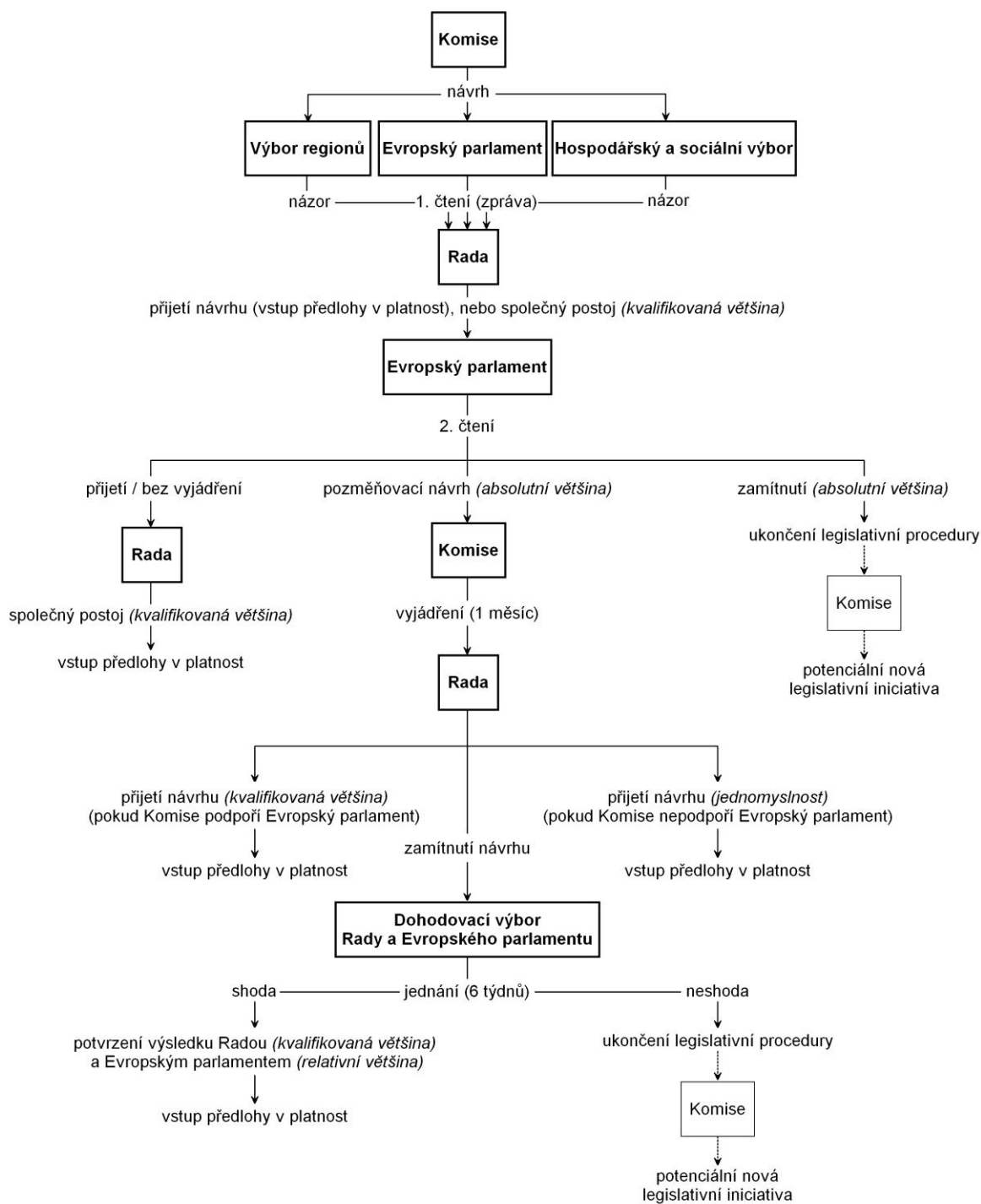

Zdroj: Vlastní úprava podle: EUROSOKOP. *Schématy rozhodovacích procedur*. [online]. © 07. 12. 2014 [2015-01-29]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/13/2305/clanek/memo-schemata-rozhodovacich-procedur/>

Dále autorka považuje za nutné doplnit schéma konstatováním, že dle požadavků Unie by měl být lid o všem dění informován. Zcela jistě by tato skutečnost měla být zahrnuta do všech činností Evropské komise, neboť lid by se měl, dle poslání EU, podílet na spolurozhodování v celé řadě záležitostí.

Na dalším obrázku je zachyceno schéma spolurozhodovací procedury a také řádného legislativního postupu (čl. 294 Smlouvy o fungování EU).

Obrázek 3: Schéma řádného legislativního postupu

Zdroj: EUROSOP. *Schématá rozhodovacích procedur*. [online]. © 07. 12. 2014 [2015-01-29].

Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/13/2305/clanek/memo-schemata-rozhodovacich-procedur/>

Poznámky k obrázku 3:

1. V případě nesplnění požadovaných podmínek legislativního procesu (a v případě neexistence alternativního postupu) projednávání návrhu končí.
2. Komise může svůj návrh z projednávání kdykoli stáhnout.
3. Standardní lhůta pro jednotlivé kroky činí tři měsíce (není-li uvedeno jinak). Po dohodě Rady a Evropského parlamentu ji lze prodloužit o třetinu.
4. Procedura se vyznačuje intenzivní komunikací mezi jednotlivými zainteresovanými aktéry. Uvedené schéma je pouze orientační.

3. Romano Prodi

Romano Prodi se narodil dne 9. srpna 1939 v malém městě Scandiano na severu Itálie. Prodi se dostal na post předsedy Evropské komise v roce 1999, kdy musel řešit řadu nelehkých úkolů. Zejména se jednalo o obnovení důvěryhodnosti úřadu, kterou potopila aféra Lucemburčana Jacqua Santera s korupčními skandály. Premiér Itálie, jemuž političtí odpůrci přezdívali jménem měkkého salámu „Mortadela“ a zastánci „Profesor“, se tohoto úkolu zhostil velmi dobře. Prodi musel vyřešit i další problémy, jako například zavedení společné měny Euro ve dvanácti členských státech nebo dojednání rozšíření Unie o nové státy (tehdy i České republiky). Neúspěšně ovšem skončila jednání o evropské ústavě, jež začala v období, kdy Prodi šéfoval Komisi. Během roku 2005 byl zmíněný dokument odmítnut v referendu ve Francii a poté rovněž v Nizozemsku.

„Politici odpůrci často srovnávají Prodiho s Berlusconiem a vyčítají mu nedostatek charismatu. „Mortadela“, jak mu říkají kvůli nevýrazné chuti tohoto salámu pocházejícího z jím milované Boloni, je jen jednou z přezdivek. Německý Der Spiegel prohlásil, že Prodi „má charisma heřmánkového čaje“. Rivalita mezi oběma významnými osobami je známá, Prodi o Berlusconiem například prohlásil, že „Brzy začne s telemarketingem. Není fér, jakým způsobem využívá svojí výhody vlastnictví médií.“¹⁵⁸ Fotografie R. Prodiho je uvedena níže.

---

¹⁵⁸ FINANČNÍCI. *Romano Prodi*. [online]. © 2013 [2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.financnici.cz/romano-prodi#cv>

Fotografie 3: Romano Prodi

Zdroj: EUROPEAN COLLEGE. *Scientific Committee* [online]. © 2015 [2015-01-29]. Dostupné z: http://www.europeancollege.it/en-US/the-college/Scientific-Committee_m9.aspx

Náhled Prodiho na problémy Evropské komise vystihuje jeho výrok:

*“Appropriate... If sleeping counts as appropriate, then yes. Because, except for the European Central Bank, which worked well, we slept. We became lost in endless technical debates, without addressing the real problem of Europe’s soul, without addressing the real problem of what we are doing in the world...”*¹⁵⁹

Z tohoto je možné vyčíst, že Prodi viděl problémy Evropské komise hlavně v tom, že se nezabývala praktickými či lépe řečeno skutečnými problémy světa.

Obecným trendem je větší politizace, zahrnující rostoucí význam Komise, vztahy s Evropským parlamentem a křehčí souvislost mezi národní a Evropskou doménou. Proces decentralizace by měl posílit Komisi a pomáhat vrátit k její tradiční roli poskytování strategického vedení pro Unii.¹⁶⁰

Prodi se nechal slyšet, že hybným motorem za dobu jeho funkčního období v Evropské komisi, byla právě Komise, viz jeho slova: *„The European engine in my time was the commission”*¹⁶¹ Na druhou stranu se vyjádřil, že tehdy byl směr na jakési kvazi-federální úrovni Evropy. Podle něj bude v následujících letech patrný pokrok, který však již nebude v režii Komise, nýbrž Rady EU. V roce 2013 se vyjádřil,

---

¹⁵⁹ EURONEWS. *Romano Prodi: EU „sleepwalking“ through crisis*. [online]. © 04. 10. 2013 [2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.euronews.com/2013/10/04/romano-prodi-eu-sleepwalking-through-crisis/>

¹⁶⁰ CHRISTIANSEN, T., GRAY, M. *The European Commission. The European Commission in a Period of Change: A New Administration for a New European Union? Eipascope 2004/3*. [online]. © 2014 [2015-01-29]. Dostupné z: http://aei.pitt.edu/5937/1/scop04_3_christiansenGray.pdf

¹⁶¹ EUOBSERVER. *The voice of the EU commission has ‘gone soft’*. [online]. © 18. 2. 2013 [2015-01-29]. Dostupné z: <https://euobserver.com/institutional/119052>

že postupně dochází ke změně zaměření v Evropě. Prodi, s ohledem na německé a francouzské představitele a představitele Rady EU, dále dodal: „*The voice of the commission is very, very soft. Even when it proposed its last very interesting paper, it didn't give rise to a strong debate. There is interest only when Mrs Merkel and Mr Hollande ... meet together. Van Rompuy, who was really unknown, is step by step becoming the centre of Europe.*“¹⁶² Tímto vyjádřil, že hlas Komise jako takové upadá a posiluje jen ve výjimečných případech za účasti vysoce postavených zástupců světových velmocí. Také dodal, že dochází ke kompletní změně náhledu na Evropskou unii a za příčinu zmínil současnou německou kancléřku Angelu Merkelovou. Nakonec se Prodi vyjádřil k volbě předsedy Evropské komise tak, že doufá, že jednoho dne se bude volit předseda EK přímo, což bude způsob, jak se budou moci také běžní občané zapojit do chodu EU.¹⁶³

Romano Prodi mimo jiné uvedl, že nová Komise se zaměří na dva okruhy otázek, jenž by měly přispět k odstranění tzv. propasti mezi rétorikou a realitou v Evropě: „*Především bude třeba zajistit úspěch vnitřních reforem a dále bude provedena revize priorit Na soustředění se na klíčové úkoly. Zásadní reforma Komise je podstatná, říká Prodi, vezmeme-li v úvahu komplex problémů, které stojí před námi. Bude to znamenat úplně nové promyšlení našich metod práce. Musíme zdokonalit dovednost řízení, zajistit prospěšné využívání peněz daňových poplatníků, modernizovat naši administrativu. Nedávné zkušenosti ukázaly, jak je to nutné. Ale jde o mnohem více. Musíme vytvořit podmínky pro přesun z organizace, soustřeďující se na procedury na takovou, která se soustřeďuje na praktickou realizaci (policy-oriented). To je to, co je při reformě ve hře především. Komise se musí stát politickou hybnou silou formování nové Evropy. Na tento cíl se musí soustředit a opustit tradiční zaměření. Pracovníci Komise jsou naším hlavním aktivem při dosahování tohoto cíle. Pouze díky odhodlání, inteligence a nezávislosti našich pracovníků jsme s to úkoly splnit. Chceme, aby se lidé cítili plně zodpovědni a plně zainteresováni do náročného, ale reálného projektu formování nové Evropy.*“¹⁶⁴

Prodi také uvedl, že Komise se rozhodla výše zmíněný stav změnit. Základní strukturální reforma nepředstavuje opci, nýbrž nutnost. Navíc dodal, že je nutné zlepšit

---

¹⁶² EUOBSERVER. *The voice of the EU commission has 'gone soft'*. [online]. © 18. 2. 2013 [2015-01-29]. Dostupné z: <https://euobserver.com/institutional/119052>

¹⁶³ Tamtéž.

¹⁶⁴ ASOCIACE PRO MEZINÁRODNÍ OTÁZKY. *Kam směřuje Prodiho Komise?* Program a vnitřní reforma nové Evropské komise v kontextu vnitřního rozšíření EU. [online]. © 17. 2. 2000 [2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.amo.cz/publikace/evropska-unie/kam-smeruje-prodiho-komise.html>

strategii poskytování pomoci a využívání rozpočtu tak, aby to zajišťovalo potřeby příjemců i vlastní priority. Tato skutečnost musí zůstat klíčovým úkolem administrativy Komise. Úspěch v uvedeném sektoru je zásadní pro celou reformní strategii. Zahraniční pomoc tak bude významným tématem Bílé knihy.¹⁶⁵

Ze zjištěných informací plyne, že všichni tito vysoce postavení představitelé Evropské komise uváděli řadu připomínek s fungováním Evropské komise a s jejich nástupnictvím tyto připomínky co nejlépe řešit.

4. José Manuel Durão Barroso

José Manuel Durão Barroso je portugalský politik a bývalý předseda Evropské komise. Mezi lety 2002 až 2004 pak byl ve funkci ministerského předsedy Portugalska. Jeho politická kariéra začala již během jeho studentských let, tedy ještě před svržením Marcella Caetana dne 25. dubna 1974. Politicky se projevoval nejdříve v FEM-L (Federace studentů marxistů-leninistů - Federação dos Estudantes Marxistas-Leninistas) a následně se pak stal předsedou další krajně levicové a také maoistické PCTP-MRPP (Portugalská komunistická strana pracujících - Revoluční hnutí strany proletariátu - Movimento Reorganizativo do Partido do Proletariado). Avšak po jeho neúspěchu PCTP-MRPP v účasti na volbách se v prosinci 1980 politicky obrátil a vstoupil do Partido Social Democrata (PSD) - Portugalská sociální demokracie. I přes vlastní název se spíše jedná o občanskou stranu, jež spadá k Evropskému parlamentu či lépe k pravicové frakci Evropské strany lidové.¹⁶⁶ V rámci své politické kariéry Barroso zaujímal následující posty:

- „1985–1987 pracovník na ministerstvu vnitra
- 1987–1992 státní sekretář pro mezinárodní spolupráci
- 1992–1995 ministr zahraničí“¹⁶⁷

Následovaly další aktivity. Dne 29. června 2004 byl nominován Evropskou radou jako kandidát na úřad předsedy Evropské komise a dále dne 22. července 2004 ho schválil

---

¹⁶⁵ ASOCIACE PRO MEZINÁRODNÍ OTÁZKY. *Kam směřuje Prodiho Komise?* Program a vnitřní reforma nové Evropské komise v kontextu vnitřního rozšíření EU. [online]. © 17. 2. 2000 [2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.amo.cz/publikace/evropska-unie/kam-smeruje-prodiho-komise.html>

¹⁶⁶ FINANČNÍCI. *José Barroso*. [online]. © 31. 03. 2013 [2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.financnici.cz/jose-barroso#cv>

¹⁶⁷ Tamtéž.

Evropský parlament, kdy celkem 413 europoslanců souhlasilo, 251 bylo proti, 44 se zdrželo a 24 europoslanců své hlasy neodevzdalo.

Nově ustavená Komise narazila na nedostatečnou podporu v rámci Evropského parlamentu, kdy dva komisaři byli vyměněni, přičemž Barroso rozdělil designovaným komisařům nové resorty. V uvedeném složení byla Evropská komise dne 18. listopadu 2004 velkou většinou potvrzena Evropským parlamentem. V roce 2009 byl předsedou Evropské komise zvolen opět na dalších 5 let, přičemž byl tehdy jediným kandidátem na tento post. Pro jeho zvolení hlasovalo celkem 382 ze 736 poslanců, proti vystoupilo celkem 219 hlasů, přičemž zbývající poslanci se hlasování zdrželi nebo se ho nezúčastnili vůbec. Jím poskládaná nová Komise začala fungovat dne 9. února 2010.¹⁶⁸ Fotografie J. Barrosa je uvedena níže.

Fotografie 4: Jean Manuel Durão Barroso

Zdroj: AGENCE BRETAGNE PRESSE. *Europe: SNP Query Over Commission Attitude to EFay.*

[online]. © 21. 05. 2009 [2015-01-29]. Dostupné z:

<http://www.agencebretagnepresse.com/id=15202>

José Manuel Durão Barroso po ukončení svého mandátu Předsedy EK uvedl, že Evropská komise měla určité problémy, které se však snažili řešit. Podle něj je logické, že budoucí vývoj Evropské komise by měl směřovat k reformám uvnitř tohoto celku.¹⁶⁹

---

¹⁶⁸ FINANČNÍCI. *José Barroso.* [online]. © 31. 03. 2013 [2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.financnici.cz/jose-barroso#cv>

¹⁶⁹ AVRUPA.INFO. *A speech by José Manuel Durão Barroso, President of the European Commission: Considerations on the present and the future of the European Union.* [online]. © 08. 05. 2014 [2015-01-29]. Dostupné z: <http://avrupa.info.tr/resource-centre/news-archive/news-single-view/article/a-speech-by-jose-manuel-durao-barroso-president-of-the-european-commission-considerations-on-the.html>

5. Jean-Claude Juncker

Jean – Claude Juncker se narodil v roce 1954 a jeho otec bojoval ve 2. světové válce v německém Wehrmachtu, kam byl násilně odveden. Juncker vystudoval práva při Univerzitě ve Štrasburku, přičemž advokátskou praxi nikdy nevykonával. Do parlamentu jako poslanec byl poprvé zvolen již v roce 1984 za křesťanské sociály a v jejich řadách na dlouhou dobu setrval. Následně byl jmenován ministrem práce. Ve volbách v roce 1989 mandát poslance obhájil, přičemž působil „v křesle“ ministra práce a také byl jmenován ministrem financí. Stalo se to v době, kdy lucemburským premiérem byl Jacques Santer a Juncker si získal jeho přízeň. Situace se opakovala v roce 1994, kdy se již počítalo s tím, že Santer se bude snažit o místo předsedy Evropské komise (EK). Postupem času se Santer na podzim 1994 skutečně stal Předsedou EK. Juncker byl v lednu následujícího roku jmenován premiérem své země. Jeho politický patron J. Santer jako předseda EK musel po skandálu, který autorka podrobněji popisuje v předchozím textu, ve funkci skončit. Ve své historii musela tehdy EK v čele se Santerem jako celek poprvé rezignovat, především kvůli obvinění z korupce. Juncker se projevil vnitropoliticky jako schopný budovatel koalic. Neměl potíže dohodnout se na koalici se stranami napravo, ani nalevo od jeho křesťanských sociálů. Juncker usiluje o zvyšování, či spíše zachování velmi vysoké životní úrovně občanů Lucemburska, a to i s tím faktem, že v podstatě polovina lucemburského obyvatelstva netvoří Lucemburčané (přibližně 43 %). Ve velké většině případů jde o občany zemí EU, zejména o Portugalce. Jako celá řada evropských pravicových politiků je Juncker vyhraněně proevropský. V porovnání s jejich převážnou většinou ale ztělesňuje osobu respektovanou napříč evropským politickým spektrem. Jakožto premiér dvakrát zaujímal místo na postu předsedy Evropské rady (Lucembursko mělo předsednictví EU v letech 1997 a 2005). Pro Junckera se při jeho působení stalo typickým usilování o sociálně integrovanou Evropu a o řešení nezaměstnanosti na celoevropské úrovni.¹⁷⁰ Fotografie J. Junckera je uvedena níže.

---

¹⁷⁰ VAŠE VĚC. *Nový předseda Evropské komise se bude jmenovat Jean- Claude Juncker.* [online] © 27. 6. 2014 [2015-01-29]. Dostupné z: <http://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/novy-predseda-evropske-komise-se-bude-jmenovat-jean-claude-juncker>

Fotografie 5: Jean – Claude Juncker

Zdroj: ACCESS INFO. *New Commission Presiden Juncker Commits to Transparency on Trade Deals and to a mandatory EU lobby register.* [online]. © 16. 07. 2014 [2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.access-info.org/index.php/lobbying-transparency/595-juncker-transparency-commitments>

Komise se prostřednictvím svého předsedy Jeana-Claude Junckera¹⁷¹ považuje za orgán, který je nutné zefektivnit. Jeho tým, o kterém se hovoří jako o týmu „vítězném“ a schopném dát evropskému projektu tzv. nový náboj, je pro Unii dle slov řady osobností „poslední šancí“. Juncker si uvědomuje, že se instituce, kterou řídí, „*potýká s palčivou nutností změnit image a způsob fungování*“.¹⁷² Juncker dále uvedl, že: „...*nepřipomněl nejtvrďší kritiku namířenou proti eurokratické byrokracii, jejím výsadám a občas megalomanské touze všechno regulovat. Pokud aktéři bruselské bubliny správně interpretují, co před nimi načrtl, měli by chápat, že jedno období končí a možná začíná jiné, v němž by všemohoucnost a arogance mohly přenechat místo efektivitě a skromnosti.*“¹⁷³

Z výše uvedeného plyne, že Jean-Claude Juncker považuje Komisi za méně efektivní a celkově usiluje o změnu její image a způsob fungování. Také označil novou unijní exekutivu za „*Komisi poslední šance*“. „*Občané ztrácí důvěru v naše instituce. Je čas vdechnout evropskému projektu nový život,*“¹⁷⁴ Dodal, že nová Komise bude více politická a efektivnější. Mezi programové priority se také řadí dodržování fiskální disciplíny a podpora růstu. Navíc Juncker podotknul, že Unie potřebuje rozpočtovou

¹⁷¹ Lucemburský politik a právník, od 15. července 2014 předseda Evropské komise, který se funkce ujal 1. listopadu 2014.

¹⁷² VOXEUIOP. *Jean-Claude Juncker – poslední šance pro Evropu.* [online]. © 2014 [2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.voxeurop.eu/cs/content/news-brief/4828773-jean-claude-juncker-posledni-sance-pro-evropu>

¹⁷³ Tamtéž.

¹⁷⁴ ČESKÁ TELEVIZE. *Komise: poslední šance prošla – budeme politici, vzkazuje Juncker.* [online]. © 2014 [2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/289990-komise-posledni-sance-prosla-budeme-politici-vzkazuje-juncker/>

disciplínu a rovněž investiční politiku (tvorba pracovních míst, budování infrastruktury). Podle něj není zásadní usilovat pouze o co nejlepší hodnocení ratingových agentur. Uvedl, že pro něj jsou důležitá témata sociální.¹⁷⁵

K tomuto stanovisku se vyjádřil i politolog Petr Robejšek, který říká, že politizace Komise je nutné zlo, ale i přesto by se Evropa neměla vzdát snahy dosadit kompetentní osoby na správná místa, což se dle jeho slov nestalo: *"Paní Mogheriniová pro svůj úřad má jedinou kompetenci, a sice že působila v diplomatických službách. Itálie je ale důležitá země a musí se v Komisi najít. Obsazování postů se změnilo v bazar."*¹⁷⁶

Ekonomická krize odkryla skutečnost, že mnoho evropských zemí má obrovské problémy a že se jejich ekonomika ubírá směrem, který není možné dále udržovat. V důsledku krize navíc ještě patrněji vyplynulo na povrch, jak jsou ekonomiky zemí EU na sobě navzájem závislé. V zájmu řešení především ekonomických problémů a také oživení růstu i tvorby pracovních míst v budoucnu, je nezbytná větší koordinace ekonomických politik v celé EU.¹⁷⁷ Jedná se o velký problém, ve kterém svou roli sehrává také Komise.

Pro Evropskou komisi jsou charakteristické tzv. rozhodovací procedury.. Schémata těchto procedur jsou zachycena níže. Nejprve se jedná o schéma konzultační procedury.

---

¹⁷⁵ ČESKÁ TELEVIZE. *Komise: poslední šance prošla – budeme politici, vzkazuje Juncker*. [online]. © 2014 [2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/289990-komise-posledni-sance-prosla-budeme-politicti-vzkazuje-juncker/>

¹⁷⁶ Tamtéž.

¹⁷⁷ Evropa 2020. *Správa ekonomických záležitostí*. [online]. © 2014 [2015-01-29]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/priorities/economic-governance/index_cs.htm

ZÁVĚR

Diplomová práce se dotýká problematiky spojené s Evropskou komisí a její úlohou v Evropské integraci.

Evropská komise zastupuje v rámci institucí Evropské unie nadnárodní princip, tudíž prosazuje zájmy EU jako celku, přičemž tvoří protiváhu zájmům dílčích členských států.¹⁷⁸ Má celou řadu možností jak na mezinárodním poli působit a zabývá se pestrou škálou činností, které jsou blíže rozebrány v autorčině diplomové práci.

Evropská komise je z formálního hlediska stálým orgánem, jenž má zastupovat zájmy Evropské unie jako celku, přičemž nemá přijímat instrukce od členských států. K tomuto Evropské komisi slouží také nejrozsáhlejší podpůrný aparát ze všech institucí Evropské unie, jenž jí poskytuje unikátní vyjednávací a analytický potenciál, podobně, jako procesní bariéry proti vlivu členských států, podrobně zakotvené ve zřizovacích smlouvách. Nezávislost Komise na členských státech pak symbolicky potvrzuje také úzus, že komisaři v rámci rozprav v kolegiu o zemi svého původu nehovoří, jakožto o tzv. své zemi, nýbrž jen jako o zemi, kterou nejlépe znají.¹⁷⁹

V současnosti činnost Evropské unie ovlivňuje život velkého množství evropských občanů. Z toho důvodu je nezbytné, aby byla rozhodnutí, která se jich přímo týkají, přijímána co nejotevřenějším způsobem. Jako evropští občané mají lidé právo vědět, jak orgány a instituce EU připravují podklady pro svá rozhodnutí. Mohou vědět, kdo se na jejich tvorbě podílí, kdo získává finanční prostředky z rozpočtu EU nebo také jaké dokumenty předcházejí přijetí jednotlivých právních aktů. Mají právo do těchto dokumentů nahlédnout nebo vyjádřit své názory přímo, či nepřímo, pomocí zástupců.¹⁸⁰

Autorčina práce je rozdělena do šesti kapitol. Nejprve jsou v textu uvedena teoretická východiska, kdy je pozornost věnována ústředním paradigmatům v přístupu k evropské integraci. Dále je v práci zastoupena problematika institucionalismu v evropské integraci, kdy jsou vyzdviženy hlavní kroky směřující k evropské integraci. Na obsahový kontext plynule navazuje uvedení významných aktéři v rámci

---

¹⁷⁸ EUROSOP. *Evropská komise*. [online]. © 2015 [2015-01-29]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/109/sekce/evropska-komise/>

¹⁷⁹ ŠLOSARČÍK, I., et al. *Instituce Evropské unie a Lisabonská smlouva*. Grada, 2013. s. 65-91. ISBN 978-80-247-3567-2.

¹⁸⁰ EVROPSKÁ KOMISE. *Transparentnost* [online]. © 2014 [2015-01-29]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/transparency/index_cs.htm

rozhodovacího procesu, ze kterého po prostudování potřebné literatury plyne, že současnými nejvýznamnějšími hráči při procesu rozhodování na poli EU jsou Evropský parlament, Evropská komise a Rada Evropské unie. Kapitola následující se zabývá historií a současností Evropské komise, kde autorka neopomenula postihnout vznik Evropské komise, historii Evropské komise do přijetí Maastrichtské smlouvy a historii Evropské komise od přijetí Maastrichtské smlouvy do současnosti. V práci je tak přehledně zachycena proměna tohoto nadnárodního orgánu v průběhu času. Část diplomové práce se zabývá organizační strukturou Komise, kde autorka osvětluje činnost jednotlivých komisařů a komisariátů. Zajímavou kapitolu a z hlediska právního postavení Komise nezbytnou část práce, tvoří postavení Evropské komise v legislativním procesu Evropské unie. Na tomto místě byly uvedeny základní pravomoci Evropské komise. Evropská komise věnuje pozornost dodržování zásad primárního práva, podle Římské smlouvy, Smlouvy o EU a dalších právních aktů, platných na základě jmenovaných smluv, mezi něž lze řadit nařízení, směrnice a rozhodnutí. V souvislosti s výše uvedeným jsou v textu zařazeny stěžejní informace o právu Evropských společenství a ochraně před porušováním práva Evropského společenství.

Na teoretický základ práce navazuje autorčina případová studie, jíž se podrobně zabývala ve dvou závěrečných úsecích diplomové práce. Jedná se o případovou studii zaměřenou na zjištění důvěry občanů vůči Evropské komisi a také zjištění toho, jak sama Evropská komise, a tedy její členové, vnímají sami sebe. Rovněž zde byly uvedeny základní informace o případové studii, zmíněny typy případových studií, ale i nezbytné informace o tom, jak se má případová studie vytvořit.

Cílem diplomové práce bylo podrobně popsat fungování Evropské komise a její úlohy v Evropské integraci. V rámci praktické části práce je pozornost věnována zkoumání důvěry občanů vůči Evropské komisi v porovnání se zjištěním toho, jak vnímá Komise sama sebe. Bylo zde realizováno vlastní šetření - analýza důvěry občanů v Evropskou Komisi, s použitím informací z Eurobarometru CVVM, webových stránek Komise a dalších, ve srovnání s tím, jak vnímá Komise sebe sama, tedy jak ji vnímá její nejvyšší představitel. Zde autorka srovnává výroky představitelů Komise - Prodiho, Barrosa, Junckera a historický postoj ke Komisi J. Monneta a J. Delorse. Do textu byly zakomponovány rovněž možné příčiny negativního vnímání Komise občany.

Součástí praktické části práce byly informace týkající se důvěry občanů v Evropskou komisi získané z výzkumů Centra pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR (CVVM SOÚ AV ČR) a z Eurobarometru. Byly zkoumány roky 2012 – 2014,

přičemž se jednalo o celkový počet 1027 respondentů starších 15 let. Nicméně zde byla zachycena také základní data, již od vstupu ČR do EU. Jako forma šetření byl použit osobní rozhovor a součástí této části práce je i základní otázka, která zněla: Snižuje se důvěra občanů v Evropskou komisi v posledních letech?

Ze zjištěných údajů z výzkumů vyšlo, že důvěra občanů ČR v Evropskou komisi se v průběhu sledovaných dat proměňuje, přičemž má obecně klesající charakter. Nejvyšší důvěra občanů v tuto instituci byla na začátku vstupu ČR do EU ve výši 46%, ale již listopadu 2004 poklesla důvěra občanů v Evropskou komisi o 5%. V následujících letech a měsících se důvěra občanů v Evropskou komisi dále snižovala. Nejnižší byla v dubnu 2012, kdy činila pouze 28%. Ani další roky Evropské komisi příliš nepřidaly. Důvěra v Evropskou komisi zaznamenala pomalý růst a v roce 2014 se zastavila na 34%, což však ve srovnání s rokem 2004 (listopad 2004) bylo o 12% méně. Na stěžejní otázku práce je tedy možné odpovědět, že důvěra občanů v Evropskou komisi je z obecného hlediska postupem času spíše nižší, přestože se v posledních letech po klesající tendenci mírně zvýšila a v roce 2014 stagnovala na 34%.

Důvody proměnlivého charakteru důvěry a nedůvěry v Evropskou komisi je možné vidět v celospolečenských souvislostech. Důvěra občanů je velmi jednoduše ovlivnitelná, proto lze jen těžko předvídat jakým směrem se bude v budoucnu ubírat. Autorka se domnívá, že lidé již obecně příliš nevěří nadnárodní instituce, jejíž činnost jim je z jejich pohledu vzdálená a často neznámá. Řešením problému je realizace kroků, vedoucích k přiblížení Komise evropským občanům.

V diplomové práci je obsažena pasáž, týkající se čelních představitelů Komise, ve snaze zjistit jejich pohled na tento supranacionální orgán. S výše uvedeným souvisela také druhá výzkumná otázka: Jak vnímá Komise sebe sama?

Práce autorky se zde zaměřila na zmapování názorů J. Junckera, J. Barrosa, R. Prodiho. Všichni tito vysoce postavení představitelé Evropské komise uvedli řadu připomínek k fungování Evropské komise, v mnohých případech i to, jak evropské problémy řešit.

Romano Prodi uvedl, že nová komise se zaměří na dva okruhy otázek, které by měly přispět k odstranění tzv. propasti mezi rétorikou a realitou v Evropě.

Prodi dále dodal, že jeho základním cílem je zajistit, aby Evropská komise se soustředila na svou práci a na to, že ji bude dělat efektivně a dobře.¹⁸¹

---

¹⁸¹ EVROPSKÁ KOMISE. *Transparentnost* [online]. © 2014 [2015-01-29]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/transparency/index_cs.htm.

Jean-Claude Juncker považuje Evropskou komisi za málo efektivní a celkově usiluje o změnu její image a způsob fungování. José Manuel Durão Barroso pouze obecně uvedl, že je logické, že budoucí vývoj Evropské komise by měl směřovat k reformám v Evropské komisi.¹⁸²

Z těchto slov plyne, že každý vysoký představitel Evropské komise shledával v její činnosti nějaké nedostatky, které si žádají řešení. Otázkou je, jak k tomu přispěje činnost současného Junckerova týmu.

---

¹⁸² AVRUPA.INFO. *A speech by José Manuel Durão Barroso, President of the European Commission: Considerations on the present and the future of the European Union.* [online]. © 08. 05. 2014 [2015-01-29]. Dostupné z: <http://avrupa.info.tr/resource-centre/news-archive/news-single-view/article/a-speech-by-jose-manuel-durao-barroso-president-of-the-european-commission-considerations-on-the.html>

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

BALÍK, S. a P. FIALA. *Perspektivy Evropské unie*. 1. vyd. Centrum pro studium demokracie a kultury, 2004. ISBN 80-7325-031-4.

BARŠA, P. a O. CÍSAŘ. *Anarchie a řád ve světové politice*. Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-094-8.

CABADA, L. *Aktuální výzvy evropského integračního procesu*. Plzeň: Nakladatelství a vydavatelství Aleš Čeněk, 2010. ISBN 978-80-7380-289-9.

CIHELKOVÁ, E. et. al. *Governance v kontextu globalizované ekonomiky a společnosti*. 1. vyd. Praha: Kamil Mařík - Professional publishing, 2014. ISBN 978-80-7431-134-5.

ČERNOCH, P., et. al. *O Evropské unii*. Ministerstvo zahraničí České republiky, 2000. ISBN 80-86345-04-1.

DRULÁK, P. *Teorie mezinárodních vztahů*. Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-721-3.

FAJMON, H. *Cesta České republiky do Evropské unie*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2004. ISBN 80-7325-045-4.

FIALA, P. a M. PITROVÁ. *Evropská unie*. 1. vyd. Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. ISBN 978-80-7325-180-2.

Geneze a současnost evropské integrace. *Vědecký sborník Vysoké školy ekonomické v Praze*. Odborný redaktor Zdeněk Veselý. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2000, 312 stran, Acta Oeconomica Pragensia, ročník 8. ISSN 0572-3043.

GRINC, J. *Právo pro politology*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-2921-3.

HABERMAS, J. *K ustavení Evropy*. Filosofie, 2013. ISBN 978-80-7007-391-9.

HENDL, J. *Kvalitativní výzkum*. 1. vyd. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-040-2.

HORČIČKA, V. a M. KOVÁŘ. *Dějiny evropské integrace I*. Praha: TRITON, 2005. ISBN 80-7254-731-3.

KOFROŇ, J. 2012. Kvalitativní metody jako nástroj nomotetického poznání, aneb má se česká geografie co učit? *Geografie*, 117, č. 3, s. 308-328.

KRATOCHVÍL, P. *Teorie evropské integrace*. 1. vyd. Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-467-0.

KUHN, T. *Struktura vědeckých revolucí*. Oikoymenh, 1997. ISBN 80-86005-54-2.

LACINA, L. a J. OSTRŮŽEK et al. *Učebnice evropské integrace*. 3. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2011. ISBN 978-80-87474-31-0.

MACDONAGH-PAJEROVÁ, M. a CH. LEQUESNE. *Demokracie v Evropě*. Prostor, 2006. s. 214. ISBN 80-7260-162-8.

MENASSE, R. *Občanský hněv a evropský mír*. Novela Bohemica, 2014. ISBN 978-80-87683-29-3.

MONNET, J. *Paměti*. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-372-8.

NOVOTNY, L. Evropská unie. In: Romancov M. a kol. (eds): *Mezinárodní organizace*. Plzeň: Nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-310-0.

PELTRÁM, A. *Evropská integrace a Česká republika*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-2849-0.

PLECHANOVÁ, B. *Institucionální vývoj Evropské unie od Maastrichtské smlouvy k východnímu rozšíření*. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0800-6.

PLICHTA, D. *Duch Evropské unie a její ústavy pro Evropu*. 1. vyd. Praha: Agentura Pankrác, 2006. ISBN 80-86781-07-0

SMOLÍK, J. *Úvod do studia mezinárodních vztahů*. Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5131-3.

ŠLOSARČÍK, I., et al. *Instituce Evropské unie a Lisabonská smlouva*. Grada, 2013. ISBN 978-80-247-3567-2.

TOMÁŠEK, M. a V. TÝČ. *Právo Evropské unie*. 1. vyd. Leges, 2013. ISBN 978-80-87576-53-3.

VEBER, V. In *Evropské perspektivy I*. Hradec Králové: Regionální evropské informační středisko, 2006. ISBN 80-86771-14-8.

ZAHRADNÍK, P. *Vstup do Evropské unie. Přínosy a náklady konvergence*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-472-4.

ZBÍRAL, R. *Institucionální rámec Evropské unie*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-682-2.

ŽALOUDEK, K. *Encyklopedie politiky*. 3. vyd. Praha: LIBRI, 2004. ISBN 978-80-7277-371-8.

ŽANETKA, J. a J. KOFROŇ. *Metodologie výzkumu v sociální geografii – případová studie*. Ostrava, 2012. ISBN 978-80-7464-148-0.

Seznam použitých zahraničních zdrojů

CREMONA, M. *Developments in EU External Relations Law*. Oxford University Press, 2008. ISBN 978-0-19-955289-4.

DYER, W.G., WILKINS, A. R. *Better stories, not better constructs, to generate better theory: A rejoinder to Eisenhardt*. *Academy of Management Review* 16(3), 613–619, 1991.

EISENHARDT, K. M. *Building theories from case study research*. *Academy of Management Review* 14(4), 532–550, 1989.

MORSE, J. M., FIELD, P. A. *Qualitative Research Methods for Health Professionals*. 2nd ed. London: Sage Publications, 1995. ISBN 978-08-0397-327-5.

O'NEILL, M. *The Politics of European Integration*. Routledge, Taylor & Francis Group, 1996. ISBN 0-203-42832-3.

SILVERMAN, D. *Ako robiť kvalitatívny výskum*. 1. vyd. Bratislava: Pegas, 2005. ISBN 80-55-10-904-4.

WOZNIAK, B. *Conditional Leadership: The European Commission and European Regional Policy*. The Rowman & Littlefield Publishing Group, Inc., 2006. ISBN 978-0-7391-1480-3.

YIN, R. K. *Case Study Research. Design and Methods*. 4th ed. London: Sage Publications, 2009. ISBN 978-14-1296-099-1.

ŽIAKOVÁ, K. a kol. *Ošetrovatel'stvo. Teória a vedecký výskum*. 2. vyd. Martin: Osveta, 2009. ISBN 80-8063-131-X.

Seznam použitých internetových zdrojů

ACCESS INFO. *New Commission Presiden Juncker Commits to Transparency on Trade Deals and to a mandatory EU lobby register*. [online]. © 16. 07. 2014 [2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.access-info.org/index.php/lobbying-transparency/595-juncker-transparency-commitments>

AGENCE BRETAGNE PRESSE. *Europe: SNP Query Over Commission Attitude to EFay*. [online]. © 21. 05. 2009 [2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.agencebretagnepresse.com/id=15202>

ASOCIACE PRO MEZINÁRODNÍ OTÁZKY. *Kam směřuje Prodiho Komise? Program a vnitřní reforma nové Evropské komise v kontextu vnitřního rozšíření EU*. [online]. © 17. 2. 2000 [2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.amo.cz/publikace/evropska-unie/kam-smeruje-prodiho-komise.html>

AVRUPA.INFO. *A speech by José Manuel Durão Barroso, President of the European Commission: Considerations on the present and the future of the European Union*.

[online]. © 08. 05. 2014 [2015-01-29]. Dostupné z: <http://avrupa.info.tr/resource-centre/news-archive/news-single-view/article/a-speech-by-jose-manuel-durao-barroso-president-of-the-european-commission-considerations-on-the.html>

CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ, SOCIOLOGICKÝ ÚSTAV AV ČR, v.v.i. *Důvěra v evropské a mezinárodní instituce – duben 2014*. [online]. © 2014 [2015-01-29]. Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7226/f3/pm140507.pdf

CSVS. *Velký Evropan Jacques Delors*. AULA, roč. 12/04. [online]. © 2004 [2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.csvs.cz/aula/clanky/16-2004-4-jacques-delors.pdf>

ČESKÁ TELEVIZE. *Komise: poslední šance prošla – budeme politici, vzkazuje Juncker*. [online]. © 2014 [2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/289990-komise-posledni-sance-prosla-budeme-politicti-vzkazuje-juncker/>

Eipascope 2004/3. [online]. © 2014 [2015-01-29]. Dostupné z: http://aei.pitt.edu/5937/1/scop04_3_christiansenGray.pdf

EUOBSERVER. *The voice of the EU commission has 'gone soft'*. [online]. © 18. 2. 2013 [2015-01-29]. Dostupné z: <https://euobserver.com/institutional/119052>

EURONEWS. *Romano Prodi: EU „sleepwalking“ through crisis*. [online]. © 04. 10. 2013 [2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.euronews.com/2013/10/04/romano-prodi-eu-sleepwalking-through-crisis/>

EUROPA EU. *Evropská unie: Zakladatelé EU*. [online]. © 2015 [2015-01-29]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/eu-history/founding-fathers/index_cs.htm#box_8

EUROPA. *European Commission*. [online]. © 2015 [2015-01-29]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-commission/index_cs.htm

EUROPEAN COLLEGE. *Scientific Committee* [online]. © 2015 [2015-01-29]. Dostupné z: http://www.europeancollege.it/en-US/the-college/Scientific-Committee_m9.aspx

EUROSKOP. *Evropská komise*. [online]. © 2015 [2015-01-29]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/109/sekce/evropska-komise/>

EUROSKOP. *Jak hodnotí analytici Barrosa a co mu doporučují?* [online] © 27.06.2014 [2014-11-25] Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8801/24313/clanek/jak-hodnoti-analytici-barrosa-a-co-mu-doporucuji/>

Euroskop. *Schémata rozhodovacích procedur*. [online]. © 07. 12. 2014 [2015-01-29]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/13/2305/clanek/memo-schemata-rozhodovacich-procedur/>

EVROPA 2020. *Správa ekonomických záležitostí*. [online]. © 2014 [2015-01-29]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-a-nutshell/priorities/economic-governance/index_cs.htm

EVROPSKÁ KOMISE. *Korupce v zorném úhlu Evropské komise* [online] © 21. 7. 2000 [2014-11-24] Dostupné z: <http://www.europeum.org/cz/integrace/25-integrace--3/568-korupce-v-zornem-uhlu-evropske-komise>

EVROPSKÁ KOMISE. *Transparentnost* [online]. © 2014 [2015-01-29]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/transparency/index_cs.htm

FEATHERSTONE, K. Jean Monnet and the „Democratic Deficit“ in the European Union. *Journal of Common Market Studies*, Vol. 32, No.2. [online]. 1994 [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: https://www.academia.edu/843618/Jean_Monnet_and_the_democratic_Deficit_In_the_European_Union

FINANČNÍCI. *José Barroso*. [online]. © 31. 03. 2013 [2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.financnici.cz/jose-barroso#cv>

FINANČNÍCI. *Romano Prodi*. [online]. © 2013 [2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.financnici.cz/romano-prodi#cv>

FRIDRICH, M. Delors: Spor poškozujee unii. *Hospodářské noviny*. [online]. © 21. 1. 2004. [2015-01-29]. Dostupné z: <http://archiv.ihned.cz/c1-13875270-delors-spor-poskozuje-unii>

CHRISTIANSEN, T., GRAY, M. The European Commission. The European Commission in a Period of Change: A New Administration for a New European Union? INSTITUT PRO EVROPSKOU POLITIKU. *Program Prodiho Komise a transformace Evropské unie*. [online] © 26. 03. 2000 [2014-11-25] Dostupné z: <http://www.europeum.org/cz/integrace/24-integrace-2/536-program-prodiho-komise-a-transformace-evropske-unie>

KREJČÍ, J. Mezinárodní šetření Eurobarometr. *Socioweb*. [online]. © 2015 [2015-02-10]. Dostupné z: <http://www.socioweb.cz/index.php?disp=teorie&shw=274&lst=106>

NÁRODNÍ AGENTURA PRO EVROPSKÉ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY. *Jean Monnet*. [online]. © 2015 [2015-01-29]. Dostupné z: http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=83&view_type_code=program&#record_3191

THE BROOKINGS ESSAY. *Monnet's Brandy & Europe's Fate*. [online]. © 2015 [2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.brookings.edu/research/essays/2014/monnets-brandy-and-europes-fate>

VAŠE VĚC. *Nový předseda Evropské komise se bude jmenovat Jean- Claude Juncker*. [online] © 27. 6. 2014 [2015-01-29]. Dostupné z: <http://vasevec.parlamentnilisty.cz/blogy/novy-predseda-evropske-komise-se-bude-jmenovat-jean-claude-juncker>

VOXEUROP. *Jean-Claude Juncker – poslední šance pro Evropu*. [online]. © 2014 [2015-01-29]. Dostupné z: <http://www.voxeurop.eu/cs/content/news-brief/4828773-jean-claude-juncker-posledni-sance-pro-evropu>

SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK

Seznam obrázků

Obrázek 1: Rozhodovací procedura.....	64
Obrázek 2: Rozhodovací procedura – vlastní úprava	65
Obrázek 3: Schéma řádného legislativního postupu	66

Seznam grafů

Graf 1: Důvěra občanů v Evropskou komisi - 2014	57
Graf 2: Důvěra občanů v Evropskou komisi - 2013	58
Graf 3: Důvěra občanů v Evropskou komisi - 2012	59

Seznam tabulek

Tabulka 1: Důvěra občanů v Evropskou komisi – časové srovnání	58
---	----

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Helena Bláhová

Obor: Evropská hospodářsko-správní studia

Forma studia: prezenční studium

Název práce: Evropská komise a její úloha v Evropské integraci

Rok: 2015

Počet stran textu: 84

Celkový počet stran příloh: 0

Počet titulů českých použitých zdrojů: 32

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 9

Počet internetových zdrojů: 29

Vedoucí práce: Mgr. Lukáš Novotný, MA., Dr.